

о. НИКОЛАЙ ВОЯКОВСЬКИЙ

ШЛЯХАМИ НАШИХ ПРОЧАН

Проповіді про чудотворні ікони Божої Матері

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
ПРОЩА НА ВІДПУСТ	3
ПРО ЗАСТУПНИЦТВО ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ	5
МИЛОСЕРДЯ ДВЕРИ... ..	9
ПРО ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ КНЯЖИХ ЧАСІВ	12
ПРО ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ КОЗАЦЬКИХ І ГЕТЬМАНСЬКИХ ЧАСІВ.....	15
ПРО ДЕЯКІ ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГАЛИЦЬКІЙ ЗЕМЛІ.....	17
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В АХТИРЦІ	19
ПРО ВЕРХРАТСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	21
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГОШОВІ – НА ЯСНІЙ ГОРІ.....	23
ПРО ЖИРОВИЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	25
ПРО ЗАРВАНИЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	27
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В КРАСНОПУЩІ	29

ПРО ЧУДОТВОРНУ КРЕХІВСЬКУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	30
ПРО КРИСТОНОПІЛЬСЬКУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	32
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В МАРІЯ ПОВЧ НА ЗАКАРПАТТІ	34
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ НЕУСТАЮЧОЇ ПОМОЧІ.....	37
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ ОДІГІТРІЇ	39
ПРО ПАЦЛАВСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	42
ПРО ПІДГОРЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	44
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ПІДКАМЕНІ	46
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ПОГОНІ	48
ПРО ПОЛОЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	49
ПРО ПОЧАЇВСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	51
ПРО САМБІРСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	54
ПРО СТРАДЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ	56
ПРО ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	58
ПРО ТЕРНОПІЛЬСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	60
ПРО УЛАШКОВЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	62
ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ХОЛМІ	64
ПРО ПОЯВИ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГАЛИЧИНІ В 1954 І 1955 РР.....	66
"ПОД ТВОЮ МИЛОСТЬ ПРИБІГАЄМ..."	68

ВСТУПНЕ СЛОВО

Наслідки другої світової війни були для нашого народу жахливі. Під релігійним оглядом в Галичині стрінула нашу Церкву руїна. А лиха доля, наче цей осінний вітер, розвіяла дітей України по всьому світу. Та всі вони, ці "ізгої" двадцятого століття можуть з чистою совістю повторити слова поета:

"Ми не кинули рідної хати
Задля маєтків, ані задля втіхи,
Але, що жити нам – там не хочуть дати!"
Прости нам Україно, Рідна Мати".

Скитальці змушено пішли з Рідної Землі, а в серці, наче старинні Греки, вони принесли тут святий вогонь: вогонь батьківської віри, щирю любов до Рідної Землі, батьківську традицію, а передовсім щире і глибоке почитання Пречистої Діви Марії.

Шляхи наших прочан майоріють нам сьогодні в очах, а їхні побожні пісні ще сьогодні відгомонам дзвенять в наших серцях. Та ці спомини відживають тільки в думці тих, що самі ходили колись шляхами прочан у Рідній Землі.

Саме тому, щоб ці спомини оживити, а доростаючі нам на зміну, покоління освідомити про глибоку релігійність їхніх предків, що своє життя значили релігійними подвигами, особливо прощама на відпуст до чудотворних ікон Пречистої Діви Марії, я написав оці проповіді про наші чудотворні ікони Божої Матері в українській землі.

Прикро глядіти, як свої люди, далеко від Рідної Землі ігнорують свої рідні чудотворні ікони, як стараються поширювати поміж своїм народом святощі чужих народів. Яка це чорна невдячність супроти Пречистої Діви Марії, що стільки любови проявила нашому народові, що плакала над нашою долею у своїх святих іконах.

Хай ця книжка "Шляхами наших прочан" пригадає нам наші славні відпустові церкви, наші чудотворні ікони Пречистої Діви Марії, наш вияв любови до Небесної Неньки у наших прощах на відпуст.

Автор

ПРОЩА НА ВІДПУСТ

Багато є церков на Україні, що в них є чудотворні ікони Пречистої Діви Марії, до яких колись наш нарід йшов на прощу. А йшли наші прочани нераз з далеких сторін, босоніж, у спеці сонця, а то й в негоді, з піснями і молитвами на устах, в процесійних, хрестних ходах. Так ішли наші прочани на прощу до відпустових церков, щоб там у стіп чудотворної ікони Матері Божої просити розради й помочі в життєвих журбах і нещастях. І хоч Пречиста Діва Марія не є тілесно присутною у тих відпустових церквах, то однак можна сказати, що духово Вона є там справді присутня. У своїх чудотворних іконах Вона скоріше вислухує просьб тих людей, що в Неї ласки благають і роздає їм щедро благодаті, що їх потребують Її почитателі.

Думаю однак, що молоді люди, народжені вже поза Рідною Землею України, не зовсім розуміють значення слів: "проща на відпуст", а шкода, бо це прекрасна українська релігійна традиція. Проща на відпуст завжди була виявом глибокої релігійної набожності нашого народу. Ця традиція прощі на відпуст є сьогодні дуже важливою, рушійною силою, щоб оживити релігійне життя в родинях, а через родини влити в серця нашої молоді велику любов до Пречистої Діви Марії, що нею від давних давен відзначається наш український нарід.

Під час другої світової війни і після неї можна завважити повільний занепад глибокої релігійності, питомої нашому народові. Настав час, щоб ми всі доложили всіх наших зусиль і відновили цю нашу вікову традицію прощі на відпуст, а з тим і запевнили на довгі літа релігійне життя в нашій суспільності.

Хочу, отже, пояснити значення слова "проща". Проща – це є подорож до якоїсь церкви, що в ній є чудотворна ікона, або копія якоїсь славної чудотворної ікони, звичайно Пречистої Діви Марії і задля цієї чудотворної ікони церква наділена повним відпустом. Побожні відвідини відпустової церкви дають можливість досягнути велику духовну користь.

Проща є ділом покаяння, бо вона вимагає багато трудів і видатків. Проща є прилюдним ісповіданням віри і є наглядним свідоцтвом життя людей згідно з релігійними засадами. Проща є дуже важним чинником в житті кожної людини, бо досвід каже, що прощі спонукали багатьох людей до основної поправки життя.

Буває, що когось в родині навістити якесь горе, нещастя, або заіснують якісь невиносимі обставини, що їх може тільки Божя Сила задовольнити. Тоді люди роблять обітницю піти на прощу до відпустової церкви і там благи заступництва і помочі у нашої Небесної Неньки Пречистої Діви Марії перед Її святою іконою.

Багато вже Мати Божя рятувала і тепер рятує тих, що йдуть на прощу до Її церков і перед Її чудотворними іконами шукають порятунку, розради й потіхи. Наші прадіди, батьки й матері йшли мільйонами на прощі до відпустових церков Пречистої Діви Марії. Чи ми, їхні нащадки, мали б занехати таку гарну нашу релігійну традицію тільки задля незрозумілої байдужности до того всього, що наш нарід століттями цинив і шанував, як передання своїх батьків?" Подумайте над тим, бо це дуже важлива справа для вашого власного добра і тут, і у вічності".

Та може прийшла комусь така думка, чому Пречиста Діва Марія проявляє свою чудотворну діяльність тільки в деяких місцевостях і церквах? . . Це можна пояснити тільки нашою власною духовною користю, бо проща на відпуст є нагодою достойної заслуги за саможертву, за труднощі мандрівки, за різні невини і тим подібне. Прочани прилюдно маніфестують свою набожність, чим спонукують і інших до вияву своєї релігійности. Тоді також сильна надія на вислухання молитов є для інших прикладом довіри в чудотворну поміч Пречистої Діви Марії.

Проща, отже ж, є виявом набожности. Однак ми повинні розсудливо робити постанову відбутися на прощу на відпуст. Не брати участі в прощі є суперечне до нашої церковної традиції, є виявом гордості і незнання релігійности наших предків. Однак постановляючи піти на прощу на відпуст, треба мати на увазі, щоб ця наша постанова не була перешкодою у виконванні обов'язків нашого стану. Також не треба нарікати на вбогість, або недостаток та інші обставини, що стоять нам на перешкоді взяти участь в якійсь прощі, до якої ми хотіли б приєднатися. Тоді полиньмо думками до цієї відпустової церкви і на далеку віддаль просім Пречисту Діву Марію про поміч у наших потребах.

Провіримо себе, яка є наша набожність відносно відбуття прощі. Чи наша набожність є правдива і щира? Чи ця наша набожність ділає з вищих спонук? І дякуймо Господу Богові, що і далеко від Рідної Землі маємо нагоду відбувати прощу до наших рідних чудотворних ікон Пречистої Діви Марії.

З яким розположенням треба брати участь у прощі на відпуст?

1. В першій мірі мусимо віддалити від себе непутяще життя, бо до многих прочан можна б віднести слова св. Євангелиста Івана, який висказався про Юдеїв, які прийшли до Витанії: "'...вони прийшли не тільки задля Ісуса, але щоб побачити і Лазаря, котрого воскресив з мертвих" (Йоан, XII, 9).

Велич і мета справжньої прощі на відпуст, це досягнути благодаті і зцілення, uzдоровлення душі, а часом і тіла. Якщо бажаємо бути вислуханими, погляньмо понад усе дочасне на вічну вартість Божої благодаті і на дорожність ласкавого вислухання нашої просьби.

2. Треба уникати всього стороннього, нерозумного і недорічного поступовання. Ми мусимо ділом виявити нашу релігійність і набожність до святого місця і не робити нічого, що було б причиною зневаги.

Тут слід пригадати слова св. Папи Пія X: "'...це є марнотою надіятися обильного благословення з Неба, якщо наша набожність до Всевишнього Господа Бога далека від цього, щоб досягнути милости, якщо вона схожа радше на вложення бича в руки Божі, яким наш Божественний Спаситель прогнав геть тих, що зневажили Його святиню.

3. Проща є получена з набожністю і умиртвленням; треба отже нам розположити наші душі, щоб були звершено чисті. Треба нам ревно і побожно молитися і треба себе зобов'язати якимсь справжнім пожертвуванням.

4. Приносячи наші просьби, треба нам придержуватися доручення, яке дав нам Ісус Христос: насамперед духовні справи, а відтак дочасні речі. Треба нам жертвувати наше благочестя в душі і з довірям.

5. У всіх відправах, треба заховуватися прилично і достойно, зберігаючи приписані правила в

часі відпусту. Треба так поступати, щоб кожна річ служила для нашого звершення і не можна допуститися нічого такого, що могло б спричинити згіршення.

Якщо, милі Брати і Сестри, прощі будуть відбуватися в такий спосіб, як я це сказав Вам у цій проповіді, тоді це буде обильним засобом для збільшення нашої релігійної ревности. Тоді напевно ніхто не пожаліє своїх трудів і видатків, бо знайде тут, у своєму відпустовому місці клаптик Рідної Землі і рідний настрій, якого колись дізнавали наші батьки і матері в наших відпустових місцях на Україні.

ПРО ЗАСТУПНИЦТВО ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ

Заступнице Християн непостидная, ходатаїце к Творцу не преложная".

(Кондак із Параклису до Преч. Діви Марії)

Вступ. Пресвята Богородиця є нашою Заступницею, бо Вона є Заступницею всіх Християн! І не має ані на небі, ані на землі нікого, від кого люди одержали б стільки надії, стільки розради, що одержують від Пречистої Діви Марії. Тому св. Методій називає Пречисту Діву Марію "повнотою благословенств", св. Амврозій: "балзамом, що пахне благодаттями", а св. Єфрем: "ключем неба". Вона могутня наша Цариця, бо Вона розторошила голову диявола. В церковних піснях називають Пречисту Діву Марію "Нерушимою Стіною", тобто нездобутою твердинею, яка хоронить грішників перед карами, а праведних перед пекольними напастями.

Заступництво Пречистої Діви Марії перед Господом Богом є могутнє. Впродовж історії нашого народу багато разів ми дізнавали особливішого Заступництва Пресвятої Богородиці. Від цієї хвилини, як наш князь Ярослав Мудрий віддав під особливішу опіку наш нарід і нашу Рідну Землю Пречистій Діви Марії, наш нарід з особливішою набожністю почитає Пресвяту Богородицю та в Ній Єдиній бачить свою непереможну Заступницю, свою Провідницю-Одигітрію в дорозі нашого життя.

І. Милі Браття і Сестри! Коли пригнічує нас тяжкий гріх – настає темрява в нашій душі. Як довго мешкає в нашій душі Господь Бог через освячаючу благодать – в ній є надприродне життя, є спокій совісти, є внутрішнє світло, бо Господь Бог є для неї всім. Але як тільки допустимося смертного гріха – тоді наша душа тратить життя благодати, а з благодаттю тратить Господа Бога. Тоді душа стає наче мертвою для Господа Бога і подібна до трупа так, що людина в стані тяжкого гріха не може ніяким добрим ділом заслужити собі на вічне життя. Вона тратить спокій совісти, бо кожний, що противиться Господу Богові – рівночасно тратить спокій совісти. Праведний Йов запитує: "Хто проти Його (Господа Бога) вставав той бував зо спокоєм" (Йов: IX, 4). Совість грішника дізнає страшною гризоти, яка палить її наче вогонь. Вкінці, душа тратить внутрішнє світло, яке дає любов, а наслідком якого є премудрість (дар св. Духа) замилювання до чеснот і стремління до звершенности, йде на манівці з Божої Дороги, де грозять їй спокуси й упадки. Вправді ще присвічує грішній душі світло віри, але коли гріхи збільшаються, тоді й віра грішника слабне або взагалі він її тратить. Тоді докола душі грішника настає темрява, а душа стається подібною до цього подорожнього, що не знаючи дороги, заблудив в чорному лісі, в якому є дикі звірі й пропасти.

О, горе тим, які втратили любов до Бога, бо що заступить їм Господа Бога? Але страшніше горе тим, які відкинули навіть і св. віру, бо що їх тоді допровадить до Бога?" На жаль, в наших часах не бракує ані одних, ані других, бо скільки є таких, що легковажать Божі і Церковні Заповіді?" Скільки є розпустників і пияків? Скільки є ошустів і таких, що живуть кривдою, людськими сльозами? Скільки є клеветників, обмовників, інтригантів, що шарпають доброю славою невинних людей?" Скільки є недовірків і безвірків, які не мають ніякої віри, а навіть таких, що богохулять Господу Богові?" Якщо сьогодні встав би з гробу пророк Давид, роздер би свої королівські ризи і з обуренням повторив би слова: "Встань, Господи Боже, піднеси руку Твою, зламай же рамена безбожному й злого покарай" (Псалом 9, стих 12 і 15). "О, Господи, аж доки безбожні втішатися будуть?". (Псалом 93, стих 3). А однак Господь Бог терпеливо жде і не тільки що відкладає кару, але повздержує сотворіння, що хочуть відімести кривду, заподіян у Господу Богові.

А чи це приводить до поправи блудних дітей? Ні! Вправді, дехто повертає до Господа Бога, пізнавши Божу доброту, але інші, чим Гоподь Бог є для них милосерднішим стаються ще більш злобними. Надаремно св. Дух кличе їх внутрішнім голосом: „Наверніться! Заверніть з вашого

ледачого шляху" (Єзикиїл, XXXIII, 12). Одначе вони затикають свій слух, щоб не чути цього голосу. Надаремно Спаситель витягає до них свої рамена з хреста, вони відвертають від них свої очі і серця. Надаремно проповідує їм св. Церква Божі Правди, так милі в обітницях, так страшні в погрозах – вони переслідують Божих слуг, а навіть самі св. Правди Віри висмівають. Тому й недивно, що Божа справедливість вже пише для них заслужений присуд: "Геть прокляті, в огонь вічний!" О, нещасні! Хто ж тепер вставиться за вами, коли ви відтрутили наймилосерднішого Спасителя, щоб тепер мати в Нім строного Суддю!"

Але є ще Заступниця в Сина, що має серце мами, а могутність цариці – це Пресвята Богородиця, єдина надія рятунку для грішників. Що сказав пророк Йоїль про священників: "Поміж притвором і жертівником нехай заплачуть священники, Божі слуги, та промовляють: Пожалься, Господи, люду твого, не подай насліддя свого на поругу, щоб невірні з його не сміялись" (Йоїль, II, 17), це відноситься передусім до Пречистої Диви Марії. Вона стоїть безнастанно перед престолом Христа і просить про милосердя для грішників. А коли Господь Бог на просьбу своєї Матері засяє новим промінням любови, цебто дає нову благодать, Вона старається, щоб ця благодать не пропала марно і посилає до грішника ангела зі словами упімнення та зворушує святі душі, щоб молилися за його навернення, або так окружить його зі всіх сторін своєю опікою, що грішникові нічого іншого не залишається, як впасти до стіп Христові і з жалю заплакати.

О, милі Браття і Сестри! Якщо є тут хтось у церкві, що через гріхи віддалився від Бога, нехай не кличе проти себе Божої Справедливості і нехай не відкладає поправи, але і хай не попадає в розпуку, бо "Бог не бажає смерті грішника, але того, щоб він завернув із злого шляху та зостався живим" (Єзикиїл, XXXIII, 11). А якщо грішнику думаєш, що ти вже не варт Божого милосердя, якщо пожадання залізним перстеном стиснули твоє серце, а душу огорнула темрява, тоді з великим довіряй звертайся до Прибіжища грішників, до Пресвятої Диви Марії і проси Її: О, Мати Божа, вирятуй мене з-над цієї пропасти, поєднай з Богом і попровадь мене дальше дорогою чеснот до неба, щоб я прославляв Тебе і в житті і у вічності як Заступницю і Провідницю в дорозі нашого життя.

II. Милі Браття і Сестри! Коли спокуси нападають на нас – тоді настає темрява в нашій душі. Вправді спокуси є потрібні чи то для утвердження чеснот, чи для помноження заслуг, бо справедливо сказав св. Яків: "З повною радістю приймайте мої брати, коли попадаєте в різні спокуси... Блаженний муж, що видержує спокусу, бо коли буде досвідчений, прийме вінець життя, котрий обіцяв Господь тим, що його люблять" (Яков, I. 2 і 12). Але і це є правдою, що є це річ дуже тяжка дізнавати спокус, а особливо докучливих і довготривалих. Бо що може бути прикрішого для душі, яка любить Господа Бога, коли її палить нечистий вогонь, або переслідують богохульні думки. Нічого дивного, що неодна людина попадає тоді в пригноблюючий настрій і просить Господа Бога, щоб забрав її з цієї землі. Чи це є справедливо?.. Ні! Бо з одної сторони гріх повстає не з відчуження спокуси, але з дозволу на спокусі і ніхто не втратить Господа Бога, якщо не хоче Його втратити, а з другої сторони, Господь Бог допускаючи спокуси, допускає їх після сил душі і не тільки перестерігає душу, щоб була чуйною, але подає їй могутню допомогу, однією з яких є Заступництво Пресвятої Богородиці.

Пречиста Діва Марія береже нас перед диявольськими спокусами, бо Вона як переможниця пекольного змія, панує навіть над пеклом і є, згідно з навчанням св. Вернарда, таким великим пострахом для дияволів, що як тільки вони вчують Її ім'я, відразу в тривозі втікають. Тому нема нічого ліпшого, як в спокусах взивати помічі Заступництва Пречистої Диви Марії. Бо ж Вона сама обьявила св. Бригіді, що нема на землі такого великого грішника, від якого диявол негайно не відступив би, якщо цей грішник візвав би помічі Заступництва Пресвятої Богородиці з постановою більше не грішити. Коли св. Франц Салезій перебував на студіях у Парижі, диявол переслідував його спокусою розпуки, представляючи йому, що він є призначений на осудження (на погибель). Але заледви св. Франц відмовив молитву: "Згадай, о Все милостива..." перед іконою Пречистої Диви Марії, а при тім зробив собі постанову, що хоче бодай на землі любити Господа Бога всім серцем, відразу спокуса уступила. Цієї помічі дізнавали й інші святі, а св.Іван Дамаскин ось так відзивається: "Маючи сильне довіря до Тебе Богородице Діво – не згину; сильний Твоїм св. Заступництвом, вдарю на моїх ворогів, а заслонюючись перед їхніми стрілами Твоїм св. Заступництвом, наче панцером, не сумніваюся, що я їх поконаю". Хай тоді кожний з нас має такий панцер, коли диявол нападатиме на нас.

Пречиста Діва Марія береже нас перед спокусами світу. Вона, зриваючи маску з світових

спокус, відкриває перед зором нашої душі всю марноту світових радощів! Або притягає нас своєю лагідністю до своєї служби і вчить нас тоді про замилювання в покорі і убожестві. Запитайте святих хто випросив їм благодаті, що вони відреклися світу, а всі вони скажуть: Пресвята Богородиця.

В історії ченців Ісусовців читаємо про одного священика, що навернув зі злої дороги життя одну молоду дівчину, яку її рідна мати заохочувала до любови світу. Він представив в таким чарівнім сяйві дівичтво Пречистої Диви Марії, що дівчина в короткому часі, після св. Сповіді, зложила обіт досмертної чистоти. Тої ж ночі об'явилася їй Пресвята Діва Марія, а показуючи їй дві дороги, одну рівну і покриту квітами, другу стрімку і зарослу терням, сказала: "Тепер вибирай!" Дівчина, не вагаючись ані на хвилинку, вибрала стрімку і тернисту дорогу життя. Так нехай кожний і кожна з вас вибирає, але одночасно нехай просить, щоб сама Пречиста Діва Марія була йому Провідницею-Одігітрією і в скалистих місцях, щоб берегла його своїм святим Заступництвом.

Пречиста Діва Марія рятує нас від тілесних спокус, навчаючи нас умертвлення змислів, або заохочуючи нас до частішого приймання Святого Причастя, яке спалює пожадання, або наклонює нас, щоб ми в хвилинах душевної боротьби просили Її про Заступництво. Учителі духовного життя запевняють, що особливше почитання Пречистої Диви Марії є одним з найліпших середників зберегти в житті чесноту чистоти. Цього дізнав поміж іншими святими також Альфонс Родрігуез. Коли він вступив до чернечого згромадження Отців Ісусовців, об'явив йому Господь Бог в захопленні, що треба йому приготувитися до важкої боротьби. Він бачив тричі в сні стадо чорних птахів, яких розігнала одна голубка, що мала на грудях сріблом вигафтоване ім'я Ісус. В короткому часі він дізнав важких тілесних спокус, що безпереривно тривали кілька літ, не зважаючи на те, що умертвляв своє тіло постом і бичуванням. Боротьба була страшна, тим більше, що до плюгавих виображень прийшла ще спокуса знеохоти. Родрігуез однак ані одного разу не згрішив, а його иайсильнішою зброєю була молитва: "Пресвятая Богородице спаси нас!" Подібно хай кожний і кожна з Вас, милі Браття і Сестри, благає Пресвяту Богородицю про Її Заступництво, коли плюгаві думки і виображення неначе чорні птахи ударятимуть на когось із вас.

О, милі Браття і Сестри, які не були б ці спокуси, негайно просім Небесну Неньку про Її Заступництво, і все наше життя молимся і просім Матір Божу, щоб Вона була для нас Заступницею і Провідницею-Одігітрією в дорозі нашого життя.

III. Коли нам смуток долягає – тоді настає темрява в нашій душі. В світі є багато смутку... А як ми приложили б своє вухо до людських сердець, ми переконалися б, що в кожному серці дзвенить якась жалісна струна. Бо для одних журбою є недостаток, для інших різні недуги, або людська ненависть, ще інші плачуть над могилою дорогих осіб, або власних надій. Часом в душі назбирається так багато журби і жалю, що людина стоїть майже на березі розпуки і жаліється, кажучи: "Бог мене опустив!".. О, нерозумні і малої віри! Чому душевно заломлюєтеся?.. Бог є батьком усіх людей і нікого не опускає, якщо хтось сам Його не опустить. Прецінь сам Бог устами пророка Ісаї сказав: "Хіба ж забуде мама про своє немовлятко, та хоч би й вона забула б, то Я не забуду тебе" (Ісаї 49, 15). А якщо Господь Бог досвідчає нас терпіннями, то тільки тому, щоб нас поправити, або усовершенити!

Тому у важких хвилинах спішім з довірям до Небесного Отця, а якщо жах проймає нас на вид наших гріхів, знайте, що там на небі є надзвичайно добра Мати, що співчуває нам і милосердиться над нами, як тільки дізнається про яку-небудь нашу потребу. Вона негайно спішить нам з розрадою. Так, як земська мати, як вчує плач дитини, скоренько біжить, щоб її заспокоїти, так і Небесна Ненька, коли вчує наші зітхання і благання, чимдуж спішить, щоб обтерти нам сльози і заспокоїти наше серце.

І так Пречиста Діва Марія потішає нас в убожестві, бо Вона прикладом свого Сина і своїм власним учить нас зносити недостаток, і не тільки пригадує нам, що блаженні є убогі духом, але тим, що просять Її Заступництва, Вона не дасть з голоду умерти. Є звичай по монастирях, що коло фіртки згромаджуються убогі, а милосердні черниці виносять їм поживу. Отже такою милосердною черницею для всього світу є Пречиста Діва Марія, бо Вона безнастанно стоїть при Воротах Небесних і роздає духову поживу нам, бідним людям.

Пречиста Діва Марія потішає нас в наших недугах, бо приносить нам з неба дорогоцінний дар – терпеливість, а часом, якщо цього вимагає добро нашої душі, усмирює болі і повертає здоров'я. Не даром наш нарід так гарно в піснях виявляє своє довіря до Матері Божої, співаючи:

"Лікарко хворих, в нашій недолі

Благаєм з стоном помочі Твої,
Бо ми покриті гріхів ранами:
Потіхо грішних, молись за нами!"

Пречиста Діва Марія потішає нас в журбах і прикростях, бо каже нам тоді вповні віддатися Божому Провидінню і відкриває своє милосердне серце. Тим, що благають в Неї Заступництва, Вона часом посилає несподівану поміч через ангелів, або добрих людей.

Пречиста Діва Марія потішає в терпіннях душі. Подібно, як ангел збудив пророка Іллію, коли він утікав перед пімстою злобної Ізавелі і бажав собі смерті, так Пречиста Діва Марія будить людей зі сну знеохоти, змучених життєвою боротьбою, або Божими допущами, а приносячи їм "Хліб Життя", каже: Встань, їж і йди відважно на гору Господню, а як хрест видаватиметься кому надто важким, хай згадає на мої страждання...

Пречиста Діва Марія потішає при смерті, бо благодаттю Св. Духа приводить умираючого до розкаяння, зображуючи йому образ умираючого Спасителя, своє Серце пробите сімома мечами і отвираючіся небесні ворота.

Пречиста Діва Марія потішає навіть душі в чистилищі і тим, що їй служили за життя, Вона старається своїм Заступництвом, Службою Божою і молитвами вірних скоротити, або злагоднити їхню кару.

Таке є Заступництво Пресвятої Діви Марії для всіх, хто до Неї прибігає і помочі просить. Хто ж тоді може сумніватися, що Пречиста Діва Марія є нашою Заступницею і Провідницею в дорозі нашого життя до вічності?..

Закінчення. Милі Браття і Сестри! Що, отже ж, слід нам робити, щоб запевнити собі Заступництво Пречистої Діви Марії? Треба нам: почитати, любити і наслідувати Пречисту Діву Марію, а при тім безнастанно споглядати на Неї, як на свою Провідницю в дорозі нашого земного життя і взивати й благати Її, щоб ніколи не опустила нас з-під свого святого омофору, з-під своєї опіки. До цього заохочує нас великий звеличник Пречистої Діви Марії – св. Вернард. Він каже: О, якщо думаємо, що в потопі цього світу колишемося радше на розбурханих хвилях, як по безпечній землі ходячи, о не відвертаймо своїх очей від Пречистої Діви Марії Одигітрії-Провідниці, якщо не хочемо бути погнаними в глибині. Якщо повстануть вихри спокус, якщо упадемо на скали противнощів, взиваймо Заступництва Пречистої Діви Марії. Якщо спокушує нас гордість, бажання вищости, обмови, зависти, інтриги, благаймо Пречисту Діву Марію помочі видержати в доброму. Якщо гнів, жадоба, або тілесні пожадання стрясуть судом нашої душі, просім Пречисту Діву Марію, Провідницю нашу на дорозі нашого земського життя про рятунок і поміч. Якщо жах пройматиме нас на вид злоби злочинів, огиди безсовісности і опанує нас страх перед Божим Судом, не заломлюймося під тягарем смутку і не попадаймо в розпуку (у відчай), але згадаймо на Заступництво Пречистої Діви Марії. В небезпеках, в переслідуваннях, в сумнівах благаймо помочі в Пречистої Діви Марії. Хай вона береже наші душі від зла, а щоб наша молитва була вислухана, наслідуймо Її чесноти і просім Її, щоб була Провідницею в дорозі нашого життя, бо йдучи за Нею не заблудимо, просячи Її не заведемося, про Неї думаючи не помилимося. Коли Вона берегтиме нас своїм Заступництвом, не затривожимося і не впадемо в гріх, коли Вона провадитиме нас не змучимося, коли Вона буде для нас ласкавою, щасливо дійдемо до цілі і в той спосіб переконаємося про силу Її Заступництва. Просім Її словами пісні:

"О, Мати наша, Мати потіхи,
О, не лишай нас Своєї опіки,
Ми такі бідні, як Ти не з нами
Потіхо грішних, молись за нами!"

І хто ж з нас не глядів би на цю Провідницю в дорозі нашого життя? Хто не взивав би Заступництва Пресвятої Богородиці? До Неї звернім тепер свої очі і молитовно повторяймо слова відомої церковної пісні:

Заступнице християн непостидная,
Посереднице до Творця всенадійна,
Не погорди молитвою грішників,
А поспіши як добра на поміч нам,
Що Тебе вірно взиваємо, Поскори на молитву
І негайно прийди на благання,

Бо Ти заступаєшся все за тих,
Що пам'ятають Тебе, Богородице.

О, Мати Божа і Пречиста Діво, прийми нас за своїх дітей. О, Двері Милосердя, через які маємо вступ до Царства Небесного, стійте отвором для нас усіх!

Ось з усіх сторін окружає нас темрява, незнання і блуд заслонюють нам дорогу до Бога. О! прожени темряву і просвіти нас незрячих, о, Божа Мати!..

Ось пригнічує нас важке ярмо гріхів і соромні кайдани нас в'яжуть. О! висєднай вам прощення і приверни нам свободу Божих дітей.

Ось страшна боротьба є в нашій нутрі, бо пожадання непокоять наше серце, а пекло страшить, а світ манить. О, присмири страшну боротьбу і дай нам святий мир! Ми просимо Тебе про це у наших піснях у Твою честь, кажучи:

"Ми Твої діти, Тебе благаєм,
В потребі в нужді кличем, звиваєм . . ."

Ось багато лиха докучає нам, а ми неначе жебраки, окриті лахманами і поранені гріхами, благально простягаємо до Тебе руки і просимо: Віддали від нас всяке зло, випроси всякого добра:

"Бо ми покриті гріхів ранами:
Потіхо грішних, молись за нами!"

Ось ми неначе сироти на чужині, тож будь нам матір'ю і пригорни нас до Свого Серця, "бо Ти можеш Сина свого, за нас ублагати..."

Ти усе можеш досягнути у свого Сина, будь, отже, Заступницею нашою і Провідницею-Одігтрією в дорозі нашого життя, щоб ми йшли завжди Божою дорогою і зайшли до неба і колись заспівали з Тобою пісню слави Отцю і Синові і Святому Духові:

„О, яке щастя, коли нам дасться
Твої ніженьки поцілувати
І побіч Тебе піснь трисвятую
Господу Богу во вік співати".

МИЛОСЕРДЯ ДВЕРИ...

"Милосердія двері, отвори нам
благословенная, отвори нам Діво
Чистая Християнам. Ми грішні
Тебе просим, Руки наша
превозносим, помилуй нас".
(Пісня)

Вступ. Пречиста Діва, Мати Божа, була взята до неба серед радощів Ангелів і Святих, як про це читаємо в Акафісті Успенню Пр. Д. Марії (Ікос: 3): "Радуйся провождаемая от всіх чиноначалій ангельських в горная..." Божий Син обдарував свою Неньку всіма почестями і поставив Її Царицею у своєму Царстві. Вона втішається блаженством близькості Господа Бога, як про те сказано у Проскомидії Літургіям: "Предста Царица одесною Тебе в ризи позлащени одіяна і преукрашенна", Вона втішається і посіданням Бога, як ніхто більше в небі. Її почитають люди по всьому світу. І якщо в торжественні свята Пр. Д. Марії, ми поглянули б очима віри і до самого нутра неба, тоді повстало б у нас гаряче бажання, щоб ми могли прийти до неба і всю вічність з Пр. Д. Марією співати Господу Богові пісні слави. Це гарно оспівано у пісні: "Високих небес Царице..." укладу бл. пам. О. Дольницького:

"О, яке щастя, як мені дасться
Твої рученьки поцілувати
І перед всіми враз із Тобою
Господу Богу во вік співати".

Дякувати Богові, Мати Божа не залишила своїх дітей безпомічними на землі. Тому весь людський рід величає Пр. Діву Марію як "двері спасення", "**Радуйся двері спасення**" (Акаф. Благовіщ. Ікос: 10), призиваючи Її: "**Радуйся ключу царствія Христова**" (Акаф. Благовіщ. Ікос 8), "**Радуйся отверзающая райскія двері християнському роду, присно Тя блажащему**" (Акаф.

Успенню, Ікос: 1).

1. Пр. Д. Марія відкриває нам "милосердя двері" до Царства Небесного. Праматір Ева замкнула для нас небо. Ніхто не міг осягнути Небесного Блаженства, навіть після повного покайного життя, навіть після святого життя. Ад не був ані радістю, ані миром, а тільки тугою і неволею. Тоді Господь Бог у своїй безконечній доброті і милосердю післав Марію – і Вона відкрила небо, яке справедливий Бог замкнув за кару за гріх. Ева відняла нам вічне життя, Марія повернула нам щасливу вічність, як про це висказується один письменник раннього християнства. Через Еву, люди попали у тінь вічної смерті, Марія стала для всіх життям. "Бо де умножився гріх, надмірною стала благодать" (до Рим.: V, 20). **Божа благодать у надмірі**, іншими словами: вічне життя в небі. Тертуліян думає, що Ева оснувала підземну споруду аж до вічної смерті, Марія спорудила надземну будову ген аж до самого неба. Ева повірила дияволу, Марія породила Божого Сина, "щоб знищити діла диявола" (І. Йоана, III, 8). Тепер могло бути основаним Боже Царство, де Агнець є світлом і любовію блаженних, а назовні є вуж (Об'яв. XX, 2) і "всі собаки" (Об'яв. XXII, 15).

Вже в хвилині Благовіщення відчинилося небо над Марією, як перед Її очима заблисло таїнство Пресвятої Тройці. Тоді повнота небес спочила на Ній і Вона стала підвищеною до небес, коли св. Дух обдарував Її своєю святою любов'ю, а Божий Син увійшов у Її чисте лоно. Небо і Земля, час і вічність зустрілися з собою в особі Пр. Діви Марії. Божий Син стався людиною і увійшов у людський рід через Марію, а через те людський рід стався піднесеним до божественного буття і життя. Марія – Небесна Ліствица", тобто драбина, як про це сказано в Акаф. Усп. (Ікос: 9): "Радуйся ліствице небесная, Яковом предвидимая", по якій небо зійшло на землю. Марія вратарка "дверей милосердя", через які земля приходить до неба. І власне це було причиною, що Ангели при народженню Ісуса Христа, заспівали пісню: "Слава на висоті Богу, а на землі мир людям доброї волі" (Лука: II, 14). Тепер Небесний Отець з любов'ю споглядає на землю, на свого Єдинородного Сина і Його Пресвяту Матір Марію, а люди можуть з надією на вічну щасливість, споглядати на Небесного Отця. О, як старенький Симеон радів, коли Марія положила Дитятко Ісус на його руках, бо він знав, що те Дитятко мало бути світлом для Ізраїля і поган і для всіх народів, що будуть блаженними в Ньому. Тепер ми не лякаємося смерті, бо небо отворив нам Христос. Він же сам сказав нам про те, кажучи: "Аз есмь дверь: мною аще кто ввидет спасется . . ." (Йоан: X, 9).

На Іконі Божої Матері з IX ст., т. зв. Одигітрії (Провідниці), що була в церкві в Царгороді над морем Мармара, зображено Пречисту Діву Марію, як вона обидвома руками держить Дитятко Ісус, який має в лівій руці звій паперу, а права рука піднесена до благословення. Значіння тої ікони зовсім зрозуміле: Мати Божа вказує всім, що стремлять до неба, що туди провадить тільки одна дорога, бо і сам Христос сказав: "Я є дорога, правда і життя" (Йоан: XIV, 6). Він дає нам Правду – Божим Словом і Наукою – Він дає нам Життя – благодаттю Божою, благословенням і св. Тайнами. Слухайте проте всі віруючі і недовірчиві, праведники і грішники: ніхто не прийде до Небесного Отця тільки через Сина нашої Небесної Неньки! Бо Вона, Пречиста Мати, відкриває "Милосердя двері", що ведуть до неба.

II. Пречиста Діва Марія вводить нас дверима милосердя до неба. В Книзі Приповісток Соломонових є одно місце, що особливо можна віднести до Пречистої Діви Марії: "Хто знайшов мене, знайшов життя (Прип. VIII, 35). Тими словами св. Письмо наче підкреслює, що наслідування Пр. Діви Марії є дорогою до вічної щасливості. Не намагайтеся, дорогі християни, вишукувати особливі дороги до неба. Ідіть дорогою, якою ішла Пр. Д. Марія, а осягнете свою мету. Може дехто подумав: але Марія є Пресвята, як можливо тоді людям наслідувати Її?.. Чому ні?! Хоч високе є Її покликання Богоматері, а Її привілей благодати від Непорочного Зачаття аж до Успення є і залишиться Її особливістю, бо те все недосяжне і неповториме, однак Її земне життя, повне чеснот, є доступне до наслідування, бо воно було життям людини, а не життям ангела.

Найвища чеснота якою Пр. Діва Марія відзначалася є та сама, що мусить бути змістом і нашого життя, а це є **любов до Бога**. Бо найголовнішим і найбільшим обов'язком у нашому житті є любити Бога всім серцем і всіма силами нашого життя. Бог є джерелом всього добра і всієї духовної краси. **Любити Бога – значить почитати Бога.**

Тільки один Бог є совершенством. Чи ж не так учив Ісус Христос: "Никтоже благ, токмо един Бог" (Матей: IX, 17). Тому треба нам так Бога цінити, як Пр. Діва Марія оцінювала Його. Перед Її очима всі достоїнства і багатства, насолода життя і блиск світа були тільки марнотою марнот. Тільки Господь Бог був Її одинокою думкою і мрією!.. Любити Бога – значить шукати Бога. Марія не хотіла

ніякого гріха і не мала ніякого гріха, також ані однієї лихої думки. Навіть ніякий помилковий вислів не затьмарив Її чистої душі. Хто стремить до своєї мети, не може ані на хвилинку затратити Її з-перед своїх очей. Він мусить мати Її постійно перед своїми очима. Тоді він іде правильною дорогою, без відхилення і блукання. Правилom (гаслом) життя Ісуса Христа були слова висказані ще перед Його приходом на світ: "Се іду, щоб сповнити твою волю" (Євреї: 10, 9). В Акафісті до Пресв. Христового Серця це прегарно висказано: "Жертви і приношення не восхотіл єси, тіло же совершил ми єси. Тогда рїх: се іду..." Так також правилom життя Пр. Діви Марії є Її вислів: "Се я слуга Господня нехай мені буде по слову твому" (Лука: I, 38). І Вона постійно почувалася "служкою Господньою", навіть в страшних годинах на Голготі, бо Царська дорога до неба, є дорогою самовідречення: "Хто чинить Божу волю, перебуває по вік" (I, Йоан: II, 17).

Милі Браття і Сестри! Почитання Пр. Діви Марії вимагає від нас не тільки самого ношення шкаплірів і вервиці, але і вдержування себе на моральній висоті, у повному зверненні до Господа Бога. Тільки таке поступовання є спасенним і порятунком тут, в дочасності, і там, у вічності. Люди, народи мусять глядіти на надземне і вічне, а не покладатися тільки на власні гадки і поміч світу. Тільки так вони забезпечать собі добробут і достоїнство людини. Голос напiмнення Пресв. Богородиці в Її обявленнях наполегливо упоминає людей по всьому світі: "Люди перестаньте зневажати Ісуса Христа і наверніться до Господа Бога в покуті і молитві". Дорога до неба вимагає цілості і рішучості. Почитання Пр. Д. Марії є школою небесного значіння і небесної здатності.

В одній проповіді в честь Пр. Д. Марії, написаній на переломі п'ятого і шостого століття, архієпископ Авраам з Ефезу ось так проповідував: "Брати! З глибокою пошаною перед Словом Божим, що через Марію прийшло на землю, хочемо себе очистити від всяких неупорядкованих думок і з них випливаючих діл! Про те завдання будемо старатися до кінця життя для нашого власного добра! Тоді зробимо для себе добре так тут, як і в будучності. Тоді засоромимо диявола і зможемо заборонити йому в годину нашої смерті щобудь говорити проти нас!.. Тоді також при другім приході Господа Нашого Ісуса Христа, будемо надіятися з довірям, одержати місце по Його правіці на всю вічність.

III. Пресвята Діва Марія помагає нам увійти через двері милосердя до вічного спасення. І хоч Вона увійшла в славу Божу, – але чувствами свого серця залишилася при нас. Могуча Небесна Цариця залишилася нашою матір'ю. Св. Петро Дамян ось так відзивається до Пр. Діви Марії: "О, Пані, не зважаючи на те, що Ти так високо підвищена до Бога, ані трохи Ти не забула нашої людської природи. Ти знаєш в яких злиднях і небезпеці Ти залишила нас. Твоє велике милосердя не може ніколи втратити з очей нашої потреби Твоєї допомоги. Небесна слава відняла нам Тебе з нашої сучасности, але природа відкликується до Тебе. Ти не можеш терпіти, але це не значить, щоб Ти не співчувала терплячим".

1. Від зарання Християнства зображувано на іконах Божу Матір як заступницю з широко розпростертими раменами в молитві за нас. Вже в катакомбах знаходяться такі ікони. Також християнські віровизнання на Сході зображують Пр. Діву Марію як Молитвенницю, згідно з богослужбовими текстами, як наприклад, в Кондаку Молебного Канона, де читаємо: "Молитвеннице теплая і стіно неборимая..." Така ікона Пр. Діви Марії з розпростертими руками була вже в церкві св. Софії, у Києві, що її побудував князь Ярослав Мудрий, т. зв. "Нерушима Стіна". І так уявляють собі люди Пр. Діву Марію, що Вона в небі є в безнастанній молитві за своїх почитателів і за весь християнський народ. Це прегарно висказане в найстаршому Акафісті Успенню Пр. Д. Марії, словами: "Радуйся і сама непрестанно у престолу Сина Твого і Бога молящаяся о всіх" (Ікос, 8).

а) Пречиста Діва може нам допомогти, бо Її молитва має особливу силу і в дійсності є материнським піклуванням матері Спасителя за тих, за яких Її Син пролляв Свою кров. Тому Її молитва має великий вплив на Божу доброту і справедливість. Її молитва є молитвою матері, якій умираючий Спаситель на хресті передав в материнське піклування людей, за яких Він віддав своє життя.

б) Пречиста Діва Марія хоче нам допомогти. Її серце повне любови до всіх людей, до віруючих і поган, до грішників і праведників. Св. Теодор Студит (в IX ст.) сказав в одній проповіді в честь Пр. Діви Марії: "Тепер Пр. Богородиця замкнула свої тілесні очі, але Вона відкриває свої ніколи не змучені уста, щоб вставлятися за всіма людьми. Вона, хоч опустила свої тілесні руки, які колись носили Божого Сина, однак тепер підносить свої безсмертні руки до Господа за весь світ". І в Акафісті Покрову П. Діви Марії співаємо у Її честь: "Радуйся всю кріпость нашу, Христа, руками

носящая" (Ікос, 5).

в) Пречиста Діва Марія допоможе нам. Велика є повнота благодатей, які Христос вислужив нам і вона є зложена в руки Пр. Діви Марії. Через неї одержуємо так багато добра, що ніяка бесіда не всилі того висказати. Вона, як каже св. Іван Дамаскин, є причиною і посередницею всіх наших благ, благословенням для світу, підсиленням для втомлених, розрадою для сумуючих, uzдоровленням для хворих пробаченням для грішників, скорою поміччю для прохаючих. Щераз повторюю: Марія є Божим благословенням для світу.

2. Материнські очі Пр. Діви Марії бачуть також опущених у чистилищі і Вона старається увести їх до вічної щасливості. І св. Церква в богослужбних піснях звертається з особливо зворушливою просьбою до Пр. Діви Марії про рятунок для душ в чистилищі, прохаючи Її: "Єдина чистая і непорочная Діво, Бога без сімени рождающая, Того моли, спаситися душам їх..." (з Панахиди).

Так, отже ж, Пр. Діва Марія наче стоїть на краю чистилища і просить для страждаючих душ Божого милосердя. Вона усильно поручає ті душі, які живучи на землі відзначалися особливою любово-почитанням до Неї. Вона порушує духово тут і там побожних людей до молитви і покаянних діл для бідних душ в чистилищі.

3. А в годині смерті, Пр. Діва Марія з всією силою своєї любови, виявляється нашою наймогутнішою Покровителькою, бо Вона стояла біля смертної постелі св. Йосифа і на Голготі під хрестом, на якому умирав Її Божественний Син. І як від початку, Вона і сьогодні бореться проти старого змій-сатани, що зводить увесь світ (Об'явл. св. Івана: XII, 9). У грижі совісти і в годині смерті, Пр. Діва Марія приносить нам розраду і поміч.

Закінчення. І нашим гарячим бажанням є, щоб в годині нашої смерті Пр. Діва Марія не опускала нас, але щоб вижидала нас на воротах нашої вічності. Тоді, О, Пресвята, відкрий нам Милосердя двері! Відкрий нам, о Благословенная, відкрий їх нам Діво Чистая – християнам. Ми грішні Тебе просимо, руки наші перевозносим, помилуй нас! Амінь.

ПРО ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ КНЯЖИХ ЧАСІВ

Почитання Пречистої Діви Марії в нашому народі таке давнє, як і давнє Християнство на Україні. Дійсно велике довіря мали наші князі до Пресвятої Богоматері. Місто Київ стало по Царгороді "другим містом Марії". Князі будували церкви під покровом Пресвятої Богородиці, будували монастирі під Її Покровом, а нарід прославляв Божу Матір похвальними піснями. Вчені князі Церкви й монахи перекладали з грецької мови канони, молебні, акафисти і величали Її як могутню Покровительку і Заступницю перед Господом Богом. Запроваджені Богородичні Свята наш нарід торжественно святкував.

Пресвята Божа Мати виявляла свою опіку над нашим народом в такий спосіб, що в різних місцях на наших землях Вона об'являла чудотворну поміч у різних іконах, і таким чином творила по всьому краю не тільки твердині віри, але водночас чудотворні ікони Божої Матері ставали вогнищами милосердя й любови Божої. В них наш нарід знаходив за заступництвом Пречистої потіху, приймав від Неї здоров'я душі і тіла.

Найстаршою чудотворною іконою Божої Матері на Україні була:

1. Ікона Успення Божої Матері в Десятинній церкві, в Києві. Знаменна є молитва князя св. Володимира Великого, яку він відмовив у дні посвячення цієї Десятинної церкви. Вона говорить сама за себе, яке велике почитання Богоматері було вже тоді в українському народі. Ось уривок цієї княжої молитви: "...як помолиться хто в цій церкві – вислухай молитву його і відпусти йому всі гріхи задля молитов Пресвятої Богородиці..."

2. Печерська чудотворна ікона Успення Пресвятої Богородиці, яку за часів св. Антонія і св. Теодосія Печерських принесли були грецькі майстри в Україну. Є в народі побожна легенда, що цю ікону передала Влахерська Божа Мати будівничим Візантіянам, яких послала збудувати храм свого імени в столиці української Землі, у Києві.

3. Свінська чудотворна ікона Божої Матері, що її намалював чернець Алимпій. При ній відзискав зір князь Роман Брянський. Від року 1223 ця ікона є в Брянську.

4. Нерукотворна Печерська ікона Пресвятої Богородиці, яка, як оповідає монастирський літопис – сама намалювалася.

5. Чудотворна ікона Божої Матері, т. зв. "Нерушима Стіна". Є це мозаїчна ікона у головному престолі, в церкві св. Софії, в Києві. Божа Мати в типі "Оранти", в одязі цариці, символізуючи Христову Церкву, молиться, піднісши руки, за щастя людей і за родину фундатора храму князя Ярослава Мудрого. Над нею напис грецькою мовою: Город Божий, святий Дім Всевишнього, Бог в ньому і він не захитається: Бог допоможе йому від зарі". "Бог в ній (в церкві) і не захитається. Поможє їй день від дня" (Псалом 15, стихи 5-6).

Про цю чудотворну ікону Божої Матері "Нерушима Стіна" живе в народі особливо помітне передання з давніх-давен. Іменно: існує повір'я, що так, як прекрасна ікона простояла кожен руш на Україні, так простоїть вона незнищеною, аж наш нарід доживе тієї слави, під час якої вона була повстала, виконана мозаїкою в стіні, як на престольна Ікона Софійського Собору в Києві.

6. Чудотворна ікона Божої Матері, звана Ігорева. Перед цією іконою молився князь Ігор Ольгович, убитий в 1147 році. Ця ікона є з XII сторіччя, подібно як Одігітрія.

7. Ікона Божої Матері Київської з XI сторіччя, за церковним переданням, привезена з Царгороду до Києва, і була приміщена в церкві Спаса, у Києві на Подолі. Ця ікона znana також під назвою Пирогоща, від прізвища грецького купця Пирогоща, що цю ікону привіз.

Зворушливе свідцтво глибокого й безмежного довіря наших князів і нашого народу до Пречистої Божої Матері, саме у цій чудотворній іконі, залишив нам невідомий автор лицарського епосу "Слово о полку Ігоревім" на Половців. В році 1185 князь Ігор Святославич, з Новгороду Сіверського пішов воєнним походом проти Половців аж на східні окраїни Української Землі. Кривавий бій над Каялою він програв і попав у половецьку неволю. Два роки примирив із туги за Рідною Землею. Його молода жінка Ярославна оплакує його гіркими сльозами на мурах княжого замку в Путивлі. Ось уривок поезії, що поетично представляє нам тугу княгині Ярославни:

Чути голос Ярославни:
Як зозулька на зорі,
Заплакала, заридала
У Путивлі на стіні:

То княгиня Ярославна
у Путивлі на стіні
Заплакала, заридала
Як зозулька на зорі:

"Я зазуленькою далеко
По Дунаю полечу;
І рукавич мій бобровий
В його струях замочу,
Свого милого я князя
До серденька пригорну,
І криваві його рани
Я обмию, обітру!"

"Ой ти вітре, буйний вітре!
Чого все напроти дмеш,
І на легких своїх крильцях
Ханські стріли ти несеш?
Чи це мало тобі віять
З облаками у горі,
Та по синьому по морю
Колисати кораблі?"

Нащо вітре, буйний вітре,
Нащо радість ти мою
Із серденька розвіваєш,
А лишаєш скорб, тугу?
Так княгиня Ярославна
У Путивлі на стіні
Заплакала, заридала,
Як зозулька на зорі.

Столичний Новгород, Путивль, і ціле князівство залишилося без господаря і без опіки меча. По двох роках князь Ігор втікає з неволі. За словами автора "Слова", поворотом князя радіє вся українська земля, природа, словом усе і всі люди:

Світле сонце в небесі ясніє,
Ігор князь назад у ріднім краї.
Співають діви на Дунаї,
Вються через море голоси їх
Линуть аж до Києва простором
Князь по Боричеві їде вгору
В церкву Богородиці святої

Пирогощі...

Князь Ігор не спішить до любої дружини Евфрозини Ярославни, ані до княжої столиці Новгороду, ані до Путивля, на мурах якого ще не затих плач вірної жінки. "Ігор князь – каже автор Слова – "їдет по Боручеву к святій Богородиці Пирогощій". Він спішить до Києва, до чудотворної ікони Матері Божої Пирогощі, спішить до цариці України, щоб зложити їй синівську подяку за щасливий поворот до Рідної Землі.

Це прегарний доказ любови і довіря до Матері Божої на нашій землі, що рівночасно є виявом глибокого почитання Матері Божої в нашому народі, починаючи від княжого двору, а кінчаючи на маленькій селянській убогій хатчині.

В році 1169 суздальський князь Андрій Боголюбський напав на Київ, сплюндрував його і спалив, порабував церкви, і цю ікону вивіз до Суздаля, а пізніше перенесено цю ікону до Москви.

8. Чернігівська чудотворна ікона Божої Матері була в церкві, що її побудував в році 1064 князь Святослав II Ярославич. Від самого заснування цієї церкви і монастиря, що був при ній, чудотворна ікона Божої Матері була почитувана в цілому чернігівському князівстві. Монастирська хроніка занотувала п'ятдесят чудес, між якими особливо замітне є чудо оборони Чернігова в 1662 році перед турецькою ордою, яку Мати Божа своїм сявом осліпила. Впродовж вісім днів Божа Мати плакала в цій іконі над долею українського народу, а свідками її плачу були тисячні маси народу. Наші славні церковні письменники широко описали це чудо, о. Галятовський у творі "Небо нове" і "Скарбниця", а о. Дмитро Тупталенко і о. Іван Максимович у своїх творах, написаних на честь Пресвятої Божої Матері.

9. В Любечі, на Чернігівщині була також славна чудотворна ікона Богоматері з XI-го століття.

10. Одною з найцінніших ікон Богоматері в Україні є Вишгородська чудотворна ікона Божої Матері. Ця ікона належить до найкращих зразків візантійського мистецтва. Вона була в церкві в славному українському, укріпленому місті, що було улюбленим місцем перебування тогочасних володарів Української Землі, у Вишгороді. Про цю чудотворну ікону Божої Матері є численні публікації в англійській, французькій, німецькій, італійській, болгарській, грецькій а переважно в російській мовах. Тільки, на превеликий жаль, майже нічого нема написаного в нашій українській мові.

Про чуда зв'язані з іконою Вишгородської Божої Матері є обширні публікації. Так у році 1155 Андрій Боголюбський пішов проти волі свого батька з Вишгороду в Суздаль і насильно забрав з собою чудотворну вишгородську ікону Богоматері. Вся його дорога на північ зв'язана з чудами цієї святої Ікони. Коли в розлитій повинню ріці Вазузі, люди не могли знайти переходу і провідник почав з конем тонути – князь почав гаряче молитися до Божої Матері – і нараз показався провідник по середині ріки, з батою у руках. Відтак, коли Андрій Боголюбський хотів через Володимир над Клязмою їхати далі до Ростова, ікона зупинилась і нічим не можна було її зрушити з місця. Після відправлення Молебня, занепокоєний князь увійшов у своє шатро і довго молився. Тоді, як сказано, в описі життя цього князя, з'явилася в наметі Богородиця і сказала йому: "Не хочу, щоб моя ікона була в Ростові. Постав її у Володимирі, і на тім місці вибудуй церкву в пам'ять мого народження, і постав для священників обитель".

Під загрозою походу Тамерляна на північ, перевезено Вишгородську ікону Божої Матері до Москви і там вона на багато сотень літ знайшла своє пристановище. Наче сон-успіння потонула на століття, ця насильно вивезена бранка-невільниця, чудотворна вишгородська ікона Божої Матері. Під кінець 1918 року перевезено Вишгородську ікону до музею і там очищена з металевих скарбів засяла вона первісною давньою красою. Неторкнена загадкова краса її обличчя, перетривала довгі століття, не один бурхливий вік, а однак не втратила нічого з масштату вишгородських літ, з часу великої слави, але і неспокоїв XII сторіччя в Україні

Ось так, я згадав тільки про декотрі чудотворні ікони Божої Матері з княжих часів на Україні. Від того часу багато води проплило в Дніпрі, багато літ, багато поколінь пройшло. Різно бувало за той час. Нераз доля була для нас ласавою, але більше була мачухою. Та Пречиста Діва Мати завжди мала й має право до нашого народу, бо князь Ярослав Мудрий перед більш як дев'яцот літами (1037) віддав весь український нарід і його землю під Її всемогучий покров. Не страшні нашому народові ті всі переслідування, вся довголітня неволя, бо ми знаємо, що ніхто ще не згинув, хто вірно стояв під Покровом Божої Матері.

Вся наша надія на могутню поміч і всесильний Покров Пресвятої Божої Матері. Вона не дасть

загинути нашому народові на своїй Рідній Землі. Вона дасть нам ласку дожити щасливих днів радості й слави, якої вже ніхто й ніколи не відбере нам, бо Вона, Пречиста Діва Марія – є наша Володарка – і Матір – і Покров.

ПРО ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ КОЗАЦЬКИХ І ГЕТЬМАНСЬКИХ ЧАСІВ

Сполукою між старо-українським культом Пресвятої Богородиці і новішим, козацької доби і гетьманщини, є теж чудотворні ікони, що їх знаємо з XV-XVIII сторіччя аж кількадесят на всіх українських землях. Козаки не тільки продовжували традицію боротьби з напасниками на Українську Землю, але вони продовжували величавий культ Божої Матері. Ікони св. Покрови красувались на малинових козацьких прапорах, під якими вони виступали в походи, під ними вони вмирали на полях боїв за Бога і Батьківщину. Цю силу, відвагу й жертвенність життя і крові черпав наш нарід у боєвих козацьких рядах, за посередництвом Пресвятої Богородиці, з невичерпних скарбниць небесних ласк.

Всіх ласк милосердя, всіх чудес Божої Матері, що сталися на нашій Землі, ніхто не в силі зчислити; та й не всі вони зареєстровані. Тисячі з них розгубилися в нашій тяжкій історичній мандрівці, а інші тисячі залишилися таємною справою поміж Пречистою і тими, що Вона їм чудесно допомогла, що захороняла їх Своїм омофором перед різномірними Божими допустами...

1. Чудотворна ікона Покрови Матері Божої на Запорозькій Січі. Про велику набожність Запорозької Січі до Пресвятої Божої Матері свідчать історичні факти. Перед кожним походом чи на суходолі, чи по Дніпру, чи по розбурханих хвилях Чорного моря, козаки навколішках вислухували Молебень до Пресвятої Богородиці. З їхніх грудей неслася могутня пісня "Под Твою милость...", і аж тоді виступало Запорізьке військо в военний похід. Але і кожний такий похід, чи він був щасливим чи нещасливим, не кінчився інакше, а тільки Молебнем у честь Покрови Божої Матері. І то як тільки переступили браму Запорізької Січі, зараз дякували Пречистій за допомогу й поручали їй душі своїх друзів, що впали на полі бою "за християнську віру, за українську землю".

Та Козацтво не тільки в небезпеці втрати життя йшло до своєї чудотворної ікони Богоматері, але і перед кожним важнішим рішенням, чи то перед радою козацьких старшин, чи перед загальною козацькою радою, вони просили в Неї допомоги. А свою силу, жертвенність життя і крові, черпав наш нарід за посередництвом Покрови Пресвятої Божої Матері. Ця безгранична любов Матері Божої в Запорізькій Січі, дуже гарно висказана словами пісні, з якої наводжу одну стрічку:

"Тебе в піснях славить віками
Наш увесь нарід, в час щастя, бід,
А Твою славу в піснях степами
Ніс гетьман Січі в широкий світ".

Ікона Покрови Божої Матері в Січовій церкві на Запоріжжі дуже оригінальна: На хмарах стоїть Божа Мати, розпростерши свій омофор, а в долі Запорожці з козацькими інсигніями засилають до Неї свої молитви. По правій стороні Пречистої св. Николай з Євангелієм, а по лівій стороні св. Михайл з земською кулею. Понад Пречистою напис: "Ізбавлю і покрию люди моя..."

2. Іржавецька Чудотворна ікона Божої Матері, що її оспівав Тарас Шевченко в чудовій поемі: "Іржавець". Іржавець – село Прилуцького повіту на Полтавщині. З Іржавцем зв'язані відомі події 1709 року, коли Запорожці в боротьбі проти Москви стали по стороні Мазепи. За те цар Петро I, звелів зруйнувати Запорозьку Січ, що була над річкою Чортотомликом, т. зв. Стара Січ. Запорожці мусіли податись під протекторат кримського хана, і пробули під ним аж до 1734 р. Легенда каже, що вони забрали з собою чудотворну ікону Матері Божої. На скитальщині, вони поставили цю ікону в одному шатрі і там молилися до Неї. Повернувшись зі скитальщини в Рідну Землю, принесли з собою чудотворну ікону Богоматері й поставили її в церкві, в Іржавці. У цій іконі Божа Мати плакала, а нарід думав, і так наш поет Тарас Шевченко представив це у своїй поемі, що Божа Мати плакала над недолею України. Ось уривок цієї поезії:

"Мордувались сіромахи,
Плакали, – і з ними
Заплакала Матір Божа

Вернулися Запорожці,
Принесли з собою
В Гетьманщину той чудовий

Сльозами святими;
Заплакала Милосердна,
Неначе за Сином,
І Бог зглянувсь на ті сльози
І на Україну...

Образ Пресвятої;
Поставили у Іржавці
В мурованім храмі,
Отам Вона й досі плаче
Та за козаками..."

3. Домницька чудотворна ікона Божої Матері. Вона знаходилася в домницькім монастирі, недалеко міста Березна, в Чернігівщині. Вона появилася на поляні, над берегом річки Домниці. Гетьман Іван Мазепа вибудував на тому місці величаву церкву, замітну ще й тим, що вона мала три престоли і мужеський монастир Різдва Пресвятої Богородиці. Як на нашій землі лютувала чума, обнесено цю ікону в хреснім ході по місті, і чума миттю зовсім вигасла.

4. Чудотворна ікона Пречистої Діви Марії в Каплунівці. Почавши з року 1689, прославилася вона великими чудами. Під час шведсько-московської війни, цар Петро I, вивіз у 1709 р., чудотворну ікону Божої Матері з Каплунівки. Шведські вояки запалили церкву, але церква не горіла. Тоді, бачачи це, гетьман Іван Мазепа сказав пропам'ятні слова: "І нема її тут, а церкві не дає згоріти! Що ж буде тоді, коли з нею стрінуться?.."

5. Бахчисарайська або Маріюпільська ікона Пречистої Діви Марії, яку навіть Татари шанували і складали щедрі жертви на її окрасу.

6. Чудотворна "Межигірська ікона Божої Матері". Ця ікона була в монастирі у Межигір'ї, над Дніпром, яких двадцять кілометрів від Києва. Запорозька Січ вважалася за парафію межигірського монастиря, бо звідти присилали єромонахів до Січової церкви. Старі Запорозжці часто постригалися на старості своїх літ у ченці саме в цьому межигірському монастирі. І там у тій монастирській церкві була ця чудова ікона Божої Матері, що походила з XVII сторіччя.

Тарас Шевченко, в поезії "Невольник", по-мистецьки наслідував кобзарську думу, в якій представляє героя поезії, як попав у неволю і там закутий в тяжких кайданах, летить думками до парафіяльної церкви Запорізької Січі і з глибини серця виявляє свою скаргу й журу:

"Ой, Спасе наш Межигорський,
Чудотворний Спасе,
І лютому ворогові
Не допусти впасти
В турецьку землю, в тяжку неволю!"

Ось так наш нарід від віків почитає Пречисту Діву Марію як свою Матір, як Царицю Українського Народу.

І це ми всі повинні знати, що нашим обов'язком супроти Пресвятої Богородиці є Її почитати. Це повинно бути самозрозуміле, бо їй належиться наша пошана як нашій Владичиці. Вже те, що Вона є Матір'ю Божого Сина, промовляє за тим, що їй належиться наше почитання.

Та що ж, були такі люди, а ще й тепер є таких багато, що не хочуть почитати Пресвятої Богоматері. Що більше, вони ще й гіршаться тим, що ми почитаємо Пресвяту Божу Матір, бо кажуть, що ми повинні віддати всю нашу честь тільки Богові. Однак вони зле роблять і зле говорять!.. Бо скажіть самі: Чи можете уявити собі Христове Різдво без Богородиці?.. Чи можна уявити собі діло нашого відкуплення без Богородиці?.. Де тільки бачимо Христа, як Він виявляє людям свою любов і доброту, там всюди при Нім бачимо і Його Пресвяту Матір. Коли, отже, віддаємо честь Христові, не забуваймо Його Матері, прославляймо Її, бо з Неї народився Христос. Тому зле роблять ті, що не хочуть почитати Пресвяту Богородицю, ба, ще й бачать в тім щось злого, коли інші віддають Матері Божій належну пошану.

Сьогодні весь світ прославляє Пресвяту Божу Матір. А ми, Українці, маємо за собою традицію особливішого почитання Божої Матері. Всю свою надію на краще майбутнє нашого народу складаймо в руки Божої Матері, як про це глибока віра подиктувала нашому генієві Шевченкові в оцих його безсмертних стихах:

„Все упованіє моє
На Тебе мій пресвітлий раю,
На милосердіє Твоє,
Все упованіє моє
На Тебе, Мати, возлагаю".

Не менше щиро за Шевченка, молиться до Матері Божої й Іван Франко у своїй поемі "Рука Івана Дамаскина". Іван Дамаскин – це символ нашого народу, це символ усіх людей скалічених людськими недосконалостями, людськими нахилами до гріха. Поет посилає усіх перед ікону Богоматері, до джерела найліпшого лікування. Іван Дамаскин з відтятою рукою, це символ кожного духового чи фізичного каліцтва людини, в ім'я яких поет покорюється:

„Маріє, небесня леліє! Це я,
Що цією рукою своєю
На честь Твою стільки похвальних пісень
Описав, ось корюсь перед Тобою!
Та враз засіяла каплиця уся
Марія з ікони вступає”.
І руку відтяти Марія взяла
До рани її приложила
І враз здоровіська рука та була...”

А скільки ж кожному з нас Пречиста Божа Мати випросила різnorodних ласк. Та опіка, Покров Пречистої і нині не перестане діяти бо Вона добре знає, що сьогодні більше треба нам Її, як колибудь в іншому часі. То ж прибігаймо до Божої Матері, часто-якнайчастіше! Її доручаймо нашу долю, і благаймо – хай візьме нас під свою милість.

ПРО ДЕЯКІ ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГАЛИЦЬКІЙ ЗЕМЛІ

Пошана ікон – це пошана святих, що вони їх зображують. От і тому наш нарід так дуже любить, шанує і почитає святі ікони Пречистої Божої Матері, бо вони зображують нам нашу Небесну Неньку. Зокрема наш нарід виявляє більше вдячності і ніжних почувань тим іконам, перед якими наші молитви є вислухані і ми дізнаємо чудесної помічі.

Правда, що Пресвята Божа Мати роздає всюди, по всьому світу і на кожному місці свої ласки, але з недосліджених причин вибирає собі деякі місця, де ці ласки щедріше роздає. Власне такі місця називаємо чудотворними. Ці ласки, ці чуда, Мати Божа робить тим, хто в тих чудотворних місцях молиться перед Її іконою. Таку ікону, де Мати Божа щедро зсилає ласки на людей, називаємо чудотворною іконою. З таких чудотворних ікон є неоціненна користь для людських душ. Слава про них розходить широко й далеко, а рівночасно росте й слава Матері Божої. В людських душах зростає любов і довіра до Матері Божої, і з далеких сторін ідуть прочани до тих місць шукати в Неї помічі, заступництва, потіхи, розради. А відходять покріплені на душі, ще з живішою надією, що їх молитва, їх просьба буде вислухана, бо занесли її через руки й заступництво своєї Небесної Матері. Знають певно, що їх молитва буде вислухана: як не одержать того, про що просили, то одержать щось інше, корисніше для їхньої душі, бо Мати Божа краще знає, чого нам потрібно.

Таких чудотворних ікон Матері Божої є багато по всьому світу. Є вони й на Україні. І вже від перших літ християнства були на Україні чудотворні ікони Божої Матері. Ви напевно мали нагоду не раз багато чути про різні ш чудотворні ікони Божої Матері. Сьогодні буду проповідувати Вам про деякі чудотворні ікони Богоматері, що є в Галицькій Землі. І так:

1. Бережанська чудотворна ікона Божої Матері, привезена у XVIII сторіччі з Риму до Бережан, як цінний дар від самого Папи Римського, і приміщено її в Замковій каплиці Сінявських-Потоцьких. Ця Замкова каплиця стояла до вжитку душпастирської обслуги нашої парафії. В році 1831 перенесено її в процесійному поході до церкви Пресвятої Трійці, в ринку. Тут вона вславилась чудесами, повертаючи зір міщанинові Шовгенієву, а міщанку з Козови уздоровила з параліжу ніг.

2. В селі Бориничах (бобрєцького повіту) була чудотворна ікона, яка була в каплиці, в лісі діди́ча Мицельського. Біля каплиці є крини́ця, яку нарід називає "Зазуляною криницею". Почитання ікони почалося 1862 р., коли місцева дівчина, глухоніма від народження, умила́ся водою з тієї крини́ці і нагло відзиска́ла слух і мову. Місцева тради́ція подає, що довгі́ часи, літньою порою, літала над тією криницею зозуля і кувала, так наче б закликала людей до почитання цього місця. І ця дівчина вперше почула́ голос тієї зозулі, а після відзискання слуху пораз перший промовила, дякуючи Пречистій за це чудесне уздоровлення. Папа Пій IX, в році 1863 надав відпусти на Благовіщення, Успення, Рождество Божої Матері, Сострадання і на св. Апостолів Петра і Павла,

повний відпуст для всіх, що відвідають цю капличку і криничку та сповнять всі передумови, потрібні для відпусту.

3. Борусівська чудотворна ікона Божої Матері в селі Борусів, бобрецького повіту. Вже від XVII сторіччя вславилась чудесами ікона Пресвятої Діви Марії, що знаходиться в тамошній дерев'яній церкві. Багато вот-дарів вдячності свідчать про багато чудесних uzдоровлень і вислухання молитов. Там врятувався угорський король Ракочий, коли втікав з Польщі, до свого краю. Свій рятунок приписав чудесній допомозі Матері Божої в цій іконі, перед якою молився, віддавши свою долю під Її Покров. Це сталося в 1649 році. З вдячності за цю ласку, прислав для цієї ікони срібну суконку й інші дари.

4. Буцнівська чудотворна ікона Божої Матері. В Буцневі коло Тернополя є чудотворна ікона Божої Матері, славна з чудес ще в XVIII сторіччі. Її чудотворність ствердив 25 січня 1737 р., львівський митрополит Атанасій Шептицький після запряження двадцять дев'яток свідків, які присягою ствердили сімдесят чудес Пречистої Божої Матері.

5. Городецька чудотворна ікона Божої Матері. При гирлі ріки Серету, де вона вливається до Дністра, є село Городок. Вже в XVIII сторіччі, в місцевій церкві знаходилася чудотворна ікона Божої Матері, яку теж місцева традиція зараховувала до плакучих ікон. Початок плачу наступив 16 вересня 1777 року, в суботу, о год. 9-тій вечора. Дивне сяєво попередило цей плач, який тривав з деякими перервами повних чотири тижні, а після короткої перерви, знов почався і тривав невинно двадцять шість днів. Митрополит Лев Шептицький після запряження свідків, проголосив її чудотворною іконою, грамотою з 5 серпня 1779 р.

6. Чудотворна ікона Божої Матері в Голоску Великім, коло Львова. Українська вдова Марія Літавець мала дві старі ікони: Ісуса Христа і Матері Божої. Обидві ікони почали в 1857 році мінитися, прибираючи щохвилини різні краски. Це явище тривало три тижні, чого свідками були люди з Голоска і зі Львова. Повідомлена духовна влада вислала тут свою комісію, яка, перевірюючи все, визнала ікону Богоматері чудотворною і доручила перенести її до місцевої церкви. Декрет про визнання ікони чудотворною потвердив митрополит Михайло Кардинал Левицький.

7. Далешівська чудотворна ікона Божої Матері. Село Далешева над Дністром, на північ від Городенки, мало вже в монастирській церкві чудотворну ікону. З монастирських актів довідуємося, що давніше приїжджали там прочани не тільки з Галичини, Буковини, але навіть з Румунії. Волоські бояри складали там великі дари. В році 1781, вперше почала ця ікона проливати сльози. Львівський єпископ Петро Білянський перевів канонічне слідство і проголосив її чудотворною іконою в 1783 році. Апостольока Столиця надала повні відпусти на всі Богородичні Свята. До року 1914 висіло коло цієї ікони 130-вот дарів вдячності за чудесні uzдоровлення.

8. Жидачівська чудотворна ікона Божої Матері. Напис над іконою подає докладну дату її походження. Він каже ось що: "Образ сей воплощеніє пречистая присно Діви Марія Богородица намалюван бисть і отдан до монастиря Жидачевского в року Божом тысяча чотиреста шестом. Еромонах Венямин".

Рік 1406 був роком повстання. Є теж легенда, що вона з'явилася на груші, де пізніше збудовано церкву і малий монастир для сімох ченців. Хроніку чудес при іконі Божої Матері ведено там від 1750 р. В 1772 році Каєтан Шептицький подарував для чудотворної ікони Богоматері срібні корони і позолочену суконку.

9. Кулаківська чудотворна ікона Богоматері. Подільське село Кулаківці мало теж чудотворну ікону, яка плакала в 1777 році. Духовна комісія перевірила цей факт і зарахувала її до чудотворних ікон.

10. В Лісках, біля Сокаля – є чудотворна ікона Многострадальної Матері Божої, що до неї річково на Страданні Пресвятої Богородиці сходяться люди з далеких сторін.

11. Лучинці, повіт Рогатин, має чудотворну ікону, що в 1860 році обновила. Папа Римський дав повний відпуст на Состраданні Богородиці, на Успення і Покров Матері Божої.

12. В Рогізні, біля Самбора, знаходиться в церкві ікона Страдальної Матері Божої, славна з чудесного проливу сліз.

13. Камінка Струмилова має рівнож у своїй церкві чудотворну ікону Божої Матері. До цієї чудотворної ікони Богоматері маємо стару пісню: "Ісполнися небо, земля, чудес Твоїх Царице..."

14. Тартаківська чудотворна ікона Матері Божої представляє Її Непорочне Зачаття зі зжогленими руками до молитви. Під Її ногами місяць, а під ним гідка гадинка гризе яблуко. Над Її

головою Бог-Отець з розложеними руками, наче благословить Її на дорогу відкуплення. Цю ікону привіз з Єрусалиму Воловинський Василіянин, о. Єремія. Дня 7 березня 1765 р. вона почала видавати кривавий піт. Це явище тривало до 24 березня 1765 р. Духовна і світська комісії перевіряли її два рази і дня 1 квітня 1777 р., духовна влада проголосила її чудотворною. Около триста вот вказує на багато-пребагато чуд, що сталися перед цією іконою. А Велика Хроніка нараховує чотириста сім чудес і ласк Пречистої Божої Матері.

15. Черніхівська чудотворна ікона Божої Матері. Черніхів село в Тернопільщині мало чудотворну ікону славу з чудес уже в 1578 р. В 1830 р. привезли на возі спаралізованого Франца Коритовського, тогочасного властителя Черніхова. Після прийняття св. Тайн і після молитви перед чудотворною іконою нечайно виздоровів.

Славний марійофіл Іван Ґалятовський описує в своєму творі "Небо нове" про чуда Пречистої Діви Марії в "Скиті Манявськїм", у Рогатині, в Уневі і Рудниках.

І так, в Скиті Манявськїм явилася Мати Божа в сні монахові Філяретові і закликала його до поправи монашого життя. В Рогатині – Божа Мати об'явила в сні монахові Ісаєві, що молитва мешканців міста вислухана. Вона стояла на облаках і плакала, а Архангел Гавриїл держав у руках чашу, до якої опливали сльози. Небо відкрилося, а там на небесному престолі сидів Христос і було чути голос Ісуса Христа до Богоматері: "Вислухана Твоя молитва!"

В монастирі в Уневі монах Арсеній бачив Пречисту Діву, як пригортала під свій Покров плачущих і страдаючих.

В селі Рудниках натхнула Божа Мати в сні дідича Адама Желиборського вступити до монастиря. Він вступив до монастиря, став єпископом і був ревним почитателем Пресвятої Богородиці.

Милі Братя і Сестри! Подумайте: скільки то Небесна Цариця випросила вже нам ласк, скільки разів чудесно допомагала нам у всіх наших труднощах, нещастях, слабостях та різномірних прикметах.

Та Покров Пресвятої Божої Матері не перестає діяти бо Вона знає, що нині потреба нам більше її помічі як коли-небудь дотепер. Просім її, щоб не випускала нас із своєї святої опіки і дарила нас своєю чудесною допомогою, а наші змагання, вивести наш нарід з неволі до вільного державницького життя хай покрийє своєю святою милістю й Покровом.

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В АХТИРЦІ

Страшна ця хвилина, що в ній рішається якась важна справа, та найстрашнішою хвилиною в житті людини це смерть. Від цієї однієї хвилини, від цього одного моменту залежна вся наша вічність, вічність щаслива або вічність нещаслива. Від цієї однієї хвилини залежна наша посмертна доля, або небо, або пекло. В тій хвилині дрожали зі страху найпобожніші люди".

А що ж ми нещасні пічнемо в годині смерті? – якщо ми служили тільки світові, якщо можемо віднести до себе слова пісні:

"Ми лиш на тіло наше взирали

Про нашу душу – не пам'ятали..."

Милі Братя і Сестри! Любім сердечно Пресвяту Божу Матір і служім їй вірно, а тоді, при Її допомозі, ця остання хвилина нашого життя не буде така прикра, ані така страшна, якщо впродовж усього нашого життя будемо вірними Пресвятій Богородиці. Тоді дізнаємо в душі милого почуття, тоді згадка, що ми були добрими дітьми Марії, буде для нас в годині нашої смерті великою розрадою.

Три речі лякають людину в годині смерті:

Минувшина. Вона пригадує нам наші гріхи, занедбання наших станових обов'язків, до яких нас покликав Господь Бог. Один явногрішник, що літами не сповідався, при своїй смерті розпучливо кричав: "Тепер, аж тепер, пригадую собі те все зло, що я робив!" О, злий дух напевно не забуде пригадати нам найменші обставини наших гріхів і представити їх у годині смерті у повній відразі і злобі. Певність, що ми грішили, непевність, чи ми досягнули прощення тих гріхів у св. Сповіді, буде мучити і безпокоїти нашу душу. Але, якщо ми будемо щиро любити Пресвяту Матір, якщо за життя будемо молитися до Неї про добру і щасливу смерть – то при Її допомозі, заки ще прийде ця страшна

хвилина – ми в добрій св. Сповіді поєднаємося з Господом Богом. Мати Божа допоможе нам зробити звершений жаль, Вона присвічуватиме, щоб ми пізнали всі тайники нашого серця. Вона дасть нам щирю і рішучу постанову поправи і така Сповідь, відбута при допомозі Матері Божої, успокоїть усі внутрішні терпіння. При допомозі Матері Божої, наше довіря і надія на Боже милосердя, що ми доступили прощення наших гріхів, не покине нас аж наша душа вийде з тіла.

В самій годині нашої смерті Пресвята Божа Мати випросить нам ласку такого сильного жалю за всі наші гріхи, що відчуємо це якнадокладніше, що за посередництвом нашої Небесної Неньки, ми доступили Божого милосердя. Вона вплиє в нашу душу таке довіря до Божого милосердя і доброти, що розпука не опанує нас, а тільки жаль, радість і веселість наповнять нашу душу і серце. Ах, скільки-скільки людям Пресвята Божа Мати випросила таку ласку щасливої смерті! Скільки грішникам, в останній хвилині життя отворила небо, зворушивши їхнє серце до звершеного жалю, а волю їхню до щирої сповіді, так наче б хотіла віддячитися їм своєю щедрістю за якусь малу прислугу зроблену їй грішником за час свого життя.

Теперішність для вмираючого є подвійно страшна, із-за терпінь тіла, та із-за покус влізливого ворога людської душі, які саме тоді найсильніше відзиваються, особливо в душах праведників. Злий дух знає, що як тепер не переможе, то ця душа навіки для нього втрачена, і тому саме висилується, щоб робити в ній неспокій, щоб її тривожити, а якщо вдалося б – довести її до розпуки, до відчаю. Однак не страхаймося, бо якщо ми Пречистій Діві Марії впродовж в'юго нашого життя вірно служили, її щиро любили і почитали – Вона не опустить нас! Вона, що в менших потребах не відмовляла нам своєї допомогі – в останній хвилині нашого життя зараз поспішить нам на порятунок. Пресвята Божа Мати дасть нам терпеливість у наших тілесних болях, повне віддання себе Божій волі, а крім великої заслуги, яку можемо через це досягнути, самі ці болі-терпіння стануть нам милі і пожадані. Сама Божа Мати про це запевняє, кажучи, що своїм дітям, в годині смерті прийде з поміччю...

Все пекло не зможе нам нічого злого зробити, як Пречиста Божа Мати в годині нашої смерті буде коло нас.

Будучність лякатиме нас жахом конання, ляком перед судом і непевністю нашого спасіння. Але Пресвята Божа Мати є в силі перемінити цей ляк, що боязнь, цей страх у найщиріший жаль за наші гріхи, і в силі викликати в нашому серці, в нашій душі сильне довіря до Божого милосердя. Дасть нам спромогу пізнати всю злобу гріха, щоб ми тим щиріше жалували, що ми так грішили і тими гріхами Бога зневажали. Дасть нам пізнати всю Божу доброту, щоб ми сильно довіряли! Зробить для нас смерть милою охолодою і відпочинком, а страх перемінить у тугу. Будемо дивитися на наше тіло, як на похилий домок, що незабаром розсиплеться в порошок, як на тяжкі кайдани неволі, що їх свободна душа почне помалу з себе зсувати. Підемо відважно на суд, бо, судитиме нас Син Пресвятої нашої Небесної Неньки, та й присуд для нас буде тріумфальний, бо введе нас у вічну щасливість небесної хвали. Так, бо сама Божа Мати сказала раз до одної святої: "Всіх, що служать мені свято і побожно мене почитають – я в годині їхньої смерті буду розрадою і силою!.."

Найкращим доказом цього – є наша чудотворна ікона Божої Матері в Ахтирці. Ахтирка це місто в Східній Україні, над рікою Ворсклою, у харківській області. Має населення 27,000, з того Українців 95%, Росіян 2.6% і Жидів 1.4%. Ікона Ахтирської Божої Матері представляє, як Божа Мати молиться перед своїм розп'ятим Сином.

Ця ікона явилася о. Василеві Данилову 2 липня 1739 р., під час сінокошу. Отець Василь хотів випробувати нову косу, вийшов з нею до свого городу біля церкви і хотів косити. Аж побачив у високій траві ікону Божої Матері, від якої блистіло якесь надзвичайне світло. Коса випала йому з рук, він упав навколішки і почав гаряче молитися. Потім з набожністю взяв ікону і відніс її до себе в хату. Тут вона стояла три роки. Родина о. Василя помітила деякі надзвичайні явища. Наприклад, того, що хотів переночувати в тій кімнаті, де знаходилася ікона, опановував який незрозумілий страх і він мимоволі мусів покинути цю кімнату. Вкінці третього року о. Василь побачив у сні Богоматір, яка доручила йому своїми руками очистити ікону чистою водою. Прокинувшись зі сну, таки серед ночі виконав доручення Божої Матері. Та тієї ж ночі, він мав ще другий дивний сон. Йому снилося, що він іде до річки, щоб вилити воду, що лишилася від омийтя ікони. Назустріч йому надійшла Божа Мати і доручила йому зберігти цю воду, бо вона має цілющу силу від лихоманки. У о. Василя якраз у той час була хвора його донька. Він дав їй напитися цієї води і хвора в ту ж мить одужала. Інші хворі, що випили цієї води, також відразу виздоровіли. Один раз о. Василь помітив на дошці ікони

пошкодження. Він дав ікону одному іконописцеві, щоб це пошкодження направив. Після кількох днів, іконописець збирався до праці. Але вночі він почув голос, що виходив із ікони: "Встань, настав час віднести ікону туди, звідки ти її взяв, бо нічого поправити ти не є в силі". Після довшої молитви іконописець відніс ікону о. Василеві і розповів про все, що сталося.

Впевнившись у чудотворній силі ікони, о. Василь поставив її в храмі. Після того сталося ще декілька чудотворних uzдоровлень. Довідавшись про це, місцева влада перевела розслідування цих чудес, яке ствердило всі факти. Тоді приїхала особлива Духовна Комісія і, провіrivши усі факти та переслухавши усіх свідків під присягою, і тих, що на собі зазнали чудотворної сили ікони, ствердила, що ця ікона справді чудотворна.

Коли цариця Єлисавета довідалася про це, вирішила збудувати в Ахтирці кам'яну церкву. Плян для цієї церкви зробив знаменитий архітект Растреллі. Сама цариця подарувала на ще дві тисячі рублів. В 1768 році відбулося посвячення величавого собору Покрова Пресвятої Богородиці в Ахтирці. Завдяки цьому почитання чудотворної ікони Пресвятої Богородиці поширилося далеко поза границі України і особливо у вищих сферах суспільности. Цьому сприяв ще такий факт:

В 1748 році, проїздом через Ахтирку, їхала хвора вдова, баронеса Вейдель з двома маленькими дочками. Боячись про долю своїх донечок, вона зупинилась на постій в Ахтирці. Вона пішла до церкви і довго та щиро молилася перед іконою Божої Матері, та просила про ласку видужання. Вночі, явилася їй Божа Мати і сказала: "Ти просиш мене, щоб я тебе уздоровила. Але на тебе жеде ангел смерті. Роздай по церквах і бідним усе своє майно. Це буде корисно для твоєї душі. Про свої донечки не турбуйся. Я буду їм опікою". Хвора розповіла про свій сон священникові і поспішала виконати доручення Божої Матері.

Після п'ятих днів вона померла. Коли це дійшло до відома цариці, вона взяла сиріт до свого царського двору, виховала їх і повидавала заміж за своїх вельмож.

Від 1844 року встановлено процесію з чудотворною іконою зі Собору св. Покрови до троїцького монастиря. Ось так Божа Мати – наче рідна мати піклується тими, що її люблять, що її почитають, що впродовж всього свого життя моляться до Неї і про її могутнє Заступництво благають. Як прегарно оспівує це наш нарід у відомій пісні:

"Пресвятая Діво шлем до Тебе глас,
Сиротам Ти Мати, не лишай же нас".

Молімся й ми та щиро благаймо, кажучи: О, Пресвята Божа Мати не опускай нас з-під свого святого Покрову, впродовж усього нашого земського життя. А особливо будь коло нас Наша Небесна Ненько, в годині нашої смерті.

ПРО ВЕРХРАТСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Увесь християнський світ паде на коліна перед Пречистою Дівою Марією і старається її так величати, як величають її Ангели і Святі в небі. Хоч наша Східня Церква впродовж всього року безупину прославляє Пресвятую Богородицю у всіх своїх Богослуженнях як Чеснішу від Херувимів і без порівняння славнішу від Серафимів, то ця радість проявляється особливо впродовж місяця Травня, в наших гарних травневих відправах на честь Цариці Неба і Землі.

З рукописів захованих в архіві оо. Василіян у Львові, довідуємося про початки Верхратського Манастиря. Рівно ж з цього самого джерела довідуємося про походження чудотворної ікони Матері Божої. Десять літ по з'яві дивного світла у Верхраті, що своїми очима бачили Яків Стахняк, солтис, і Василь Васюта, верхратський вйгт, дня 2 липня 1668 р., засновано в Верхраті Василіянський Манастир. А ікона Матері Божої, принесена з Замостя до монастирської церкви в Верхраті 1682 р., відома з чудес по всій Україні. Тодішній парох Верхрати, о. Андрій Свидницький, запросив з монастиря двох священників на празник у своїй парафії "Положення Чесної Ризи Пресвятої Богородиці", а саме: о. Теофіля Вітошинського і о. Йоіля Ковальського. Коли після цілоденної праці в церкві, Отці пішли на спочинок, у саму північ о. Ковальський збудився зі сну і закликав до пароха: "Отче Андрію, ікона Пресвятої Діви плаче в нашому монастирі!" Священники скоро накинули на себе одяг і вийшли з хати, та вже здалеку побачили монастирську гору та й цілий ліс освічений великою ясністю. Під горою було вже багато людей, що дивилися на небувале, дивне явище. Всі люди були дуже затривожені тим явищем, і ніхто не відважився приступити до вогненного стовпа. Під проводом

монаха-василіянина всі увійшли до церкви, дрижачи із страху. В церкві горіло світло перед іконою Божої Матері, а криваві сльози спливали двома струями по обличчі Пресвятої Богородиці. Ті сльози пили безперервно впродовж чотирьох тижнів. Від тієї пори ця ікона стала для всіх прибіжищем. Увесь український нарід горнувся до своєї Матері, за дари з неба, складав їй дари землі, золоті і срібні серця, дорогі корали і тим подібні дари любови.

Згодом прибув єпископ Йосиф Шумлянський і переслухав під присягою як духовних так і світських свідків, сам на власні очі бачив сльози на обличчі Пресвятої Богородиці, і силою своєї єпископської власті, затвердив правдивість чудес і проголосив Верхратську ікону Богоматері – чудотворною іконою.

Відтоді не перестають діятися чуда при чудотворній верхратській іконі Божої Матері. Монахи-Василіяни, точно записували всі чуда в особній до цього призначеній книзі. Тих чудес за посередництвом Верхратської ікони Богородиці до 1794 року було поперх 150. Багато з тих, що одержали там чудесну поміч та інші чудесні ласки, потвердили це присягою і власноручним підписом у цій книзі чудес Верхратської чудотворної ікони Божої Матері. Ці численні чуда – це найкращий доказ, як Пречиста Діва Марія любить наш нарід, і як дбає про тих, що всю свою надію покладають на її материнське Серце.

В часі, коли австрійський цісар Йосиф II переводив широко-закроєну протицерковну реформу, розв'язав і скасував також і монастир у Верхраті. Отці Василіяни не хотіли розлучатися з своєю чудотворною іконою і 1810 р., перенесли її торжественно в супроводі церковних процесій до монастиря оо. Василіян у Крехові. І тут, як і в Верхраті, Мати Божа не перестала щедро уділяти своїх ласк всім тим, що до неї о поміч прибігають. Доказом цього ці численні дари-вдяки, що завішені довкола чудотворної ікони, вони мерехтять блиском вдячності і любови.

З тих багато, дуже багато, чудес наведу тут тільки два:

1. Белзький воєвода Антін Потоцький тяжко захворів був на ноги. Недуга повалила його на ложе болів. Не міг навіть порушитися з місця. Надармо намагалися лікарі знайти якийсь лік, чи якусь раду, щоб допомогти йому. Слабість була невилічима людськими засобами. Тоді воєвода звернувся за поміччю до небесної лікарки, так, як про це віками оспівував наш нарід, співаючи:

"Лікарко хорих, в нашій недолі
Благаєм з стоном помочі Твоїй,
Бо ми покриті гріхів ранами:
Потіхо грішних, молись за нами!.."

Воєвода мав сильну віру в поміч Пресвятої Богородиці; він знав, що Вона ніколи не заводить тих, що всю свою надію покладають на Неї. Потоцький звелів завести себе перед чудотворну ікону Пресвятої Богородиці, приступив до св. Сповіді і св. Причастя, звелів занести себе перед чудотворну ікону і став гаряче молитися, благаючи в Пречистій чудесного uzдоровлення. І чудо сталося. По щирій молитві, хворий воєвода сам встав на ноги та зовсім здоровим повернувся додому. Це чудо сталося 1761 року.

Друге чудо, про яке хочу тут розповісти, то це чудо з новіших часів, а саме: Онуфрієві Горшкові з Торговиці, присілок Крехова, важко занедужала в 1909 р., одинадцятилітня донечка, Олександра. Одної ночі, в часі недуги, посеред страшних передсмертних болів, дівчинка протяжно плачучи, просила: "Мамо, мамцю, рятуйте мене, рятуйте!.." Зворушені до крайности родичі Лесі, заливалися сльозами, а тоді упавши на коліна перед іконою Верхратської Божої Матері, в гарячих молитвах просили Небесну Неньку помічі-порятунку, про ласку виздоровлення для любшої дитини. А мама Лесі каже до ікони Пресвятої: „О Маріє! Зглянься над моєю дитиною, Ти добре знаєш, як терпить серце мами, коли рідна дитина загибає! Золоте серце завішу коло Верхратської чудотворної ікони – як вислухаєш мене! О Пречиста Божа Мати зглянься над моєю хворою дитиною!.." В часі цієї молитви Леся заснула. Вранці збудилася зовсім здорова. Вдячні родичі радо виповнили обітницю і пожертвували золоте серце як дар вдяки, та завісили його коло чудотворної Верхратської ікони Пресвятої Богородиці.

Подібних чудесних випадків, де Мати Божа в своїй Верхратській чудотворній іконі давала порятунок безнадійним на людську поміч, є багато-пребагато!" Далеко-далеко лунає про це слава, бо по всій Україні і з усіх усюдів приходять люди до своєї Матері, що там у монастирській церкві, обведений вінцем зелених, заліснених горбів щедро роздає дари і тим, що у стіп її ікони благають ласки, і тим, що здалеку – через гори, ліси, моря до Неї сердечно зітхають...

Прегарна пісня до чудотворної, верхратської ікони Богоматері, лунає по всій Крехівській околиці. Ось ця пісня:

В Верхраті наперед Ти ласки свої
Давала спішучим побожно к Тобі;
Тебе там пізнала вся равська страна,
Сокальська і Львівська, вся наша Земля.
Потому Ти Крехів вибрала на дім,
Щоб ласки роздати обильні нам всім!
Престол свій принесла Ти в монастир,
Несучи з собою божественний мир.
Тут хворим здоров'я вертаєш якстій,
І сумним потіху, терплячим спокій,
Сліпі тут підносять свій злічений зір,
Та велич голосять Твою на весь мір.
Убогі біжать всі перед можний Твій трон,
Привітних їх пісней несеться гомон,
Вітай нам Верхратська Маріє, вітай!
Та множество ласки, о Мати, нам дай.
О Мати! Маріє, до Тебе ідем,
Офіру Ти з серця цілого несем,
Ти ж Мати предивна, Ти гідна любови,
Подяки і жертви з цілої душі.
Ми почесьт досмертну носити будем,
І славу розкажем всім людським дітям,
Прийми нас, Маріє, за своїх синів,
Любити Тя будем во віки віків".

Пречиста Діва Мати ніколи не припинить своєї чудодійної сили і Вона даліше уділяє своїх ласк в українських чудотворних іконах. Прибігаймо, отже, до Неї, і молимося як до нашої Небесної Неньки, що милим зором споглядає на нас, навіть тут за морем, з наших чудотворних ікон. Просім її і благаймо, хай в досвідах і терпіннях та смутках, пригорне нас до свого милостивого Серця і з своєї святої опіки, хай не випускає нас.

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГОШОВІ – НА ЯСНІЙ ГОРІ

Село Гошів розложене над рікою Свічою, чотири кілометри від міста Болехова. Над цим селом взноситься висока скала, а на її вершку знаходиться величавий храм, в якому на головному престолі була чудотворна ікона Божої Матері. Гошівська чудотворна ікона Божої Матері була від найдавніших часів славною на всю Галичину. Нічого дивного, що Гошів звали "сонцем Підгір'я", та що тисячі людей, рік-річно йшли на прощу на Ясну Гору до Гошова, щоб поклонитися і помолитися до Богоматері в гошівській чудотворній іконі, та випрошувати собі потрібних ласк і благодатей.

У монастирській літописі (в Гошові) записано, що з початком XVIII ст. побожний лицар Кучилад вибудував дерев'яний монастир, а побіч і маленьку церквцю. Цей монастир і церква стояли далеко від цього місця, де була церква оо. Василіян.

А історія чудотворної гошівської ікони Божої Матері така: В Бережанщині, в селі Хороброві проживала побожна родина хорунжого Андрія Шугая. Вони мали гарну ікону Божої Матері, дуже подібної до ікони, яка сьогодні є в Ченстохові. Коли одного разу, Шугайв не було в дома, вибух вогонь що відразу захопив майже весь дім. Все згоріло. Тільки та стіна, що на ній висіла ікона Матері Божої, залишилася ненарушеною, бо вогонь не діткнувся ікони Божої Матері. З цього часу родина Шугайв дуже почитала цю ікону Богоматері.

В половині XVIII ст. були на Україні неспокійні часи. Часті турецькі і татарські набіги створювали ненормальні життєві умовини. Гетьман Петро Дорошенко спровадив на Україну велику турецьку і татарську орди, як своїх союзників до помочі у внутрішній, домашній війні за гетьманську булаву. А ті його "союзники" плундрували і нищили, та в руїну обертали всю квітучу нашу

батьківщину.

Щоб захоронити свої доньки перед небезпекою турецького або татарського ясиру, хорунжий Шугай завіз свої три доньки до Дунаєва, до своїх знайомих Гошовських, щоб там перебули лихоліття. Як небезпека минула, Шугайві повернулися додому, але виїжджаючи від Гошовських забули взяти ікону Матері Божої, яку родина Шугаїв так дуже почитала.

Коли ж Гошовський найшов цю ікону дуже втішився нею та примістив її в найкращому місці в своїй хаті і доручив своїй родині, щоб день і ніч світилася лампадка перед іконою. Дочки Шугая по повороті додому, завважили, що забули взяти ікону і домагалися її звороту. Вкінці сам Шугай пішов на зустріч просьбам Гошовського та залишив йому цю ікону Богоматері на власність.

В 1736 р. ця ікона прославилася заблестівши серед дня великим саявом. Гошовського тоді не було дома. А Гошовська і її знайома Сеправська, що тоді була в кімнаті, настрашилися і післили по священників, які негайно прийшли, а з ними і багато людей і всі бачили ікону Пречистої у надземській ясності. Небавом повернувся додому і сам Гошовський і ще й він бачив ікону сяючу чудесним блиском. А коли по якомусь часі, це саяво згасло – на іконі, на обличчі Пречистої була наче роса, а з очей спливали наче сльози.

Після того випадку, Гошовський боявся мати в себе в хаті цю чудесну ікону і просив священників взяти ікону до костела. В костелі уміщено цю ікону в захристії, бо в костелі вже було дві чудотворні ікони. Ця ікона була в захристії впродовж одного року. Однак це була велика прикрість для Гошовського і він поїхав до тодішнього Митрополита Льва Шептицького та просив доручити перенести ікону до монастиря ОО. Василян у Гошові. Митрополит уважно вислухав прохання Гошовського і післав з ним до Дунаєва ігумена Василян з Краснопуці о. Буйницького.

Прийшовши до Дунаєва, о. Буйницький удався з Гошовським до костела, взяли ікону Пречистої Богородиці, вложили її у приготовану на це скриню, а ігумен опечатав її своїми печатями і відвіз до хати Гошовського в Гошові, де примістив її в одній з кімнат. Після переведеного церковного слідства в справі чудесного саява ікони, в якому то слідстві під присягою зізнавали і священники й люди, які були наочними свідками чуда, Митрополит зарядив особною грамотою торжественне перенесення чудесної ікони Божої Матері до монастирської церкви, в якому взяли участь священники з трьох сусідніх деканатів і багато народу.

В 1759 р. Николай Гошовський подарував ОО. Василянам, на вічні часи, всю гору, звану „Ясна Гора“, на якій ОО. Василяни зараз побудували дерев'яну церкву, а в головному престолі умістили чудотворну ікону.

Однак, в короткому часі, церква показалася замала, і тоді о. Мокрицький приступив до муровання нової великої церкви, яка в 1842 р. була вже зовсім викінчена. Нову церкву прикрашено гарним іконостасом і проповідницею у виді Петрового човна, а в головному престолі красувалась чудотворна ікона Божої Матері. Слава цієї чудотворної ікони і її численні чуда лунали по всій галицькій волості. Численні прочани, навіть з найдальших сторін спішили до Гошівської чудотворної ікони Богоматері з великою вірою і надією на певну чудотворну поміч у всяких недугах і потребах. Численні записки в монастирській літописі, стверджені присягою є найкращим свідомством щедрості і чудотворної помочі тим, що просили потіхи і порятунку в Матері Божої у гошівській чудотворній іконі.

Наведу декотрі чуда з найдавніших часів. І так:

1. Дня 5. VIII. 1737 р. Кунегунда Садовська, з дому Попель, смертельно хвора, коли лікарі втратили всяку надію на її выздоровлення, выздоровіла в одній хвилині, коли її муж пішов до Гошівської церкви ОО. Василян, і лежачи хрестом перед чудотворною іконою просив Пречисту Діву Марію про выздоровлення своєї дружини.

2. Дня 12. IV. 1743 р. привезли до Гошівської церкви умово хворого Степана Лучковича. В часі молитви його рідні перед чудотворною іконою Пречистої, – хворий відзискав ум і став повністю здоровий.

3. Отець Яків Колачківський, парох Дашави, хворий на ноги так, що мусів ходити на милицях, коли прийшов до гошівської церкви, відложив милиці, упав на землю і лежачи хрестом сердечно молився перед чудотворною іконою. По молитві встав зовсім здоровий і без милиць вернувся додому.

4. Дня 4. VII. 1770 їхала до Готова Марія Кульчицька. І як напувала в ріці коні, несподівано одна дитина впала з воза і втопилася. Нещасна мати взяла на руки мертву дитину, занесла її до церкви і впавши на коліна перед чудотворною іконою Божої Матері, сердечно молилася. Коли встала

від молитви, не знала з радості, що має робити, бо мертва дитина ожила і весело махала ручками до зворушеної мами.

І багато-пребагато подібних випадків чудотворної помочі Матері Божої в гошівській іконі, записано в монастирським літописі.

Відпуст в гошівській церкві оо. Василян починався на Благовіщення і тривав аж до Покрови Пречистої Діви Марії. Пісня до гошівської чудотворної ікони Богоматері відома у всій Україні. І її слова і мелодія є оригінальні і дуже настроєві. Ось її початок:

"Гора Ясна, де прекрасна Діва сіяє
З своїм Сином возлюбленим
Всіх тут приймає.
Вона грішних призиває,
Ласки своєї уділяє
Всім каючимся..."

Після другої світової війни, у скитальчих таборах Німеччини – нарід відрухово продовжував свою набожність до гошівської чудотворної ікони Богоматері. І навіть, йдучи до чужих чудотворних відпустових місць, душею линував до гошівської чудотворної ікони Божої Матері. Так і повстав вірш на честь Гошівської Богоматері, з якого наведу першу строфу:

"Душею в Гошів із чужини
Всі линею в щирих молитвах:
Вітай там, Мати, все між тими,
Що нам являються лиш в снах".

Церква оо. Василян на Ясній Горі дуже потерпіла в часі останньої війни, а саме в час з 5 на 6 серпня 1944 р. коли большевики вдруге зайняли Галичину.

А де ж гошівська чудотворна ікона Божої Матері? Кажуть, що її вчас врятував один чернець-Василянин, і що вона тепер зберігається в безпечному місці.

Сьогоднішні часи так виглядають, наче б диявол і вся сила пекла мали запанувати на землі! Хто прийде нам і всьому світові з допомогою?.. Відповідь на це питання находимо в цій молитві, що її уложив покійний Папа Пій XII. В ній сказано: "Спонукані турботами сучасної доби шукаємо захисту у Твоїх обіймах з упованієм, що в Твоєму любячому Серці знайдемо заспокоєння наших гарячих бажань і безпечну пристань перед бурями, які на нас з усіх сторін натискають..." Так молився покійний Папа Пій XII до Цієї, що є Заступницею і упованієм всіх християн.

Коли ж у нас і біля нас, в усьому світі шаліють бурі гріхів і пристрастей, коли смуток і недоля б'є нас з усіх сторін, коли наші рідні землі топче нога антихриста і поливає їх слізмами й кров'ю її дітей – тоді линею духом на Ясну Гору до чудотворної ікони гошівської Матері Божої і просім її помочі і порятунку! А Вона й сьогодні випросить у Свого Сина силу перемогти сатану і всю ворожу силу.

Не падаймо духом, але сильні вірою і надією в поміч чудотворної гошівської Богоматері, кличмо до Неї, із-за моря: "Все упованіє наше на Тебе покладаєм, Мати Божа в чудотворній гошівській іконі, збережи нас під Твоїм покровом, про це Тебе сердечно благаєм".

ПРО ЖИРОВИЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Село Жировиці сьогодні славне на весь світ. Є це рівнож одна з тих визначних місцевостей, де Пресвята Богородиця об'явилася чудесами. Та ще і тим памятно це місце в історії нашої Церкви, бо воно зв'язане з життям святото священомученика Йосафата.

Отже, смоленський каштелян Йоан Мілешко познайомився був зі св. Йосафатом і після того, в короткому часі, при Божій помочі він і став ревним католиком. З вдячності за це, цей багатий чоловік подарував св. Йосафатові село Жировиці, де знаходилася чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, славна із чудес, почавши від другої половини XVI століття.

Тому, що чудотворна ікона жировицької Божої Матері славна в історії української Церкви, розповім історію цієї ікони. Около 1570–1580 рр. побачили пастирі села Жировиць на одному дереві велику ясність. Вони чимскоріш побігли туди, щоб побачити, що це за дивна ясність. Ставши під тим деревом, побачили ікону Пресвятої Бого-Матері, з якої сіяла ця дивна ясність. Коли ясність уступила, вони здійняли цю Ікону з дерева і занесли її до власника цього лісу, Олександра Солтана. Ікона ця у

плоскорізьбі з ясписового каменя зображувала Пресвяту Богородицю з дитятком Ісусом на руках. Довкруги ікони були вириті слова в староукраїнській мові: "Чеснійшую Херувим і славнішую воістину Серафим, без істління Бога Слова рождшую сущую Богородицу Тя величаєм". Солтан сховав цю ікону як дорогоцінний скарб до своєї скрині. Коли одного разу було у нього більше товариство, він хотів показати цю ікону, але якже ж здивувався, коли не найшов її у своїй скрині, хоч вона була замкнена. В тім часі дали йому знати, пастирі, що ця ікона знову знаходиться в лісі, на тім самім дереві, що і попереднім разом. Це дало Солтанові зрозуміти, що Богородиця не хоче, щоб її ікона була замкнена в скрині, але, що Вона вибрала собі те місце і хоче там перебувати. Тоді він поставив там церкву, а на тім місці, де стояло дерево, на яким знайдено цю ікону Матері Божої, поставлено престіл, а над ним приміщено цю чудесну ікону Богоматері. Окрім цього, спровадив монахів, щоб берегли це святе місце. Вогонь знищив був цю церкву зовсім, та Пресвята Богородиця показала нове чудо, бо її ікону, найдено ненарушену. Пізніше відбудована церква дісталася в руки світських священиків, аж поки її знову св. Йосафат віддав ОО. Василянам дня 18 жовтня 1613 р.

Коли св. Йосафат прибув до Жировиць, виставив монастир враз з будинками, розширив церкву, заосмотрив її в усі потрібні речі й запровадив порядок у відправі Богослужень. Багато вельмож, а головню Лев Саліга, причинилися до вивінування цього монастиря. Від часу, коли св. Йосафат замешкав у Жировицях, це місто стало славним на весь край. Вистачить коли скажу на основі документів, що при чудотворній іконі Жировицької Бого-Матері воскресло 30 померлих, не згадую вже при тім про багато вельми великих і численних чудес. У наслідок тих чудес Папа Римський Венедикт XIII післав золоту корону, якою єпископ Атанасій Шептицький укоронував цю ікону 19. IX. 1730 р.

Очевидно, треба згадати, що св. Йосафат, так як всюди, де тільки був, так і тут, в Жировицях, проповідував, катехизував, сповідав, провадив диспути з незєдиненими й своєю лагідністю та любовію наклонював їх до зєдинення. Тут, у Жировицях, він приєднав шляхтича Солтана, потомка тих Солтанів, які перші виставили церкву Пресвятої Богородиці. Солтан був дуже завзятий у своєму незєдиненні. Одного разу св. Йосафат запросив його до себе і, розмовляючи, обидва проходилися по ліску, що був близько монастиря. Коли розмова зійшла на тему незєдинених і католицьку Церкву, Солтан почав страшними словами клясти і зневажати католицьку Церкву. Тим часом св. Йосафат спокійно переконував його про брак узаasadнення для науки, яку визнають незєдинені, а рівночасно в душі звернувся до Пресвятої Божої Матері в чудотворній Жировицькій Іконі і молився про його приєднання до католицької Церкви.

Скінчилося як звичайно на тім, що порушений Божою благодаттю Солтан упав до ніг св. Йосафата, відрікся свого незєдинення, висповідався таки в лісі й очищений на душі, пішов до монастирської церкви, щоб подякувати Пресвятій Божій Матері за ласку зєдинення з св. католицькою Церквою.

Св. Йосафат думав, що тут у віддалі від гамору світу, під опікою Пресвятої Богородиці, закінчить у спокою своє життя. Та Господь Бог покликав його на вище становище, а саме на архимандрита Виленського монастиря. З великим смутком покидав св. Йосафат Жировицький монастир.

Та релігійне життя в Жировицях йшло з подивугідним поступом в ревності і набожності. Щороку приходило до Жировиць около 100,000 паломників на відпуст, щоб помиритися з Богом у святій сповіді та прийняти Св. Причастя і щоб припасти до стіп чудотворної ікони і свої просьби її ласкавості предкладати. Приблизно сто священиків обслуговували нарід у часі відпусту. Пречиста Божа Мати була для всіх доброю Матір'ю, особливо для ченців, що обслуговували її святиню та дбали про її чудотворну ікону.

В часі козацьких воєн, підбунтовані московськими висланниками козаками нераз допускалися насилля над своїми братами-Українцями, що були злучені з Римським Папою. Холмський єпископ Яків Суша записав ось таке приключення:

"На початку повстання Хмельницького, великий загін козаків прийшов до Пинська та намагався наблизити до монастиря в Жировицях, щоб сплюндрувати монастир і вигубити ченців. Але така темрява залягла їм дорогу, що вони не бачили один одного. Це явище опам'ятало їх. Вони розкаялися, візвали Жировицьку Богоматір на поміч та обіцяли не руйнувати монастиря. І зараз випогодилося та стало ясно, а козаки без перешкоди змогли повернутися назад. Цей факт стверджений присягою свідків".

Сьогодні в Жировидях гробовий смуток; відколи Москалі насильно знищили католицьку віру в Східній Україні, за царя Миколи I, відтоді не має радості і в Жировицях. Монахи мусіли залишити монастир. З їхнім відходом затихла слава чудотворної ікони".

Але чудотворну жировицьку ікону прославляють сьогодні в Римі. В році 1716, Отці Василяни відновляли в своєму монастирі в Римі коридор, що є між захристією і монастирем. Тоді під ударом мулярського молота відлетів тинк (виправа) і з-під тинку показалася ікона, зовсім подібна до Жировицької. При відчищуванні ікони, трохи її пошкоджено. Тоді попрошено артиста-малювача Лаврентія Граміча, щоб поправив ті пошкодження. Коли він не хотів прийняти роботи, почув біль на всьому тілі. Тоді казав занести себе перед цю ікону і там на молитві нараз виздоровів. Вістка про це чудо розійшлася по всьому місті. Нарід почав йти цілими громадами і назвав її по-своєму: „Мадонна дель Паскольо". Міський уряд казав закрити ікону і оскаржив Отців Василян о шахрайство. Справа стала голосна, що сам Папа Римський Климентій XI основно провіряв всю справу особисто і дня 7.IX. 1719 р., казав виставити ікону для публичного почитання вірних. Втішений нарід на радощах викрикував: "О, наша Мадонно, о наша найсолодша Мати, Найдорожча Ненько!"

Це останнє приключення Жировицької ікони Бого-Матері в Римі – є для нас Українців, дуже вимовне. Бо це був час, коли вперше багато свідомих Українців мусіли покинути Рідний Край, після нещасливого бою під Полтавою, як перша політична еміграція. Пречиста Богородиця не хотіла лишити нещасних скитальців свого покрову, своєї опіки, і в жировицькій своїй іконі пішла й сама на скитальщину, за своїми дітьми!

Оце для нас особлива заохота, щоб ми всі, що хочемо жити своїм життям, щоб у годині, коли рішатиметься доля нашої Батьківщини – ми змогли доложити своїх сил, для піднесення всього того, що ворог в руїну обернув, щоб Божя Справедливість прогнала наїзників з Рідних Земель, щоб наш національний прапор замаяв вільно і свобідно над всіми Землями України, щоб віра Христова оживила весь наш нарід і ми одним серцем і одними устами могли прославляти Єдиного у Пресвятій Тройці Господа Бога, щоб ми оживили поміж нами набожність до Богоматері, просім її особливо в чудотворній Жировицькій іконі, щоб додала сил нашим змаганням, щоб дала проворність нашим політичним провідникам, щоб не опускала нас з-під свого Покрову.

ПРО ЗАРВАНИЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ Ікону БОЖОЇ МАТЕРІ

На галицькому Поділлі, над рікою Стрипою, в Підгаєччині, посеред пахучих гаїв і лісів, на зелених левадах лежить село Зарваниця. Воно з давніх-давен славне і знане в усій Галичині з чудотворної ікони Матері Божої. Рік-річно приходили там тисячі паломників, аби помолитись перед чудотворною іконою Пречистої Діви Марії і просити її помочі, опіки і покрову.

Про початки села Зарваниця збереглись поміж людьми два перекази.

Один переказ про повстання Зарваниці оповідає, що колись дуже давно прийшли сербські ченці на те місце, де сьогодні Зарваниця. Поселившись тут, з часом вибудували над джерелом невеличку дерев'яну церковцю в честь Пресвятої Тройці. Незабаром і люди осідали в сусідстві монастиря й так повстала оселя, що її від ченців Сербів названо "Сербаниця", а відтак ця назва змінилась на Зарваниця.

Інший переказ більш правдоподібний і поетично оспіваний нашим галицьким поетом В. Щуратом. Ось початок переказу:

"З татарських рук приймав смерть Київ,
Чого живцем вогонь не вийв,
Ішло під меч, ішло в неволю,
Втік лиш один чернець на волю".

Зайшов він аж на галицьке Поділля, і вкінці пристав у лісах над рікою Стрипою, бо не було сили йти далі... Була темна, літня ніч, як змучений чернець тяжкою і довгою дорогою, спрагнений, голодний і з пораненими ногами впав у знесиллі над рікою. Відпочивши, пішов до ріки, напився води і обмив собі рани, відтак клякнув, зложив руки до молитви і, звернувши очі до неба, молився:

"О, Ти, що в найприкрішій хвилі
Ведеш усіх до свого Сина,
Моя Провіднице єдина,

Вкажи мету моїм дорогам,
Моїм стражданням і тривогам..."

Помолившись і заспокоївшись надією на поміч Небесної Неньки, чернець положився на траві й заснув. Рано вставши зі сну, він любувався чарівною красою природи. Нараз зауважив якийсь блиск, недалеко. Пішов туди і найшов сяючу блискам ікону Пречистої, що стояла над джерелом чистої води. Чернець клякнув перед іконою і молився гаряче, а по молитві призадумався над своїм сном. Він бачив у сні, як Мати Божа зійшла до нього, а кругом Неї ангели. Чернець упав перед нею на коліна і підніс руки в гору, Вона подала йому свій омофор і ним піднесла його. Тепер зрозумів усе, і каже собі:

"...Отут зрівнявся я з метою! –
...Тут я молитись буду,
Щоб на всяк час для всього люду
Моя мета – метою стала.
А місце, де крізь сон зарвала
Край риз святих слаба десниця,
Нехай назветься – Зарваниця".

Згодом чернець побудував у тім місці каплицю і в ній примістив чудотворну ікону Матері Божої. Біля неї згодом повстала велика оселя – село Зарваниця.

Цей переказ про повстання Зарваниці більш рідний для нас, а його правдивість стверджував би ще й переказ про теребовельського князя, що заблудив на ловах, а блукаючи, занедужав. У блуканині зустрів чоловіка, який сказав йому, що недалеко живе пустельник, він має чудотворну ікону, а з-під каплички витрисує джерело цілющої води. Люди з різних сторін ідуть туди. І хто помолиться перед іконою і напється тієї води – той стає здоровий.

І той чоловік радив князеві вибратися туди, щоб у Матері Божої виблагати собі здоров'я. Князь післав слуг, щоб привели пустельника з іконою і з водою. Але пустельник сказав князівським слугам: Як князь хоче бути здоровим, хай сам приїде до ікони Пречистої Діви Марії. Вибрався князь сам. Йому назустріч вийшов пустельник, виніс ікону, освятив воду, дав напитися князеві, і князь чудом, в одній хвилині став здоровим. Переказ не каже, котрий це був князь, але із обставин і часу втечі черця бачимо, що це мусіло статися тільки після татарського нападу на Україну, отже це міг бути князь Василько, або котрийсь інший із Романовичів.

Обидва перекази говорять про дуже давнє походження чудотворної зарваницької ікони Богоматері і її початок сягає напевно IX століття.

Та не тільки перекази, але й історичні записки говорять про давнє походження Зарваниці і чудотворної зарваницької ікони Матері Божої. З тих записок знаємо рівнож і про напад Турків на Зарваницю в давній давнині, про спалення церкви, монастиря і села. Та на пожарище знову повернулися ченці і люди, поставили церкву і монастир. Та й ця церква пішла з вогнем, а на її місці стоїть сьогодні хрест, а нову церкву поставлено у виді хреста в іншому місці і то вже муровану, а саме в 1754 р. В часі Першої світової війни – згорів монастир.

Чудотворну ікону Божої Матері перенесено з каплиці над цілющим джерелом до мурованої церкви. Вона тепер приміщена над лівим бічним престолом. Там сяє серед золотих і срібних дарів, зложених у подяку за одержані чудесні ласки. На місці давньої дерев'яної каплички, над джерелом – сьогодні стоїть мурована капличка, а з-під неї й далі витрисує джерело свіжої, здорової води і наче представляє ті джерела небесних благодатей, що невидимо спливають з ікони Богоматері на всіх, що перед нею Божу Матір помочі просять.

В 1867 р., за тодішнього пароха Зарваниці, о. Порфірія Мандичевського, укороновано чудотворну зарваницьку ікону Богоматері, короною привезеною з Риму, а кардинал Іван Сімеоні виїхав у тодішнього Папи Пія IX, відновлення відпусту для всіх, хто відвідає зарваницьку церкву, висповідається, прийме Св. Причастя і помолиться в наміренні Святішого Отця. Відпуст починається на Вознесення Господнє і триває у всі неділі і торжественні свята, включно до Покрови Пречистої Діви Марії.

В 1742 році був у Зарваниці тодішній митрополит Атаназій Шептицький. Молячись перед чудотворною іконою, уложив прекрасну молитву до Матері Божої в зарваницькій іконі. В тій молитві виявляє найглибше почитання до Богоматері, та між іншим каже: "...Отже недужі за Твоїм посередництвом відзискують здоров'я, горем прибиті дізнають полєкші, всі, що Тебе в молитвах

почитають і Твого Покрова шукають – достають у Тебе благодатей..."

Вірну копію зняв у Зарваниці львівський артист-маляр Т. Попіль. У честь зарваницької чудотворної ікони є давня пісня, зложена народом, в якій оспівують дізнані чудесні помочі в різних людських терпіннях і клопотах. Наведу кілька строф тієї пісні:

"Там у гаю, серед борів,	З давен-давна прибігають
В селі Зарваниця	Там люди з мольбами.
Є чудесна Мати Божа	І падуть перед іконов
Й цілюща криниця.	Славную чудами.

І дізнають там ласк з неба
Потіх в утрапліннях,
І дізнають там полегші
Недужі в терпіннях..."

А чи ми, зберігаємо набожність до наших рідних чудотворних ікон Матері Божої і, чи цього духа набожності, виціплюємо у серця наших дітей? Чи в наших хатах, у наших мешканнях, є хоч одна чудотворна ікона з котрогось славного відпустового місця в Україні? Та, мабуть, є й поміж нами і такі люди, що забули про свої рідні чудотворні ікони, ікони Тієї, що Її ще з часів Ярослава Мудрого весь наш хрещений народ, славить як Царицю українського народу.

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В КРАСНОПУЩІ

В гарній околиці, недалеко Поморян (5 км.), серед лісів стоїть Василянський монастир, що походить з ХУІІ-го сторіччя. Його оснування легендарне: Одного разу Іван Собіський заблудив на ловах у розгадівських густих лісах та по довготривалому шуканні дороги, дійшов вкінці до самотньої хатини старого Гедеона. Гедеон виявив себе супроти Собіського дуже гостинним. У розмові Гедеон предсказав йому, на основі свого давнього сну, що Собіський стане королем та як полководець досягне над Турками велику перемогу. Коли опісля це предсказання сповнилося, Собіський із вдячності побудував у Краснопущі монастир, а Гедеона призначив його першим ігуменом.

Однак в дійсності цей краснопущанський монастир, за благословенням львівського єпископа Арсенія Желиборського, побудували монахи Варлаам і Теодосій у 1664 р., та щойно у наступні роки, тобто 1665, на їх прохання, дістав значний дар від Собіського. Доказом цього були цінні портрети короля і його жінки Марисенькі та прегарний бароковий іконостас, який намалював надвірний королівський маляр Василь Семигінівський. А легендарний старець Гедеон, це пізніший ігумен монастиря: Гедеон Буйницький, який упродовж п'ятнадцяти років був настоятелем монастиря в Краснопущі, а саме від 1735 до 1750 року, він дуже багато причинився до розвитку краснопущанського монастиря. Помер у 1756 р. За ігуменату о. Йосифа Котинського перебудовано та помальовано церкву і поставлено мурований монастир що й до сьогодні стоїть. У ХVІІІ ст. відбувалися в цьому монастирі василянські риторичні і філософічні студії. В роках 1809–1814 були в монастирі в Краснопущі курси Богословії для монахів і світських. Один із його тодішніх вихованців, о. Йосафат Качановський, в часі, коли був опісля настоятелем краснопущанського монастиря, виправив гарно монастирський дім, наново розмалював церкву, і поставив млин та інші господарські будування.

В 1899 р. навістило велике нещастя монашу обитель у Краснопущі, бо оце літньою порою загорілась несподівано церква і згоріла до тла. Врятовано тільки царські втрати і ще декілька речей з церковної утвари. В 1906 р. вимуровано нову церкву під покровом Рождества св. Івана Хрестителя, перевезено до неї іконостас, що був дорогим останком давньої краси церковного мистецтва і походив він з 1708–1710 рр., з виспанського монастиря, в Рогатинщині. Після скасування монастиря 1744 р., цей іконостас перенесено до монастиря в Добрянах, коло Львова, що також був скасований у 1776 р., і прилучений до обителі св. Онуфрія у Львові.

Та найбільшою дорогоцінністю краснопущанського монастиря була чудотворна ікона Пресвятої Богоматері. Вона була довгі літа в монашій обителі у Вічині коло Перемишлян, де прославилася багатьма чудесами. Цю чудотворну ікону Богоматері перенесено з великою торжественністю в 1934 р. до монастирської церкви в Краснопущі. Ікона ця була у великому почитанні народу не тільки місцевого, але і з дальших околиць. До неї приходили прочани – десятки

миль пішком з великою побожністю і довірям.

Відпусти відбувалися в останню неділю місяця травня, в храмовий день св. Івана Хрестителя й у всі Богородичні празники. Тисячі й тисячі прочан прибували тоді на прощі до чудотворної ікони Пресвятої Богородиці в Краснопуці. Там, у стіп престола, що в ній красувалась чудотворна ікона Богоматері, люди віднаходили себе, віднаходили й пізнавали ціль свого життя та дізнавали душевної і тілесної пільги у всіх своїх терпіннях.

Бачимо, отже, наглядно, що особливо набожність до Пречистої Діви Марії є одним із найуспішніших середників перебування на дорозі чесноти витривалости в добрім.

1. Хто не має набожности до Пресвятої Богородиці, тому загрожує небезпека втрати свого спасіння. Такий самохіть вирікається могутньої помочі, щоб одержати справжнє покаяння й потрібні благодаті до набожного життя і щасливої смерті. Бо чого тільки Пресвята Богородиця забажає від свого Сина, те й безперечно одержить; бо Христос, як людина, одержав від Неї, життя й материнську опіку і тому нічого не може їй відмовити. Пресвята Богородиця є матірю милосердя, потіхою зажурених, пристановищем найбільших грішників, щоб тільки хотіли каятися; чому ж і ми не просимо Її про поміч, за здоров'я, чому в Неї не шукаємо розради і поради і охорони в усіх наших земних клопотах і терпіннях.

2. Але хто хоче мати Пречисту Божу Матір за свою Заступницю і опікунку, треба передусім бридитися гріхами і не гнівати Її Сина. Якже ж може Мати Божа вставлятися за тим, що Її Сина самохіть ображує, зневажає гріхами і знову до хреста прибиває? За такими тільки Пречиста Богородиця вставляється, які хочуть повстати з гріхів; та тільки того підносить, що намагається видобутися з гріховної пропасти. Не може ніхто подобатися Пресвятій Богородиці, хто допускається гріха, бо Пречиста Божа Мати гидиться всяким гріхом і тими, що з гріхів не хочуть встати.

3. Просьба Божої Матері в Ісуса Христа така могутня, така сильна, що не було ніколи ще такого випадку, щоб хто правдиво набожний до Матері Божої, не поправив свого життя, якщо воно не було таке як повинно б бути. Нема такого святого в небі, що не завдячував би Матері Божій свого спасіння. Коли Ісус Христос умирав розпятий на хресті на Голготі, тоді віддав нас під опіку своєї Богоматері. Найбільшим було б для нас нещастям і найбільшу заподіяли б ми зневагу Пресвятій Божій Матері, якщо ми не просили б Її про поміч, якщо ми сумнівалися б в Її доброту. Стараймося бути добрими почитателями Пресвятої Божої Матері, наслідуючи Її чесноти, а передовсім Її чистоту, покору і невинність життя. Постановім собі вистерігатися гріхів і не зневажати гріхами нашого Спасителя, а улюбленого Сина Пресвятої Богородиці. Виберім собі котрусь з наших чудотворних ікон Богоматері і стало молимся до Неї, прославляймо нашу небесну Неньку в тій іконі, робім їй якісь достойні прислуги, взиваймо Її помочі, в потребах поради, а в смутках розради, а напевно не будемо цього жалувати. Бо спитайте всіх тих, що не зовсім ще призабули, як самі ходили до різних чудотворних ікон Богоматері на прощу; чи вони жалують цього? Спитайте

тих, що їх уже всі покинули, але коли вони звернулися до Матері Божої – Вона їх ніколи не опустила! Поодинокі люди зверталися з просьбами до Божої Матері в тяжких допустах і Вона їх вислухувала. Зверталися нераз цілі родини і їх Вона вислухувала і їх рятувала. А чи, якби так провідники народу публично і набожно звернулися б до Неї, та прохали її, щоб приблизила день визволення з неволі, чи думаєте, що Матір Божа не вислухала б такої просьби? А чому ж до цієї пори ніхто цього ніколи не започаткував?

Чудотворна ікона Божої Матері в Краснопуці, давня-давня! Тисячі людей перед нею молилися, розкривали свої серця, нераз може й гіркі-гіркі сльози проливали, та вона всіх вислухувала, Вона всім помагала, так як це співається в одній пісні:

"Ще не чувано ніколи, щоб Вона не допомгла
Чи у горю, чи в недолі, Того земного життя..."

Зідхнім отже в нашому серці до нашої Небесної Неньки в чудотворній Її іконі в Краснопуці і просім сердечно: Божа Мати в Краснопуці не опускай нас!

ПРО ЧУДОТВОРНУ КРЕХІВСЬКУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Крехівський монастир зовсім захований від людського ока в прекрасній галявині, у лагідних згабах східного узбіччя Львівсько-томашівського Розточчя, що тридцять кілометрів за Львовом, біля

Жовкви, звертає круто в північно-західньому напрямі. Околиця там напричуд гарна, а глибокі яри, порізані шумливими потоками, зелені ліси й діброви надають їй чару гірської країни.

Манастир ОО. Василян оснований тут на початку XVII століття. Загроза кочовиків при головному шляху зі Львова до Рави Руської спричинила, що згодом манастирські забудовання і сам манастир перенесено на теперішнє захисне місце по той бік Побойни, та постарався про земельні надання для нової киновії від крехівських панів Сапіг і Вояковських та від коронного гетьмана Станислава Жолкевського. На цьому новому місці повстала спершу маленька Преображенська церковця, а згодом коло 1629 р. більша церква св. Миколая (на місці сьогодняшнього мурованого храму) та вкінці дзвіниця, тобто в 1628 р. Поміж численними добродіями і жертводавцями не бракувало наших найславніших гетьманів: Хмельницького, Дорошенка і Мазепи. Ці багаті пожертви дали змогу крехівській братії обвести в 1660 р. всю свою чернечу республіку довкруги тугими оборонними мурами зі стрільницями, з чотирма наріжними баштами на гармати та з глибокими водними ровами. Ця чернеча фортеця склала світло свій перший іспит у часі турецько-козацького походу на Львів, за гетьмана Дорошенка 1672 р. Заздалегідь вислав він до крехівського манастиря козацьку залогоу під проводом Івана Мазепи, боронити його від татарських наїздів. Коли ж напасники таки завзялися здобути крехівську твердиню, то не тільки багато їх полягло від козацьких самопалів, але при тому згинув й сам сестрінок хана від гарматнього поцілу з манастирської башти.

Так, отже, крехівський манастир скоро переріс усі довколишні манастирі, що повстали в тому самому столітті, як верхратський, щеплотський, бесідський та інші. У його мурах розвинулася висока церковна культура. На початку XVIII століття Крехівський манастир приступив до Церковної Єдності з Апостольським Престолом.

У загальному почитанні у народі була чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, що її подарувала манастиреві Родина Красовських, зі Львова. Історія цієї чудотворної ікони така:

Красовським вродилася сліпа донька. Їй при хрещенні надали ім'я Олександра. Росла вона, виростала сильна та здорова, але серце родичів краялося з болю, що рідна їхня дитина не бачила ані їх, ані свого оточення, ані того гарного світу, ані соняшного блиску. І тому може й родичі любили її особливіше, що була сліпа та більше безпомічна як інші діти. І сама темна дитина бажала побачити красу розсіяну у всесвіті й потішитися тим. Бо за винятком сліпоти, Олександра була нормальною та здоровою дитиною. Побожна її мама виховувала свою донечку по-християнськи, навчала її про Бога та заохочувала любити і почитати Божу Матір. Прикро було родичам, що така розумна дитина не могла бачити світу Божого. З літами зростала Олександра в особливішій набожності до Пресвятої Богородиці. Вона радо слухала, як її ровесниці оповідали, як то сонце веселить природу, як квітки цвітуть, але не могла цього побачити власними очима. Ах, як нераз вона дуже бажала побачити чуда природи, але сліпота не дозволяла!

В їх домі був образ Пресвятої Богородиці. Перед той образ вона просила запровадити себе впала перед ним навколішки й благала Пресвяту Діву Марію, щоб змилювалася над нею, привернула їй зір, відкрила їй очі. „О, моя -небесна Ненько, – так вона голосно молилася – Ти знаєш моє горе та бачиш моє болюче страждання. Ах, як це важко жити сліпому в світі! Маріє, Ти можеш перед Божим троном. Благаю Тебе, вилікуй мене зі сліпоти, якщо така буде Божа воля!"

Перестала молитися словами, але серце засмучене болем, дальше благало чуда. Час від часу було чути тільки поодинокі слова благання: "Маріє, Маріє, Маріє!.." Ця ревна молитва, що випливала з наболілого серця бідної Олександри, плила до серця Пречистої Діви. Сталося чудо. Пресвятая Богородиця нагородила непохитну віру Олександри. Молода Красовська прозріла й обмила свої очі сльозами радості. Вона вдивлялася тепер в чудотворну ікону Небесної Неньки і радості її не було кінця. "Я бачу! Я бачу! Марія, моя Небесна Ненька, привернула мені зір!" Так вона кликала на весь дім. На крик Олександри вбігли до кімнати мати та батько. Дійсно – дивляться і бачать, що сталося чудо. Їх сліпороджена дочка бачить світ, бачить їх... І це завдячує Небесній Цариці. Віра, непохитна віра, дістала свою нагороду.

Тепер разом і тато, і мама, і дочка, припали навколішки перед чудотворною іконою та сердечно подякували Пречистій Діві за uzдоровлення. Прийшла двірська служба й долучилася до подяки родини Красовських. Весь дім Краюовських наповнився великою радістю, де пробувала чудотворна ікона Богородиці, запорука Божого благословення для Красовських. Хоч як дорожили цим скарбом, проте вони не вважали себе достойними тримати довше в своїй хаті цю чудотворну ікону.

По домашній нараді рішили відвезти ікону Богородиці до Крехова і там віддали її до монастирської церкви, щоб нарід міг прилюдно почитати Небесну Неньку в її чудотворній іконі. В монастирі примістили цю чудотворну ікону над головним престолом. Коло бічного престолу, по лівій стороні, розмальовано історію вилікування сліпородженої дочки Красовських. Намальовано як сліпа Олександра молиться надзвичайно побожно перед іконою Божої Матері, і як родичі з уздоровленою Лесею передають ікону Матері Божої ігуменві Крехівського монастиря. Та сьогодні ікони Божої Матері Крехівської нема в церкві. Вона в монастирській каплиці, а в церкві св. Николая в Крехові є чудотворна ікона принесена з Верхрати.

Ця крехівська чудотворна ікона і сьогодні роздає ласки всім, що щиро і в покорі до неї прибігають – і ласки благають.

В 1945 р. чув я проповідь, як у травні, в місті Бамберг, проповідував о. Назарко, ЧОВВ – і прилюдно зложив Крехівській чудотворній іконі Божої Матері подяку, бо їй він завдячує – як сказав – що він сьогодні монах і священник, що мрії його молодости сповнилися – це тільки Її особлива ласка.

Всюди, куди поглянемо – бачимо сльози, чуємо зітхання. Багато є таких людей, що задля свого самолюб'я раді б втікти від хрестів. А якщо годі втекти – тоді нарікають, а як ні, то піддаються смуткові і попадають у знеохоту до всього, що потрібне для побожного життя.

У стіп чудотворної крехівської Божої Матері завжди найдемо розраду і силу терпіти та згоджуватися з Божою Волею. До Тебе Крехівська Божа Мати линемо думками нашої душі та просимо: Маріє! Молися за нами. Бо Ти Єдина, що на Тебе надіємося, колись у небі з Тобою Трисвяту пісню Господу Богові заспівати.

ПРО КРИСТОНОПІЛЬСКУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

"Пресвятая Діво Мати, небесна Леліє,
Помагай нам, Тебе просим,
Пречудна Маріє.
Ти вславлена чудесами у Кристинополи,
Не забудь нас дітей своїх,
Не забудь ніколи..."

Ось так на крилах цієї чудової пісні, йдемо сьогодні нашими думками далеко-далеко, ген аж до Європи над ріку Буг, у південній Волині, до малого містечка, Кристинопіль. От ми вже й там, і зображуємо собі образ кристинопільської околиці, як ми перед літами бачили його своїми очима. Довкруги одноманітна рівнина, поперетинана смужками ріденьких лісів та вузькими, повільно плувчими річками поміж тихими селами й невеличкими містами. Маєстатично плила розливна ріка Буг серединою цієї країни, де стара белзька земля від віків сумирно сусідувала з тихою волинською стороною.

Околиця Кристинополя це справді вимріяний закуток для скупленої молитовної роздуми та монаших подвигів у монастирських мурах. Нічого дивного, що вже від найдавніших часів, у тій околиці було розмірно багато монаших обителів, тобто монастирів. Найстарший із них був гордиський монастир, що особливо втішався постійною та щедрою прихильністю князів, боярів та інших благодітелів. По нім з колишньої слави осталася тільки сама назва: "Городище Василянське". На переломі XIII і XIV століття виринає на цьому терені другий старинний монастир, деє коло джерел ріки Раті, що про нього є згадка в життєписі Митрополита Петра Ратенського (†1326). А згодом повстають чернечі оселі по всьому надбужанському поясі. Та ніюдин із них не пережив XVIII ст. Але заки ще завмерло це широко розгалужене чернече життя над рікою Бугом – повстав василянський монастир у Кристинополі.

Кристинопіль – містечко основане в 1693 р. Тодішнім власником земельних дібр Кристинополя був Салезій Потоцький. Невелика українська громада мала для своєї духовної обслуги малу дерев'яну церкву. На місці її Потоцький постановив збудувати василянський монастир і монастирську церкву. І так на основі умови з Василянським протоархимандритом Ігнатієм Білинським із дня 30.VII.1763, повстала фундація нового василянського монастиря на Галицькій Землі, перед її переходом з-під польського володіння до австрійської держави. На саме Христове

Різдво оо. Василіяни обняли монастир і першим ігуменом став о. Теодосій Грегорович. Та в п'ять літ опісля, 1768 р., велика пожежа пошкодила церковну кришу і так прийшло до нової будови і церкви, і монастиря, в роках від 1771 до 1775 року, що й стоїть до сьогодні.

Були то часи Гайдамаччини. Та сталася тоді така трагічна подія в Кристинополі, що потрясла опінією всього краю. Оце син-одинак гордого магната, Щасний Потоцький, одружився тихцем з простою шляхтянкою, Гертрудою Коморовською з недалекого села Сушна. Салезій і Анна Потоцькі, тобто родичі Щасного шаліли ненавистю до своєї невістки, і не скривали своєї злоти та бажання пімсти. І ось однієї зимової ночі сильна ватага нападає на дім Коморовських та з розбоєм пориває нещасну молоду Гертруду і зникають з нею в сніговій заметілі. Аж на весну мертве тіло Гертруди виплило з-під ледяних криг ріки Буга, як німа скарга і безсиле оскарження зимної жорстокости "сильних цього світу..". Такі, отже, були часи з панською сваволею, і безкарности та браком найпримітивнішої совісности. З однієї сторони приносили Богові жертви, ставили монастирі, церкви, а з другої – злочинно мордували тих, що були невігідні, не на руку, чи нелюбі задля нижчого становища.

Та вернімось до монастирської церкви ОО. Василіян. В тій церкві є частина того Хресного дерева, що на ній умирав Ісус Христос. В 1765 році подарував монастирській церкві Станислав Костка Садовський чудотворну ікону Пресвятої Богородиці. Вже в домі Садовських ця ікона Матері Божої прославилася чудами. Разом з іконою передав Садовський монастиреві в Кристинополі також срібну суконку і одинадцять срібних вот. Ці вота, т. зн. ті дарунки вдячності, є доказом, що ця ікона вже здавна була чудотворною. В році 1815 австрійська влада обдерла кристинопільську ікону з дорогоцінностей, забрала срібну суконку й вота. В 1901 р. тодішній парох о. М. Повх, справив нову срібну суконку.

Нераз Мати Божа рятувала церкву перед пожаром, хоч ціле місто кругом горіло, нераз приходила з поміччю тим, що в людей вже не було для них помочі. Про щедрість кристинопільської Матері Божої для тих, хто з вірою просив її, перед тією чудотворною іконою, свідчать своїм блиском численні вота завішені коло ікони.

Відпуст у Кристинополі відбувався з більшою торжественністю, дня 25. червня, в день св. Онуфрія, а також у день Покрови Пресвятої Богородиці. Тоді лунала по всім усядам пісня до кристинопільської чудотворної ікони і оспівувала власне те все, що в часі тих відпустів справді було.

"Перед престіл Твій, Пречиста, сміло прибігаєм,
Свої просьби в повній вірі Тобі засилаєм.
Чудотворна Мати Божа, Ти є наша слава,
Для любови Свого Сина, будь нам все ласкава
На Тебе усю надію, ми всі покладаєм,
В тяжких бідах і недолі, к Тобі прибігаєм.
Пригорни нас, наша Мати, як любячі діти,
Хорони від всякої злови, дай в небі Тя взріти"

І Пречиста вислухувала всі ті щирі і сердечні просьби та хоронила своїх любячих дітей. Бо там у Кристинополі був іновіціят і головний дім СС. Служебниць, що під проводом саме цього Василіянського монастиря розвинувся у велике монаше Згромадження. Що те Згромадження є любе й миле Пресвятій Богородиці, то про це свідчить просто чудесне його заснування. Думка заснувати таке Згромадження не вийшла з почину Достойників Церкви, ані з почину священиків, як це звичайно буває. Думка заснувати таке Згромадження зродилася в серцях убогих селянських дівчат, без ніякого впливу ззовні. Вони з початку навіть одна одній не звірювалися із своєї святої постанови, скривали її в своєму серці. Це не тільки доказ цього, що Богоматі собі бажала такого згромадження, але це також найхарактерніший вияв любови до Пресвятої Богородиці.

Сестра Атаназія, одна з перших сестер Служебниць записала в своєму щоденнику ось таке: "Ще заки повстало наше дороге Згромадження, ми, три малі дівчинки, майже школярки почали вести інше життя, як вели інші дівчата. Це робило також кілька, трохи старших дівчат. Але один гурток не знав нічого про постанови другого. А ми постановили собі не йти на ніякі забави, часто сповідатися і причащатися, по змозі більше молитися, деколи трохи постити й читати побожні книжки. Згодом ми зійшлися з тими старшими дівчатами і тоді вони виявили нам, що й вони мають намір, щоб краще служити й подобатися Господу Богові.

Незабаром ми почули охоту до монашого життя й рішили за всяку ціну вступити до

монастиря".

Пречиста Божа Мати поблагословила побожні наміри невинних душ і дала їм у їх рідному галицькому селі Жужелі, справжнього батька в особі о. пароха Сілецького, та першого доброго провідника, о. Єремію Ломницького, ЧСВВ. Вони підтримали стремління молодих дівчат та знайшли матеріальні засоби для заснування першого монастиря, таки в тому ж селі. Відкриття цього першого дому відбулося в день Успення Пресвятої Богородиці 1892 р.

З того часу Згромадження росло з дня на день. Бувало, що в одному році відкривалося по кілька домів, спершу тільки в Галичині, а згодом і в інших країнах і поза Європою, в Полудневій і Північній Америці.

Згадую, милі Братя і Сестри, про те Згромадження сьогодні з того приводу, що саме моя нинішня проповідь присвячена чудотворній іконі Божої Матері в Кристинополі, де був головний дім і новіціят СС. Службниць. А згадую про це особливо в тому місяці травні, місяці Марії, коли земні сівачі кидають ще в землю зерно, коли особливо щедро сіє наша Небесна Сівачка, Пресвята Діва Марія, свої ласки в душах вибраних своїх дітей. Буду безмежно щасливий, не я сам, а вся наша Українська Католицька Церква, якщо кинене з Небес Зерно Покликання впаде на ті душі, які на нього ждуть. Бо сьогодні поле праці Згромадження СС. Службниць дуже широке і дуже відвічальне – та, на жаль, робітниць у нім замало під цю пору.

Так з далечі – через моря – ріки, гори, ліси і бори, полиньмо думками нашого серця до стіп чудотворної Ікони Кристинопільської Божої Матері і просім Її, щоб розжарила Божу іскру покликання в душах нашої Молоді, щоб заповнились наші семінарії і наші новіціяти, бо гряде велика година і вирішальний час закріплення Христового Царства в нашому народі – а слова Христові стоять перед нашими очима і пригадують нам, що "жниво велике та робітників мало". Йдім з одушевленим назустріч Христовому заповітові і памятаймо, що тоді гомоніла по всьому світу слава України, коли наші монастирі були повні монашества, а наше Духовенство відзначалося особливою ревністю для слави Божої.

Просім Пресвяту Богородицю в її чудотворній іконі словами пісні:

"Ти вславлена чудесами в Кристинополі
Не забудь нас, дітей своїх,
Не забудь ніколи".

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В МАРІЯ ПОВЧ НА ЗАКАРПАТТІ

Марія Повч лежить у Савольщині, в Карпатській Україні. Є там гарний монастир з церквою св. Михаїла. В тій церкві находилася славна на всю Європу чудотворна ікона Божої Матері. Ікона ця належить до т. зв. плакучих ікон.

Історія її така: В 1676 році замовив собі один селянин ікону Божої Матері. Вона мала бути намальована на дошці. Але кошти малювання були для нього задорогі і він її не викупив. Незабаром купив її інший селянин: Лаврентій Гурта, що подарував її до українсько-католицької церкви в селі Повч. Ікону поставлено в церкві, але двадцять літ вона була в тій церкві без особливішого почитання, поки Сама Пресвята Божа Мати притягнула до себе увагу цього світу. Дня 4 листопада 1696 р., люди, що були в церкві на Богослуженню, побачили сльози в очах Божої Матері, зображеної на цій іконі, і цей плач ікони Божої Матері тривав з перервами до 8 грудня 1696 р. Єпископ вислав комісію, що основно перевірила всі ці численні чуда, що діялися перед іконою Богоматері, та зокрема сам плач ікони. Комісія ствердила, що причиною сліз є тільки надприродна сила, що всі ті чуда справді є чудесною допомогою Пречистої Божої Матері через цю ікону. Після того змінено назву села Повч на Марія Повч, а ікону проголошено чудотворною. І так місцевість Марія Повч стала осередком побожних паломництв нашого народу.

Недалеко Марія Повч стояло цісарське австрійське військо, під командою найвищого вождя, графа Корбеллі. Коли вістка про плач ікони дійшла до нього, та ще й із тим поясненням, що з огляду на велике зимно, що тоді там було, так що в церкві вино і вода замерзали в часі Служби Божої, а сльози все проливалися, тоді генерал граф Корбеллі зі своїм генеральним штабом і численними старшинами та військом прибули до села Марія Повч, щоб наочно переконатися. Ця ікона була в

іконостасі. Граф Корбеллі здіймив цю ікону і докладно оглянув її з усіх сторін, чи нема тут якогось підступу, якогось обману. Також інші високі старшини оглядали цю ікону, але не нашли нічого підозрілого. В часі цих оглядин ікона далі плакала. Рівнож церковна комісія, вислана єпископом з міста Єгер, розслідила все якнайточніше. Всі свідки, між ними і граф Корбеллі і старшини, під присягою зізнали, що бачили сльози, спливаючі з очей Матері Божої, чого в природний спосіб не можна ніяк пояснити. Граф Корбеллі, написав негайно до Відня, до австрійського цісаря Леопольда I. Цісар Леопольд I, на прохання своєї дружини Єлеонори, звелів своєму генералові Еммерихові, графові Чакі, перевезти чудотворну ікону Божої Матері з Марія Повч до Відня, а копію цієї ікони залишити в Марія Повч.

Коли граф Чакі прийшов до церкви, щоб забрати ікону Божої Матері, між старшинами, що йому товаришили, був один завзятий лютеранин, який насміхався з "легковірности" генерала, та кпив собі з Божої Матері. Хоч усі признавали, що бачать сльози, він однак не хотів вірити. Він сміявся з них і говорив, що їм привиджуються сльози. З насмішкою приступив ближче і з погордою ткнув рукою в ікону. В тій хвилині його рука стала спараліжована. Ікона затемнилася так, що не було видно лица Матері Божої. Тоді цей лютеранин впав на землю і почав кричати: "Вона мене покарала за зневагу!.." Товариші його приступили до нього і перестрашені ствердили, що рука в нього справді спараліжована. Тоді лютеранин почав голосно просити в Божої Матері прощення: "Ах, Пані! Прости мені зневагу! Я Тебе щиро перепрошую і благаю прости мені! Я обіцяю поправитися і буду Тебе любити все своє життя, але уздорови мене нещасного!"

Мати Божа вислухала цієї молитви і простила йому свою зневагу. В одній хвилині його рука ожила, він встав з землі та поклонився святій іконі Богоматері. Відтак вирікся лютеранської релігії і став ревним католиком.

В 1697 році граф Чакі переніс чудотворну ікону до Відня. Цілий Відень – цісар і цісарева – все вище і нижче Духовенство і тисячі-тисячі народу вийшли назустріч чудотворній іконі Божої Матері. Загрімилі канони і мотузки, у всіх церквах задзвонили дзвони, а нарід вітав Пресвяту Богородицю у її чудотворній іконі найкращими піснями, зложеними у її честь.

Тридцять днів обносили цю ікону в Відні від церкви до церкви, а найторжественніша процесія була подякою за перемогу Євгена кн. Савойського над Турками, під Зентою 11. IX. 1697 р. Відтак поміщено цю чудотворну ікону в соборі св. Стефана, де вона й досі перебуває.

Є такий побожний переказ в народі, що як перевозили цю чудотворну ікону Божої Матері з Марія Повч до Відня, то на відпочинок були задержалися в селі Барца, де оо. Єзуїти з Кошиць спровадили славного мистця-малювача, який відмалював три репродукції цієї чудотворної ікони: одну для церкви в Кошицях, в якій працювали оо. Єзуїти, другу для каплички села Шариської столиці, Кшифалу, а третю передано для монастирської церкви в Марія Повч.

Та хоч ікону Матері Божої перенесено до Відня, то Божа Мати вибрала собі не столичний Відень, але простеньке село Повч. Там копія первісної ікони Матері Божої вдруге заплакала в дні 1, 2 і 5 серпня 1715 р. Місцевий парох, о. Михайло Папп, відправляв Службу Божу з дяком Іваном Мольнаром. В час читання св. Євангелії побачив дяк сльозу під оком Пресвятої Богоматері в іконі. Зараз після Служби Божої приступив він до о. Пароха і каже: "Отче Духовний, на іконі Матері Божої видно каплю!" Поглянув о. Парох на ікону і дійсно заважив наче перлу сльозу. Тепер зачинив двері і за деякий час увійшов до церкви та побачив як густі перлини-сльози спливали і заливали лице Матері Божої. Перестрашений вибіг з церкви і прикликав дяка та його свекора Іллю Жишка та ще одного чоловіка, Василя Лакатоша, щоб були свідками цієї незвичайної події. Всі приявні бачили, як з правого ока капали сльози, такі великі як горох, а з лівого дрібніші. Це сталося в четвер, 1. VIII. 1715. Отець Папп післав післанця з листом до Єпископа, що перебував у той час у Великій Каллові. Єпископ зараз приїхав до Марія Повч, а з ним військо, що тоді перебувало там на маневрах. Приїхав також начальник пошти з Великого Каллова і всі з подивом приглядалися плакучій іконі. На другий день, 2. VIII. 1715 р. ікона вже не плакала, але залишилися мокрі сліди сліз. Після відправлення Богослужби всі вийшли з церкви, але коло 9 год. увійшов парох до церкви, побачив з множеством народу, поміж яким були також і вояки, що ікона Божої Матері знову плаче. Пізніше під присягою зізнавали про це чудесне явище перед єпископською комісією, як то густі сльози спадали на коралі і на підложену тарілку. Прибув також і окружний суддя Няраді та з подивугідною увагою приглядався цьому. В понеділок, 5. VIII. 1715 прибув сусідній священик на відправу і разом з людьми подивлявся на явище. Сльози спадали на обличчя, груди і руки та на підложену тарілку. В дні плачу Пречистої всі

люди, що там були, голосно плакали. Повідомлена найвища Духовна Влада з Єгеру, латинський єпископ, граф Г. А. Арделій, вислав двох дослідників, а саме двох каноніків в Єгеру, щоб перевірили це явище. Ця комісія переслухала наперед пароха, потім дяка, а вкінці 18 свідків у роках від 22 до 70 літ життя. Всі під присягою зізнали і власноручним підписом потвердили те, що бачили власними очима.

Духовну комісію доповнила світська, у склад якої увійшли: Карло Орседа, тайний королівський радник з Павло Шієш, Іван і Юрій Агнер, головні військові комісари, Геаншек чернець-Мінорит та інші. Перевіривши всі обставини, серед яких ці явища сталися, вирішили, що тут діє надприродна сила. Це було 15 серпня 1715 року.

Дня 25. VIII. 1715, Духовна комісія зарахувала цю ікону в число чудотворних ікон і доручила прилюдно її почитати. Папа Пій VI, уділив Повчанській церкві повний відпуст на п'ять Богородичних празників для всіх, хто відвідає церкву, відбуде св. Сповідь і прийме Св. Причастя та помолиться в наміренні Святішого Отця Папи Римського.

Втретє плакала ця св. ікона Божої Матері від 3-19, і в днях 30 і 31 грудня 1905 р., Лучаківський єпископ вислав тоді комісію під проводом каноніка о. д-ра Олександра Микити для переведення слідства, яке почалося 11. I. 1906, і тривало 3 дні. Цю подію розслідила церковна комісія дуже докладно. В комісії брали участь: професори університету з Будапешту, між якими був проф. хемії д-р Володислав Еккерт, один Жид Євген Віртсфельд, аптикар і один кальвін д-р Балкані, лікар. Вони також під присягою потвердили, що тих сліз у природний спосіб не можливо пояснити. Вони бачили на власні очі спливаючі сльози з ікони і дуже точно оглядали її з усіх сторін. Тим своїм потрійним плачем і проливанням сліз чудотворна Ікона Божої Матері стала стягати до себе тисячі й тисячі прочан з близьких і далеких сторін. Щоб можна уявити собі, скільки людей приходить там на празники Божої Матері, то скажу Вам на основі точних записок, що дня 8. IX. 1935 р., запричащалося там 23,000 людей. Вже після перших об'яв сліз люди приходили численно до Марія Повч, але, коли опісля єпископ з Єгер заявив торжественно, що Мати Божа вибрала собі місцевість Повч за особливіше місце, де вислухує молитви, і коли Папа Венедикт XIII, а відтак Пій X, наділили церкву в Марія Повч відпустами, відтоді прочани стали численніше відвідувати чудотворну ікону Богоматері в Марія Повч.

Мати Божа вислухувала молитви своїх почитателів і сповняла їхні просьби. Багато милиць і срібних та золотих дарунків вдячності (вотів) прикрашували стіни церкви як доказ, що Вона помагала різним калікам і уздоровляла з різних слабостей. Найновішими часами стали прикрашувати церкву мармуровими табличками, де вписані імена осіб і рід хвороби, з якої в чудесний спосіб виликувала Божа Мати.

З багатьох чудесних уздоровлень і вислуханих молитов скажу тільки про деякі:

По першій плачі св. ікони Божої Матері, прийшла там одна мати з умираючою дитиною, діткнулася нею до цієї ікони і дитина в одній хвилині стала здоровою.

Около 1750 р. прибув до церкви граф Франц Каролі на милицях і перед тією іконою став щиро молитися про здоров'я. При тім він обіцяв, що як Мати Божа його уздоровить, він допоможе вибудувати церкву і монастир та подбає про їх удержання. І справді: Божа Мати уздоровила його, а його милиці ще сьогодні висять на стіні в церкві, як незаперечний доказ могутності Пресвятої Богородиці. Цей граф докінчив опісля будову церкви і монастиря та матеріально забезпечив монастир.

В 1751 р. осліпла була дівчина Вероніка Десора. Дня 2. VII. 1751 р. помолившись зі своєю мамою перед іконою Повчанської Божої Матері нараз прозріла.

В 1776 р. принесли там дочку графа І. Барковція, спаралізовану в ногах; звідти вона пішки вернулася радісна додому.

В 1814 р. принесли перед ікону втоплену Вероніку Бомар, і після молитви родичів – дівчина ожила.

Дня 7. IX. 1857 р. Рузька Чевка, глухоніма, торкнулася св. ікони і нараз відзискала слух і мову.

Дня 12. IX. 1858 р. приволіклася на милицях двадцятилітня дівчина Варвара Поліцка. Від сьомого року життя вона ходила тільки на милицях. Коли діткнулася ікони Матері Божої, нараз стала на рівні ноги, а свої милиці залишила в церкві.

Дня 6. IX. 1860 р., восьмилітня Сузанна Ріпка, від народження німа, приложена до ікони, відзискала мову.

Дня 6. IX. 1860 р., сороктрилітній мешканець Пацини, Степан Микльош, півтори року був сліпий – після молитви перед іконою нараз прозрів.

В 1871 р. прийшла до Марія Повч Пелагія Косма з Добокайської області, що стала через тяжку, довголітню недугу глухонімою; після молитви перед чудотворною іконою нараз відзискала і слух, і мову.

Чотирилітня дівчинка Тереса, донька Йосифа Лазара, осліпла була в квітні 1897 р. Коли дня 1. VIII. 1897, приложили її голову до ікони, дитина нараз прозріла.

В 1929 р. принесли батьки сліпу дівчинку, клякнули перед іконою Божої Матері і почали гарячо молитись. Не тривало це довго, і дитина радісним голосом кликнула: "Мамо! Я бачу!..". Свідками цього чуда була повна церква людей.

В четверте появилися сльози на іконі Божої Матері в Марія Повч в 1917 році; приявні люди, що були свідками цього чуда, плакали голосно з Матір'ю Божою.

Є гарна пісня змістом і мелодією до цієї св. ікони; ось вона:

"О, Маріє, Мати Божа Пречиста!
Проси за нас свого Сина Ісуса!
Світла зірнице: небесная Царице,
Свята, Пречиста, Діво Маріє..."

Є ще одна пісня в церковно-словянській мові:

"Повче граде веселися,
Тобі благодать явися..."

Така славна, така помічна в усіх наших потребах є чудотворна ікона в Марія Повч.

Чи зітхаємо хоч десь колись до тієї святої ікони, чи молимося до неї, чи покликуємось на ту нашу рідну святу ікону – просимо Божу Матір про заступництво, захорону і провід в нашому житті. Коли дотепер ми не думали про наші рідні святощі, то робім це відтепер, а Божа Мати, дивлячись через свою ікону в Марія Повч – благословлятиме нас з далечини – берегтиме нас під своїм покровом, як своїх дітей.

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ НЕУСТАЮЧОЇ ПОМОЧІ

Хто з вас не бачив ікони Матері Божої Неустаючої Помочі з маленьким Ісусом на руках. Ось вона тут на престолі ця копія чудотворної ікони Божої Матері Неустаючої Помочі! У її честь уложив невідомий поет прегарну пісню, і невідомий композитор підобрав дуже гарну мелодію. Слова пісні до ікони Божої Матері Неустаючої Помочі такі:

"Там де в небі Божа Мати, наша втіха, наш покров,
Там благаєм благодати для всіх наших молитов.
Ще не чувано ніколи, щоб Вона не допомгла,
Чи у горю, чи в неволі, того земного життя.
О, Маріє, зоре зір, Ти даєш нам ласк безмір!
Неустанній Твій покров поміч дати все готов!"
Заки Син Твій вмер прибитий на Голгофті в тьмі наруг,
Він дав нас Тобі в опіку, нас дітей своїх і слуг.
Тож по волі Свого Сина, бережи нас в тім життю
Від гріха і від нещастя, а веди нас до раю.
О, Маріє, зоре зір, Ти даєш нам ласк безмір!
Неустанній Твій покров поміч дати все готов!"

Історія чудотворної ікони Матері Божої така: Вона походить з XIII сторіччя; щодо величини, то вона довга на 22 інчі, а широка на 18 інчів. Мальована в грецьким стилі. Є певні докази, що вона була на острові Крети до року 1500-го і була там у великому почитанні. Хто вчився Всесвітньої історії, той знає, що Сельджуки (Турки), які замешкували простір в Азії, часто нападали на грецьке цесарство і, здобуваючи щораз нові території, посувалися в глибину краю, а в 1453 р. напали на саму столицю Царгород, і після завзятих боїв зайняли його. Греки не мали сили опертися лютому ворогові; вони або окривалися по лісах, або втікали на захід, в чужі краї. Поміж утікачами був також побожний купець із Крети. Він утік до Італії і там уже мав на стало замешкати. А що не хотів, щоб Турки бісурмени загарбали й образ Пресвятої Божої Матері, або ще й може збезчестили б, тому взяв

цю ікону з собою до Італії. Це подобалося Пресвятій Богородиці, бо зараз таки, ще з тій подорожі виявила йому свою ласку.

Оце повстала була на морю страшна буря і, здавалося, що корабель потоне. Подорожні вже втратили надію на рятунок. В тім нещасті виносить побожний купець ікону Божої Матері і заохочує подорожніх, щоб у щирій молитві просили її про поміч. І ось чудо! Буря втихає, а небо так гарно випогоджується, що аж мило було в голубу синяву дивитись. Корабель безпечно причалив до італійського берега, а купець рушив у дорогу до Риму, але тільки на короткий час, не на стало, бо він мав думку шукати собі місця в іншій околиці, а не у Римі. Але Пречиста Божа Мати мала інший намір.

Побожний купець захворів у домі свого приятеля і помер. А ікона Богоматері залишилася в святім місті і славилася багатьма чудами. Це було около року 1498, за Папи Олександра VI. Саме перед смертю подарував купець цю ікону Богоматері своєму приятелеві з виразною просьбою, щоб він цю ікону особливо дуже почитав і старався якнайскоріше примістити її в котрійсь римській церкві, щоб нарід міг прилюдно почитати цю чудотворну ікону Матері Божої. Приятель приобіцяв виконати останню волю вмираючого, але обітниця не додержав. Він сам хотів кожної хвилини віднести цю святую ікону до котрої-небудь церкви, але його жінка, що їй дуже гарна ікона припала до вподоби, не хотіла за жадну ціну випустити її зі своїх рук. Пресвята Божа Мати не була з того вдоволена. Мабуть не хотіла того, щоб ця її ікона служила тільки одній родині. Вона, як Мати всього світу, має бути поміччю для всіх народів.

Три рази пригадувала Мати Божа мужеві в сні, й напоминала його, щоб він додержав приречення, а коли це не допомогло, то загрозила тяжкою карою, якщо не виповнить обітниця, що її дав він умерлому купцеві. Страшні сні і привиди змучили його, він старався конечно віднести ікону зі своєї хати до церкви, але його жінка, кожний раз вміла його перемовити, й ікону задержати в своїм домі.

Нараз її чоловік захворів і помер. Можна було б припускати, що хоч тепер уже вперта жінка не занедбає і не буде відкладати виповнення обітниця свого чоловіка. Але сталося інаше. Вона, нещасна думала собі, що ніде не буде ця ікона краще вміщена як у її домі і надаліше задержала цю святую ікону. Одного дня прибігає її маленька донька і каже: "Мамо! Я бачила в хаті якусь паню, така гарна, ясна". і вона заговорила до мене таким милим голосом, кажучи: "Іди дитинко негайно до мами і до дідуня та скажи їм оці мої слова: наша дорога Пані Неустаючої Помочі бажає собі, щоб її ікона була поставлена до прилюдного почитання в одній якійсь церкві в Римі".

Ця несподіванка зворушила серце мами і вона теж рішилася сповнити волю Матері Божої. Але і тим разом настала проволока. Одна лукава жінка, сусідка, коли довідалася про всю пригоду з дівчинкою, прийшла до вдови і давай її намовляти, щоб вона не вірила в сні. В тому самому часі, коли вона підмовляла цю вдову, щоб не виповняла повзятого наміру, чує в плечах біль. Приглядається на рамя і бачить величезний боляк, який таки на її очах росте, а біль такий страшний, що думала, що вже смерть її не мине. Зараз пізнала свою провину, почала гаряче молитися до Матері Божої і просити прощення й помочі; приложила до того болючого місця святую ікону, і в тій же хвилині стала уздоровлена. Це подвійне чудо скріпило вперту й закамянілу вдову в її постанові і вже рішилася в кожному разі перенести цю ікону до церкви. Та новий клопіт! У Римі є триста церков, в якій із них умістити ікону? В тім клопоті сама Пречиста Мати помагає повзяти відповідне рішення. Мати Божа являється вдруге маленькій доньці цієї вдови і каже: "Я хочу замешкати поміж церквою Марія Маджоре, а церквою св. Івана Лятеранського". Поміж тими церквами була саме церква св. Матея, в посіданні монастиря оо.Августинів. Вдова попросила о.пароха цієї церкви до себе, розповіла йому волю Матері Божої і дня 27-го березня 1499 р., торжественно, при участі великого здвигу народу, перенесено цю ікону до церкви св. Матея.

Триста літ тішилися монахи дорогоцінним скарбом, а мешканці Риму були свідками не одного чуда цієї ікони Божої Матері. Але в році 1789 вибухає у Франції велика революція. Повних п'ягь літ мордували себе взаємно Французи, аж Наполеон Бонапарте положив кінець переворотів. Коли зорганізував собі сильну армію, став пострахом всієї Європи. Королі, цісарі всієї Європи упокорялися перед його могутністю, а він у своїй гордості рушив зі своїми військами на Італію. Зайняв Рим, Святішого Отця Папу Римського заарештував і як в'язня привіз до Франції, а церкву св. Матея збурих і зрівняв із землею. В 1814 р. Папа Пій VII вернувся назад до Риму; наново обняв керму християнського світу, а покривдженим Августинам, як відшкодування за збурену церкву відступив

іншу, під покровом Пречистої Діви Марії Пустерульської. Августини перенеслися до нового монастиря, забрали з собою врятовану ікону Матері Божої Неустаючої Помочі і поставили її не в церкві, але у монастирській каплиці.

Літа минали – а чудотворна ікона Божої Матері Неустаючої Помочі попала зовсім у забуття. Щойно пізніше, коли один монах зі згромадження ОО. Редемптористів, розшукуючи за чимсь у монастирських літописних записках, наткнувся на згадку про чудотворну ікону Пресвятої Матері Божої Неустаючої Помочі. Тоді всі римські монахи почали пошукувати за цією іконою і віднайшли дорогоцінну пам'ятку на превелику радість усього християнського світу. На сердечну просьбу монахів оо. Редемптористів, Папа Пій IX, передав віднайдену ікону в їх руки, а в 1865 р. монахи, в присутності 20,000 народу, торжественно внесли її до своєї церкви св. Альфонса, де ця чудотворна ікона знаходиться до нинішнього дня. Багато-пребагато ласк уділяє Пречиста Божа Мати всім тим, що перед цією іконою Її почитають, у своїх погребях про поміч благають. І то не тільки мешканці Риму дізнають цих ласк, але і приїжджі прочани з різних країн всього світу, що там рік-річно прибувають і просять Божу Матір про різні помочі в своїх скорботах. І вона, Мати Неустаючої Помочі – Мати Милосердя, щедрою рукою обдаровує своїх дітей різноманітними чудотворними ділами. Так 'моляться християни до своєї Небесної Неньки, дуже люблять Її і кожен хоче мати у себе хоч маленьку копію (відбитку) з тієї чудотворної ікони – то і не диво, що нема сьогодні, мабуть, такої хатини в світі, де не було б хоч маленького образка або медаліка Матері Божої Неустаючої Помочі.

В самім Римі розпродано кілька мільйонів медаліків Матері Божої Неустаючої Помочі, а крім цього в різних країнах і великих містах розійшлися не тисячі, але мільйони різних ікон і медаліків, що навіть не можливо це зчислити. А Ви, милі Браття і Сестри, чи причислюєте себе до особливіших поклонників Матері Божої Неустаючої Помочі? Чи можна десь у світі знайти такого Українця, що нічого не знав би про чудесне ім'я Матері Божої?..

Коли смуток покриває ваше серце, наче хмари закривають нашу радість, до кого ж іти нам як не до Божої Матері, та ж Вона є "скорблящих радість..."

Є незгоди в родині. Чоловік і жінка не вміють знайти з собою спільної мови, а діти плачуть, бо бояться, бо серцем відчувають грозу сирітського життя, хоч родичі живуть. – Де ж їм за помічню йти – благати?.. Тільки у стіп ікони Матері Божої Неустаючої Помочі.

Є недуга в родині, на ложу болізни лежить у тяжких болях хтось із найдорожчих ваших осіб – піднесіть свої руки до Божої Матері Неустаючої Помочі, бо Вона є болізнем зціленіє.

Тяжкий гріх, наче камінь гнєте твоє серце Брате-Сестро! Не маєш хвилини спокійної – "ність міра в костях твоїх", іди до Божої Неньки Неустаючої Помочі, бо вона є "грішників прибіжище!"

Так. Пречиста Божа Мати Неустаючої Помочі є "всім для всіх", бо вона Мати Милосердя, бо вона весь світ рятує своїми молитвами, здержує караючу Божу руку – випрошує нам час на поправу!

Важкі часи переживаємо, але надія, що Мати Божа – Покров усіх народів, не дасть нам марно пропасти! Тому чим скоріше спішім з довірям, з повною надією до Пресвятої Небесної Неньки Неустаючої Помочі. Вона збереже нас і опікуватись буде, бо

"Всі чують, всі пізнали
Що то чудна Мати,
Хто приходить – не відходить
Без святої благодаті"

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ ОДІГІТРІЇ

"Радуйся, радуйся, Богородице Одігітрія, всіх і
всегда наставляючи вірних, шествувати ко
всякому пути спасительному!"

(Пісня 7. Канона Одігірії)

Впродовж багатьох сторіч Пресвяту Божу Матір, почитав наш нарід як Провідницю свою, що веде нас до Свого Сина, до неба. Кому невідомо, що від найдавніших давен, коли хто пускався в далеку дорогу, йшов вперед до церкви і, клякнувши перед іконою Божої Матері, просив її, щоб була йому провідницею в дорозі, щоб щасливо довела його до мети своєї подорожі та й допровадила щасливо в поворотній дорозі домів.

1. Пречиста Божа Мати є нашою Провідницею в часі нашого земського життя. Чув я колись, а може читав, як хтось прирівнював наше життя з плавбою човна по морю. А різні земські клопоти, труднощі, смутки, розчарування і тим подібне можна б тоді прирівняти до більших або менших, а часом і до бурхливих хвиль, що нераз грозять човенцеві матого життя затопленням. Та в хвилинах наших проминаючих радостей і потіх, ті хвилі уступають; нераз може й тільки для того, щоб опісля зі здвоєною силою вдарити в човно нашого життя. Так нераз проблеми нашого життя стають загадковими, незнаними, стають наче те розбурхане море, що про нього говорить Тарас Шевченко в поемі "Іван Підкова":

"Синє море звірюкою, то стогне, то виє".

Кругом хвилі, як ті гори: ні землі, ні неба".

А все ж таки, через те "житейське море", тобто через незнаний нам світ мусимо пробиватися нашим життям, покладаючи всю свою надію на нашу Небесну Неньку Провідницю, що додає нам і сили, і відваги, пробиватися крізь різnorodні прикrostі і труднощі і щасливо дійти до нашої життєвої мети.

Коли б ми були полишені провідництва Божої Матері, ми скоро заблукали б, ми втратили б зору лінії наших очей – нашу мету, що її ми мусимо досягнути, і тоді напевно ми згинули б серед розбурханих хвиль різних противностей та клопотів цього життя. Або, потонувши в сумнівах доцільності наших стремлінь, нас кидали б хвилі безцільно і теж байдуже було б нам, куди допливемо.

Та на наше щастя, ми на світі живучи, не полишені самі собі. Є хтось, хто думає про нас. Є хтось, що чує сумний зов і плач нашої душі, є хтось, що його славимо: „Радуйся ручко всезлатая!" Є щира, золота рука нашої Небесної Неньки, що як невтомна наша Провідниця, надхненнями і поміччю своєю, нераз і чудотворно, допроваджує нас щасливо, хоч і тяжкою дорогою життя, до нашої мети, до щасливої вічності.

2. "Радуйся Богородице Одігтрія, всіх і всегда наставляющих вірних, шествувати ко всякому пути спасительному". Такими гарними словами прославляє наша св. Церква Матір Божу Провідницю – Одігтрію. Вона, Пресвята Богородиця, наставляє вірних своїх дітей на всякі спасенні дороги життя.

В житті кожної мудрої людини є хвилина, коли треба рішитися, яку дорогу життя вибираємо для себе. Чи хочемо посвятитися виключно на службу Богові; чи хочемо щоправда інший хосенний стан вибрати собі як життєву дорогу до наміченої нам мети самим нашим Всевишнім Створителем. Та все ж, який не був би наш життєвий стан, хочемо мати завжди перед нашими очима цю певність, що ця обрана нами дорога життя, справді є "спасительним путем" для нашого як земського, так і вічного життя. І тут необхідною стається для нас допомога Божої Неньки. Бо тільки під її покровом, можемо спокійно дійти до мети нашого життя, хоч би воно й було так розбурхане хвилями пристрастей і земських покус, що вдарили б у нас, наче водні гори в маленьке човенце нашого життя, хоч би затьмили нас темні сили, що не бачити б нам „ні землі, ні неба", то коли маємо безперечну певність, що Божа Мати є нашою Провідницею – можемо тільки радіти, що чим тяжча дорога до мети, тим більша нагорода для нас за досягнення цієї мети.

3. Ось чому в житті нашого народу так дуже любленою, так дуже ціненою була чудотворна ікона Божої Матері Одігтрії. Є це одна з наших найстарших ікон Пресвятої Богородиці. Бо, як загально говорять учені іконописці, що цю ікону ще за життя Божої Матері намалював св. Євангелист Лука. Говорять, що св. Євангелист Лука на прохання перших християн намалював три ікони Пресвятої Богородиці з дитятком Ісусом на руках. Коли ікони були вже намальовані і св. Лука приніс їх до Матері Божої, щоб почути від Неї, чи вони їй подобаються, тоді Пречиста Божа Мати сказала: "От нині ублажат мя вси роди – благодать Рождшагося із мене, і моя, хай буде з тими іконами!" Ця ікона первісно була в одній церкві в Антіохії для побожного почитання перших християн. Відтак ця ікона була в Єрусалимі аж до часу, коли в V-му столітті Євдокія, жінка грецького царя Теодосія Молодшого, прислала цю ікону з Єрусалиму в Константинополь і дала своїй сестрі, св. Пульхерії, а ця поставила в новозбудованім Влахернськім храмі, де вона довгий час перебувала.

Тут ця ікона Божої Матері прославилася багатьма чудами. В каноні Пресвятої Богородиці вчисляється тільки загальними висказами цю чудотворну діяльність Божої Матері в її святій іконі, званій Одігтрія. Її славиться як ту, що всіх, які у Неї помочі благали, Вона спасала з усяких терпінь. Вона була захороною для міст і сіл, в часі ворожої займанщини, Вона була непоборною Заступницею

для христолюбивого війська, що за Божу правду і право Народу йшло на прю з ворогами, Вона заступалась за покривдженими і в охорону брала проти злоби ворогів і земних і пекольних. Вона всіх спасала, хто тільки руки підносив до Неї і просив милости в Неї для свого спасіння.

Сюди, до Влахернського храму, перед свою ікону привела була одного разу сама Божа Мати двох сліпців й уздоровила їх так, що відтоді вони вже не потребували провідників-поводаторів. І тоді ця ікона стала зватися з грецька Одігітрія, що по-нашому значить "Провідниця". Для тих, що йшли в далеку дорогу, особливо на море, відправляли особливий Молебень до Пресвятої Богородиці Одігітрії у Влахернській церкві.

Є ще одно пояснення назви чудотворної ікони Матері Божої Одігітрії, а саме, що ця ікона якийсь час знаходилася на березі моря Мармара, у монастирській церкві Путеводителів, тобто Провідників у дорозі, в подорожі. Іменно, ці що плили кораблями по морю, мали звичай іти до цього храму і молитися про "напутіє і путиводительство", тобто про опіку і благословення на дорогу і щасливий провід. Звідси й була назва монастиря й ікони Пресвятої Богородиці. Цю ікону брали з собою грецькі царі у воєнні походи. В році 1453, коли Турки завоювали Царгород, тоді порубали на кусники оригінальну ікону Матері Божої Одігітрії, що її намалював був св. Лука ще за життя Пречистої Диви Марії.

Ця ікона Божої Матері Одігітрії, а радше тільки її вірна копія двічі прийшла з Царгороду в Україну. Перший раз привезла її грецька царівна Анна, дружина св. Володимира Великого, в році 987. Вона одержала цю ікону від своїх братів Константина й Василя та привезла її до Києва як найцінніший скарб, як свою Провідницю в дорозі. Вона й гаряче молилася перед тією іконою до Богоматері, щоб світло Христової віри, яке щотільки засяяло на Україні – закріпилося, та щоб Христове Царство поширилося по всій Українській Землі. Вона щиро благала Божу Матір в її іконі Одігітрії, щоб зберігала своїм покровом княжу родину і весь нарід, та щоб своїм святим Покровом захищала нову християнську державу. Наш нарід якслід оцінював цей великий скарб. Не було радісної ані сумної хвилини в історії Українського Народу, щоб ними не поділився з Матір'ю Божою перед Її іконою Одігітрії, що всевладно споглядала із Своєї ікони на тих, що до Неї прибігали. Князі перед воєнними походами приходили перед ікону Богоматері Одігітрії і просили її, щоб вела їх і їхні війська в повний слави, переможний бій, коли повертались домів, після закінчення воєнних дій, приходили перед ікону Божої Матері і дякували їй сердечно за поміч, за славні перемоги над ворогом.

Другий раз копію ікони Божої Матері Одігітрії привезла в 1046 році донька грецького царя Константина Мономаха, якою він благословив її на подружжя з чернігівським князем Всеволодом. А сама вона благословила цією святою іконою свого сина Володимира Мономаха, коли він ішов у Київ, щоб засісти на великокняжому престолі. Доля цієї ікони нам ближче невідома. Відомо тільки, що наші князі брали цю святу ікону з собою у воєнні походи, коли йшли боронити свою Рідну Землю перед ворожими нападами. Вона, як у Царгороді, так і в Чернігові, а відтак в Києві, славилась багатьма чудами.

Ікону ж Матері Божої Одігітрії, що її принесла була з Царгороду жінка св. Володимира Великого – Анна, за часів панування князя Ярослава Осмомисла перенесено до Галича, а в році 1113, коли син короля Данила Лев переніс свою столицю з Галича до Львова, поставлено цю ікону Божої Матері в церкві св. Івана, під Високим Замком. Це була монастирська церква оо. Василіян і вона тут стояла на сторожі цього нашого національного скарбу.

Але в 1260 році, дочка угорського короля Белі – Констанція, жінка князя Льва, випрошує собі ікону разом з церквою і монастирськими забудованнями та передає це все оо. Домініканам. Як відомо, Папа Григорій IX вислав у 1234 р. ченців оо. Домініканів на місійну працю в Україні. Акт передачі чудотворної ікони та інших речей відбувся торжественно в 1270 р. Княгиня Констанція побудувала недалеко Замку, під горою, дерев'яну церкву, до якої перенесено цю ікону, а коло церкви збудувала монастир для оо. Домініканів, а коло нього помешкання для себе.

1627 р. духовна комісія перевірила і затвердила чуда, що діялися при цій іконі, а які точно списували ченці, оо. Домінікани. Дня 14 серпня 1749 р. львівський римо-католицький архієпископ Микола Вижицький вдруге затвердив окремим декретом ці чуда і ласки, що ними славилась ікона Божої Матері Одігітрії. В 1587 р. Апостольська Столиця надала відпуст для тих, що перед тією іконою почитали Божу Матір і в Неї ласк благали. Дня 1 липня 1751 короновано цю ікону. Акту коронації довершив львівський римо-католицький архієпископ, Микола Вижицький, в оточенні

українського, польського і вірменського Духовенства. Вибито медалики, які представляли двох ангелів по обидвох сторонах голови, як вкладають на голову Божої Матері корону. В 1754 р. вийшла книга накладом оо. Домініканів, у польській мові, авторства о. Климентія Ходкевича і о. Лева Улянойського, під наголовком: „Гасло Слова Божого“, про цю чудотворну ікону Матері Божої Одігітрії.

Вкінці слід ще згадати, що в Римі є церква, що називається: Санта Марія д'Ітрія", це є справжня Мати Божа Одігітрія. В Америці є одинока церква Матері Божої Одігітрії, в Боффало, Н. Й. (995 Філмор Евню), в якій є копія чудотворної ікони Пречистої Діви Марії, Одігітрії.

Ця ікона має все нагадувати нам, що це старинна ікона, що це князя ікона Божої Матері, що так як у давнині нашим князям, Вона вказувала своїми натхненнями правильний шлях до перемоги над ворогами до слави нашого; народу, так і для нас, далеко від Рідної Землі, хай Вона буде нашою Провідницею на шляху нашого життя і хай щасливо допроводить нас до досягнення мети нашого життя.

ПРО ПАЦЛАВСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

В прегарній околиці Добромилля, поміж лісами і горами лежить невелике село Пацлав. На всю Галичину Пацлав знаний як відпустове місце, а зокрема славна Пацлавська Кальварія. Там є в церкві оо. Францісканів чудотворна ікона Матері Божої, але і в українській католицькій церкві є інша чудотворна ікона Божої Матері, і до них ідуть прочани не тільки з цілої Галичини, але і з Закарлаття.

За цим селом (Пацлав) у малій віддалі стояла у полі серед кладовища, окружена деревами, старинна дерев'яна церква. На перший погляд, ця церква виглядає дуже вбога і, мабуть, ніхто не повірив би, що колись у тій церкві була чудотворна ікона Матері Божої, що від непам'ятних часів прославлялася чудами.

Про початки і повстання села Пацлава нема ніяких певних записок, однак є певне, що це село є одним із найстарших у нашому крою. Про його почин оповідає цікаво народній переказ, на якого основі скажу Вам про повстання села Пацлава.

В давній давнині Українська Земля була покрита непрохідними лісами і дебрами. В тих часах було дуже мало сіл. Було і багато менше населення в нашій Землі. Були й великі простори не управляваної землі та непрохідні степи. В тодішніх часах, у безлюдні сторони заходили люди, що добровільно відходили далше від людського гамору і світових спокус, щоб на самоті віддаватись молитвам та з самовідреченням служити Єдиному Богові в Пресвятій Тройці. Ті люди хотіли в цей спосіб досягнути вищого ступеня совершенства й таким пустинним, покайним і самітним життям певніше заслужити собі на вічну щасливість на небі. Тому вони йшли далеко від людських осель, у пустиню і там залишалися, щоб жити на самоті в крайньому убожестві й у недостатках. Пустиножителі живилися тільки яринами, ягодами, рибою й пили тільки чисту воду. Їхня одіж була дуже поєдинча – переважно тільки якась свитина. Всі дні їхнього життя були дуже подібні до себе: молитва, строгий піст та роздумування про вічні правди і про Гослода Бога.

Осідками пустиножителів у Галичині були звичайно ліси, якась лісова поляна, що була положена близько води. За мешкання служила пустинникові печера в скалі або дуплаве дерево. Там він ночував та перебував у негоду і в часі холоду.

Цілими днями пустиножитель працював. Він викорчовував частини ліса, і там закладав для себе город, а з дерева ставив собі хатину. Але бувало й таке, що люди знаходили пустинника в пуші. Тоді вони приходили до нього з різними проханнями, щоб молився за них, або прохали в різних своїх важких справах слів поради. І як люди знали вже пустинника, то часами приносили йому хліб і одяг, а звичайно помагали йому вибудувати хатину. З часом більший круг людей довідувався про пустинника і до нього прибували люди з далеких околиць. А бувало й таке, що приходили до нього такі, що також бажали посвятитися пустельному життю. Пустинник їх приймав, а як на одному місці осіло більше пустинників, тоді вони спільними силами і при допомозі добрих людей вибудовували собі церковцю серед пустині.

Отже в давній давнині, на цьому місці, де стоїть нині село Пацлав, була також пуща, в якій поселився був один пустинник. Про нього довідалися люди і стали приходити до нього з різними своїми справами. Цей пустинник був дуже ввічливим для людей, при тому був дуже набожний так, що в короткому часі розійшлася про нього добра слава по всій околиці. З часом цей пустинник

поставив собі хату, а пізніше й церковцю. Як уже була церква, тоді стали поселятися і люди коло того пустинника, і так з часом на тім місці повстала мала оселя. Оселя та збільшалася з літами і з неї повстало село Пацлав.

За часів галицького короля Юрія I, що був сином князя Льва, в 1311 р. була вже в Пацлаві дерев'яна церква під покровом Прп. О. Симеона Столпника. Угодник цей прозваний "столпником", бо він прожив довші літа на високому стовпі; він багато натерпівся від слоти, спеки і холоду, живучи на такому стовпі. А все це він робив з великої любови до Господа Бога.

А чи ця церква була первісною церквою, що її побудував цей пустинник, чи може друга – цього не можна усталити, бо про це не збереглися ніякі записки. В кожному разі, ця церква перестояла триста літ і вкінці, коли вона була вже близько того, що могла завалитися, тоді її перебудували і значно поширили. Це було 1611 р., бо зберігся про це напис кирилицею: "Св. Храм сей перестоял троє століття, а перестроєний, благословився дня 1 серпня 1611 року". Ще декілька разів поправляли церкву опісля й остаточно простояла вона впродовж різноманітних лихоліть, що були на нашій землі аж до нинішнього дня, значить – має ото верх 600 літ.

Дуже давно, може ще в перших початках існування цієї церкви, вміщено в ній ікону Матері Божої, яка є славною з багатьох чудес не тільки на всю околицю, але й на всю Україну.

Ця ікона дуже гарно намальована на дереві, а малював її монах на ім'я Лаврентій ще в 1409 р., бо так і зазначено на цій іконі. Отже ця ікона має сьогодні поверх 550 літ. Тільки невідомо, коли і звідки принесено цю ікону до Пацлавської церкви.

Ця ікона обвішана багатьма дарами вдяки (вотами) від прочан для Всевишнього і Матері Божої за одержані тут у чудесний спосіб великі ласки. На вигляд ікона не представляється надто пишно; вона не прикрашена ані золотом, ані сріблом. Але лице Пресвятої Богородиці має святий, надзвичайно лагідний вигляд. Це святе лице діє якось так дивно на людей, наче говорить до душі: "Прибігайте до Мене, служіть Мені з вірою, любіть Мене і заховуйте закони Мого Сина, а Я винагороджу вас за це. Подам поміч в усяких потребах, не опущу вас в годині смерті, ані поза гробом, ані у вічності!"

А з очей Матері Божої так і видно милосердя й особливішу доброту! На правій руці Мати Божа має в цій іконі Ісуса Христа, який держить у лівій руці кулю земну, а правою рукою благословить світ.

Однак ця чудотворна ікона Матері Божої Пацлавської не знаходиться в тій старинній дерев'яній церковці, яка не зважаючи на всякі лихоліття, перестояла довгі літа. Це зовсім очевидна річ, що сам Господь Бог осінив цю старинну церкву Своєю особливішою милістю, в якій знаходилася чудотворна ікона Матері Божої, бо, ані в часі татарських нападів, ані в часі інших воєн, церкви не знищено. Та нині, вона стоїть пустою, похилившись наче стара людина до належного спочинку. Але в Пацлаві є ще велика і величава мурована церква, побудована заходами бл. п. о. Якова Лукашевича, добромилського декана та о. Єроніма Копистянського.

Церква побудована у виді хреста, з двома захристіями і з однією великою куполою; вона довга на 22 метри, а широка на 19 метрів. І власне в цій церкві є тепер чудотворна ікона Матері Божої, яку перенесено зі старої церкви при великому здвизі народу, при торжестві посвячення нової церкви 13 серпня 1897 р. поблагословення церкви довершив о. Мирон Подолинський, пралат-крилошанин перемиської капітули.

Пацлавська чудотворна ікона стягає до себе тисячі паломників, що рік-річно приходять там з усіх земель Західної України. Апостольська Столиця наділила цю церкву відпущами: в день св. муч. Юстина Філософа (14 VI. н. ст.); в день преп. Теодора Трихини (4 V. н. ст.); в день св. пророка Іллі Тесвятинина (5 VIII. н. ст.); в день св. мучеників Маккавеїв (14 VII. н. ст.); в день прп. Отця Симеона Столпника (14 IX. н. ст.). Після найновіших інформацій, Апостольська Столиця наділила цю церкву відпущами в ось такі дні: 1, 2 і 3 травня; 12 і 13 червня; 1 і 2 серпня, і від 11 до 15 серпня; від 11 до 14 вересня, в день Пресвятого Празника Пресвятого Христового Серця і в першу п'ятницю місяця червня.

Треба завважити що в Пацлаві були рівночасно відпустити в нашій церкві, з огляду на нашу чудотворну ікону Матері Божої, що, як я вже згадував, походить з 1409 р., і в римо-католицькій церкві оо. Францисканів, з огляду на їхню чудотворну ікону Матері Божої, що її принесли були з Кам'янця Подільського в 1679 р. Забрали її з Кам'янця Подільського тому, бо боялися, щоб там не знищили її Турки. А церква оо. Францисканів стоїть недалеко від нашої церкви, може у віддалі яких

150-200 метрів.

Найбільше число прочан є на двох останніх відпустах. Тоді вони приходять з усіх сторін, цілими тисячами і заповнюють по береги нашу нову церкву та обширну площу коло церкви. І тоді є якийсь надзвичайний торжественний настрій, що проймає й опановує всіх присутніх. З тисячних грудей линуть до Матері Божої сердечні молитви. Богослуження відправляються безпереривно. На галерії довкола церкви священики сповідають вірних. З проповідальниць проповідники проповідують Слово Боже.

І так від найдавніших часів спішить нарід до Пацлавської Чудотворної ікони Божої Матері, з найдальших сторін, не зважаючи на ніякі труди та перешкоди. А треба було колись хоч раз бачити тих побожних прочан, як вони душею і серцем припадають до ікони Матері Божої в Пацлаві, як вони щиро моляться і як у її честь співають прекрасні пісні.

Душа радується, як дивимося на тисячі того побожного народу, що з таким довірям звертається до Матері Милосердя!

І кожного, що перед іконою Божої Матері щиро молиться – Вона вислухує і помагає. Одним дає поміч у потребі, другим радість у смутку, недужих уздоровляє, грішникам виєднує благодать розкаяння. Про щедрю руку Матері Божої, про її могутній покроїв, про скоре заступництво, найкраще свідчать ті численні-численні дари вдяки-вота, що висять довкруги ікони.

Кожний, хто вертається з відпусту, стає інакший; на сумному раніше обличчі, сяє радість, в очах так і відбивається надія і віра в поміч Пресвятої Богородиці. Кожний почуває себе наче відродженим, скріпленим на дусі, з відвагою вертається до свого щоденного життя, бо свідомий того, що Пацлавська Божа Мати зорить своїм зором зі св. ікони не залишить його безпомічним у ніякій скруті життя. А що Пацлавська Божа Мати справді є милостивою для тих, що з вірою і сердечною молитвою звертаються до її милости на тому відпустовому місці, то про це розповідають люди поміж собою по різних сторонах України, що дізнали від Пацлавської Божої Матері чудесних ласк із неба.

І доки наш український нарід буде жити в неволі на власній своїй Рідкій Землі, завжди з вірою і надією припадатиме до стіп своєї Небесної Неньки в чудотворній іконі в Пацлаві – і певно, що Вона не опустить свого народу, і не дасть йому коротати свого життя в ворожій займанщині.

І ми, милі Браття і Сестри, полиньмо своїми думками і почуваннями нашого серця через широке море, через ліси, гори, ріки, аж до рідної Пацлави, припадьмо до стіп цієї святої ікони, і з глибини серця скажیم нашій Небесній Неньці: "Божа Мати! Поглянь на нашу Українську Землю, на нарід у тюрмах і на засланнях. Поглянь своїм зором за дітьми України, що розійшлися по всьому світу з рідної хати і зглянься над ними! І прискори годину визволення нашого народу, приверни славу Христовій вірі на Україні, і не дай загинати нашому народові, що на Тебе, о Божа Мати, покладає все своє уповання.

ПРО ПІДГОРЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Найстаршою традицією осяяний Василіянський монастир у Золочівщині, це монастир у Підгірцях. Здавен-давня звався він радше плісненським монастирем від старовинного Пліснеська, що про нього згадується в київському літописі вже під 1188 роком. На високій горбовині північного пасма Вороняків, яке творить тут природну границю між Галичиною і Волинню, збереглося досі княже городище поміж двома дебрами, що його оспівує "Слово о полку Ігореві". В ньому сниться київському князеві Святославові мутний сон, як "уюсю ніч звечора бісові ворони крякали коло Пліснеська на оболонні, були в дебрі Кисані й неслися до синього моря..." Тут за вікодавним переданням, записаним на вступних сторінках цінного монастирського літопису з 1699 року, кн. Олена, донька Всеволода Белзького побудувала святоспаську церкву в 1180 р., коли то на головах руського народу сяяли княжі мітри. Після знищення Пліснеська під час татарського нападу 1240 р., з усього княжого городу мала залишитись тільки ця церква у лісовій пущі, куди в ряди-годи запускалися мандрівні ченці-самітники, доки зовсім не розпалась у 1706 році.

Тоді вже процвітало тут осіле чернече життя, мало що не пів сотні літ, відколи в 1659 р. прийшли сюди на постійне ченці із Скиту Манявського та поставили в 1663 р. другу церкву, що була під покровом Благовіщення Пресвятої Діви Марії. До збудування цієї церкви причинився підгорецький дідич Станислав Конецпольський. Та хоч цей монастир обведено оборонними мурами, проте в часі турецько-польської війни в 1675 р., знищено його зовсім. Прийшло отже до будови

нового монастиря і третьої з черги церкви під покровом празника Усікновення "чесния глави" св. Івана Хрестителя. Церкву і монастир побудовано на західній частині горбовини, трохи нижче колишнього городища. До нової фундації причинився король Іван Собеський, передаючи підгорецькому монастиреві обов'язок душпастирства в сусідній парафіяльній церкві в Голубищі і підчиняючи їх львівському Єпископові Йосифові Шумлянському, що привів їх згодом до єдності з Апостольським Престолом.

У 1694 році монастирська церква в Підгірцях збагатилася чудотворною іконою Матері Божої, що своїм походженням сягає давніх княжих часів. Вона була принесена до Підгорецької монастирської церкви з Голубищі. Ця ікона Богородиці, подібно як і Ченстоховська, має шрам на лиці. Коли монастирський маляр Варсонуф хотів ті шрами замалювати, Бог покарав його так, що не міг рушити ані головою, ані рукою, доки не заспівали „Под Твою Милость прибігаєм". Це діялося 24 серпня 1772 р. Та це не одинокі чудеса. Ще в 1692 р. ця ікона ревно плакала від 21 квітня до 24 вересня. Мабуть, Пресвята Богородиця хотіла виявити свій біль і своє співчуття нашій Українській Церкві, що її московський цар Петро I діймаюче переслідував. Відтоді чудеса не перестають діятися до сьогодні. Нарід з усіх сторін іде до Матері Божої, молиться перед її чудотворною іконою з довірям до Неї і випрошує собі потрібні благодаті.

Розповім вам про чудо з новіших часів: "Один чоловік, що мав ім'я Петро, а прізвище розпочиналося від літери „Ч" – не був добрим християнином. Хоч змалку отримав був християнське виховання, то опісля ввійшов у лихі товариства, що зовсім зіпсували його. Життя Петра мало в собі дуже мало християнських діл. До сповіді не ходив, ані не думав про Св. Причастя, на Службу Божу не ходив. Дивно воно, як побожна дівчина Катерина, вийшла за нього заміж. Та хоч він і був злим християнином, все таки любив свою жінку, бо подивляв її живу віру, доброту й чесноти.

Господь Бог поблагословив подружжя Петра і Катерини шістьма діточками. Мати виховувала їх у страху і любові Божій. Батько не помагав їй у вихованні, але й не перешкоджував, хіба своїм лихим прикладом. По останнім народженню дитини, Катерина стала підпадати на здорове. Занедбана лікарями, попала в тяжку довготривалу недугу з якої вже не було виходу. Аж тоді настрашився Петро, як-побачив, що вже хіба не довге життя його жінки. Прийшла йому страшна думка: Боже, а хто ж буде опікуватися діточками, як мене жінка навіки покине?" Катерина бачила що її муж затривожений за неї, використала цю нагоду щоб упікнути його та вивести з недбалости. "Бачиш, каже до нього – недуга моя тяжка, смерть вже близько це, мабуть, кара за твоє лихе, нехристиянське життя!"

Цей лагідний докір жінки зворушив її чоловіка. Почав роздумувати над собою. Одного дня взяв хвору Катерину на добре вистелений віз та й поїхав з нею до чудотворної ікони Підгорецької Богородиці. Обидвоє припали на коліна та гаряче молилися. Петро молився ревно, молився ревніше ніж колинебудь у житті. Він, хлипаючи, прирікав Матері Божій, що стане добрим християнином, що все своє життя поправить, "тільки Милосердна Пані Неба і Землі, не забирай мені моєї найдорожчої подруги та вимріяно доброї матері дітей". Пресвята Богородиця прийняла молитву та благання Петра. В часі тієї гарячої і побожної молитви, Катерина нагло виздоровіла. Радости Петра не було кінця. Пішов до міста, купив срібне серце та припав його коло чудотворної ікони, як вияв своєї глибокої вдячності. Він справді змінив своє життя, став добрим християнином, і тепер своїм гарним прикладом поправляв те, в чім колись був згіршенням для парафіян. Він часто приступав до св. Сповіді і св. Причастя та спільно з жінкою та дітьми відмовляв вервицю на честь Пресвятої Богородиці.

Численні серця й інші дарунки вдяки свідчать ще й сьогодні, що щедрість Божої Матері не зменшилася для тих, що прибігають до неї з довірям і в покорі серця благають помочі в різних життєвих досвідченнях.

Теперішня церква побудована ще в 1726 р. Побудував її ігумен о. Партеній Ломиковський, ЧСВВ. В церкві є дев'ять престолів і дуже гарний бароковий Іконостас. Відтоді підгорецький монастир став відгравати поважну роль в історії Василянського чина XVIII сторіччя. В монастирі бібліотека мала багато цінних рукописів; між іншими цінними книжками був там збірник писань Івана Вишенського, та аж сім писаних ірмологіонів, що згодом перейшли до львівської святоонуфріївської книгозбірні. У 1770-тих роках, тут були приміщені філософічні чернечі студії та вимурований теперішній одноповерховий монастирський будинок.

Рік-річно число прочан на відпустах у Підгірцях було дуже велике і все зростало. Чудотворна

Підгорецька Ікона Божої Матері притягала до себе з найдальших сторін усіх терплячих і потребуючих небесної допомоги для рівноваги свого земського життя. Навіть організовані прощі зі Львова і з Перемишля прибували до Підгорець, щоб впасти до стіп Богородиці у її чудотворній Іконі...

Аж у трагічних днях гарячого літа 1944 р., монастир оо. Василіян і Підгорецька церква знайшлися на головній лінії завзятих боїв Української Дивізії з переважаючими большевицькими силами, і переходили в боях кілька разів із рук до рук. Сповнився знову, – і котрий то вже раз? – зловіщий княжий сон із "Слова о полку Ігореві": Чорне гайвороння знову криче на руїнах княжого Пліснеська...

Милі Браття і Сестри! Ви чули в цих моїх проповідях, які скарги, яка краса, яке безмежне милосердя Пресвятої Богородиці виявлялося нам по різних місцях – на землях нашої Батьківщини. Чому ж сьогодні мали б ми на це все забути, чому мали б ми не пам'ятати про те золоте Серце Небесної Неньки, що так особливо нас любить, а любов свою виявляла чудотворною поміччю через свої святі ікони. І сьогодні, – хоч далеко-далека дорога до Підгорець полиньмо там думками нашого духа і, припавши до стіп її чудотворної ікони просім і благаймо її за покров, про заступництво, для нас і для наших рідних, і для всього нашого народу... Маріє! Пресвята Богородице в Підгорецькій чудотворній іконі, не опускай нас! Не опускай нашого многотрадального народу! Верни йому честь і силу, і славу княжих часів, визволи його з тяжкої неволі і покрій нас своїм святим омофором. О, Підгорецька Маріє! Не опускай нас!

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ПІДКАМЕНІ

Милі Браття і Сестри! Почитання Божої Матері в українському серці так глибоко вкорінене і таке живе, як може в жадному іншому народі! Всіх ласк милосердя, всіх чудес Матері Божої на нашій землі не можливо зчислити. Тисячі з них ми розгубили в тяжкій історичній мандрівці, а інші тисячі залишились таємною справою між Пречистою Божою Матір'ю і тими, що Вона їм була ласкава допомогти, що захоронила їх перед різномірними бідами і нещастями своїм святим омофором.

Пресвята Божа Мати ніколи нас не залишала; Вона йшла кривавими слідами нашого народу в татарську й турецьку неволю. Вона була разом з нами на невольничих ринках, потішала нас і в невольницьких темницях. Вона вислухувала гарячі прохання наших невольників, а їхній плач і стогін посилала з шумом вітру і морських хвиль в Україну, на Запорізьку Січ, – а звідам приходила відсіч і поміч, і нещасні невольники повертались "на ясні зорі, на тихі води, у край веселий, у мир хрещений!"...

Пречиста Діва Марія являється правдивою Матір'ю чудової любові для українських синів і для всіх доньок українського народу.

Вона „больних посіщеніє і прибіжище грішників". Ось де ця таємна сила, що тисячі й тисячі народу притягала перед чудотворні ікони Божої Матері. Такою іконою поміж багатьма іншими іконами Божої Матері є чудотворна ікона Матері Божої в Підкамені, Бродського повіту. Підкамін'я – містечко, що мало 3,300 мешканців, в тому 1,005 Українців католиків, 1,040 римо-католиків і 1,250 Жидів. Церква під покровом св. Параскевії. Відпусти відбувались особливо на Успення і Рождество Пресвятої Богоматері. Тоді з далеких околиць йшли прочани до чудотворної ікони Богоматері до Підкаменя. Та, на жаль, ця ікона не є в українській церкві, але наш нарід так ревно горнувся до Неї, що і в її честь виспівав одну з найгарніших пісень:

"Пречистая Діво Мати нашого краю
З Ангелами і святими Тя величаю.
Ти грішників з тяжкої муки
Через Твої спасаєш руки
Не дай пропасти!..".

Навіть польський шляхтич Станіслав Ледоховський називає Підкаменецьку Чудотворну ікону Божої Матері: "Вельовладна Пані, руського краю!.."

Вже слова пісні в честь цієї чудотворної Підкаменецької ікони Божої Матері, у своїй першій стрічці підкреслюють, що Пресвята Діва, Божа Мати, у тій своїй чудотворній іконі особливо помагала грішникам розкаюватись і в той спосіб рятувала їх з тяжких мук, що є наслідком гріхів.

Пречиста Божа Мати була, отже, справжнім прибіжищем грішників у своїй чудотворній іконі

в Підкамені. Вона все була готовою їх прийняти і приймала. Вона ніким не погорджувала, і в тій Брідській стороні; чудотворна ікона Божої Матері в Підкамені була отвореним захистом для всіх, не тільки для добрих, але і для злих, що до Неї прибігали й милости благали. Вона своїм щирим материнським серцем приймала навіть такого грішника, що його вже відтручували були від себе, а Вона не опустила його аж доки не привела його до поєднання з Справедливим Суддею, аж доки виеднала йому ласку розкаяння і доброї св. Сповіді. Ось чому в пісні до її чудотворної ікони в Підкамені, на першій місці так зворушливо співається.

„Ти грішників з тяжкої муки
Через Твої спасаєш руки,
Не дай пропасти!..”

Так, це було святе місце розкаяння, на якому не один закамений грішник скроплював своїми сльозами розкаяння травичку, що зеленіла кругом церкви. То було таке місце розкаяння грішників, що пекло задрожало з переляку, як каже побожна легенда, диявол вив зі злости, що всі його люди, що пішли до чудотворної Ікони Підкаменецької Богоматері, вже більше не були його, бо прибіжище грішників, Мати Божа спасала їх з тяжкої муки і виеднувала їм прощення гріхів. Тоді диявол запалав жадобою завалити цю церкву, що в ній була чудотворна ікона Всеможної Цариці Неба, Божої Матері. І пішов диявол буревієм у верхи скалисті Бескиду, і вдарив громом у велику кам'яну скалу, і відвалив скелю, може заввишки на двадцять метрів високу, а вдвоє стільки широку, взяв у свої пазурі, й полетів вихром на Підкамін'я. Вже видно церкву, вже й видно крізь вікна вічну лямпу, аж нараз запіяв когут і камінь висунувся з пазурів нечистого та й з таким лоскотом впав поміж церквою і приходством, що аж вікна задзвеніли в церкві. Так пізнала нечиста сила, що місце ласк Небесної Неньки у Підкамінецькій церкві, у чудотворній Її іконі – непереможне!

Але Пречиста Божа Мати в чудотворній іконі Своїй у Підкамені давала і ласку виздоровлення всім, що про це Її благали. Найкращим свідоцтвом цього є ті численні вота, ті подарунки вдячності, що завішені кругом ікони, мерехтять у світлі лямпадок неземським блиском. Хоч Пресвята Божа Мати тому, що була захоронена від первородного гріха, не знала тілесних терпін'я, ніяких слабостей, ба й Її смерть не була із-за недомагань, але із-за надмірної любови Всевишнього Бога і Її Єдинородного Сина, Ісуса Христа. Однак, Пресвята Божа Мати, з материнською ніжністю відчувала людські болі і терпіння, і все вислухує наші прохання про здоров'я, якщо тільки це вийде нам на добро і не буде проти Божої волі. Це доказує пісня, зложена народом на честь і славу Богородиці в чудотворній іконі в Підкамені. Ось ті слова пісні:

"Хто ж не знає ласки Твої, Ти всіх спасаєш
В Підкамені всім потрібні ласки зсилаєш!
Темних хворих і уломних,
Очищаєш там притомних,
Прошу ж і мене!..”

Та не тільки притомних, тобто тих, що до Підкаменя приходять, але навіть тих, що з далека линути почуттями серця до стіп чудотворної ікони і ласки благають, Мати Божа вислухує і приходять їм з чудотворною поміччю.

Ось ця правдива подія, що приключилася в селі Богданівка, повіт Скалат, підтверджує дослівно все щойно тут сказане. Минуло вже сьогодні поверх пів сотні літ, як поміж Жидами, що були мешканцями цієї громади, була одна Жидівка, що довгий час хворіла на очі. Лікарі, мабуть, уже не покладали надії, щоб зір хворої врятувати. Сиділа вона цілими днями коло вікна і роздумувала над своєю недолею. Та раз, якось уже над вечором стрепенулась від того, що вчула. Йшли саме прочани до Підкаменя – далека це дорога, може багато більше як три європейські милі, і саме, переходячи коло хати цієї Жидівки, співали якусь святу пісню, що мала дивні-чарівні слова:

„Темних, хворих і уломних
Очищаєш там притомних,
Прошу ж і мене...”

Тут прочани пристали, мабуть, рішилися тут ночувати. Жидівка приступила до них і почала розпитувати: де йдуть, чому, що там таке є. І довідалася, що йдуть до Підкаменя, що там є така чудотворна ікона Божої Матері, яка вислухує й оздоровлює всякі людські недомагання, які хто має. Що там є глибока-глибока керниця на 75 метрів, та що в ній є чудотворна вода ліпша за всі людські лікарства. Жидівка слухає і плаче. Вкінці одну жінку просить, щоб набрала пляшечку води для неї і

помолилася коло тієї чудесної, небесної Пані.

Минуло може з тиждень і рознеслася вістка по селі, що вже прочани вертаються з Підкаменя, та заночували на другім кінці того села. А жінка, що обіцяла Жидівці воду взяти, забула це зробити в Підкамені. Аж вже в дорозі пригадала собі та за порадою своєї товаришки вдорозі десь з якогось джерела води набрала... Та Жидівці сказала, що це вода з Підкаменя.

А Жидівка взяла воду і йде чим скоріше, а коли переходила коло церкви, приступила ближче, та й каже: „Мати Божа, ти знаєш, що я бідна Жидівка, маю дітей, маю бизнес, то що ж я темна пічну, я вірю в Тебе, що Ти Божа Мати, дай моїм очам здоров'я". І помазала водою очі тричі! Та за третім разом радісно скричала і впала на землю з перестрашу: вона відзискала зір – хоч і вода не була з глибокої керниці з Підкаменя, та сила чудотворної підкамінської ікони Божої Матері її уздоровила. Ось так, навіть на віддаль діє Божа Сила!

Милі Браття і Сестри! Підкамінська ікона Матері Божої стоїть на своєму місці в Підкамені. Полиньмо до неї через море глибоке, через поле широке аж до Підкаменя. А там приладьмо чуттями нашого серця до стіп святої ікони і просім за себе, за свої родини, за нашу суспільність, за наш нарід! За тих, що в кайданах, що в тюрмах, що в карних таборах, що на Сибірі й у степах Казахстану: "Мати Божа зглянься над ними, над їх недолею, над їх горем! Висвободи їх і весь наш нарід з тяжкої неволі. Не опускай нас – молися за нами – покрий нас своїм святим омофором".

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ПОГОНІ

Пресвята Божа Мати, неначе залишає свій величавий престіл у небі і сходить до нас, своїх улюблених дітей, розсіяних по всьому світі. Вона бачить терпіння і тугу нещасних, вона оцінює жертви наші і сходить до нас, щоб осушити сльози плакучих і скріпити віру тих, що сумніваються, та зібрати молитви своїх дітей і занести їх перед престіл Всевишнього – Справедливого Судді.

Ми завжди звертаємось до Пречистої Диви Марії, як до нашої матері, бо це ім'я виявляє глибоку правду: Марія є дійсно наша Мати. Діти завдячують своїм матерям не тільки дар життя, але і його збереження; бо діти є безраді і вони залежні від інших, головні від своєї матері, що помагає їм і дбає за них.

Наш нарід від віків оспівував в піснях Пречисту Діву Марію як помічницю нашу. Кому із старших людей не є znana старинна наша церковна пісня:

„О пресвятая царице, Помощнице моя
Помагай нам; в утраплінню
Всегда милость Твоя..."

Пресвята Богородиця була помічню в часах міжусобиць, неспокоїв і нещасть. У часах воєн, Пресвята Божа Мати старалася, щоб справедливість перемогла. Війська імператора царгородського Гераклія, що в VII ст. розгромив був перську армію, яка напала була на Єрусалим і вкрала правдивий хрест, що на ньому вмер Ісус Христос, ідучи до бою співали пісні в честь Пресвятої Диви Марії. Хрестоносні походи збільшували не тільки набожність до Страстей Христових, але і до Страдання Богоматері. Найславніша поміч Матері Божої була 7. X. 1571 р. коли австрійський полководець Дон Жуан, знищив Турків, які грозили заллянням всієї Європи. Папа Пій V зарядив відмовлення вервиці, щоб виблагати поміч Пресвятої Диви Марії, і в час рішальної битви, він сам, намісник Христа, молився до Богоматері в своїй приватній каплиці. З вдячності за перемогу побожний Папа Римський установив свято Вервиці і встановив теж новий титул для Пречистої Диви Марії, а саме "Поміч Християн". Крім того Марія помагала зберегти церкву від ересей, як про це співається в церковних відправах: "Ти одна знищила всі ересі в цілому світі"...

Але Пресвята Божа Мати є рівнож помічню для кожного з нас зокрема. Св. Павло вважав Страсти і Смерть Спасителя як особистий дар для цього самого: "Він любив мене, і віддав мені Себе". Так само ми повинні ставитися до помічі Марії. Її материнська любов спрямована не тільки до Церкви, але й в особливий спосіб до кожного з нас. Коли б завішані вота, дарунки вдячності, могли б говорити людською мовою, вони розповіли б тисячі і тисячі історій чудотворної помічі Богоматері нещасним людям. Та хоч усі мають право до Її помічі, то Вона передусім помагає тим християнам, що в їхній душі є незатертий образ Її розп'ятого Сина. Чудотворні ікони Божої Матері, так густо розсіяні в Українській Землі, є найкращим доказом великої любови Небесної Цариці до нашого Українського Народу.

Таким гарним доказом чудотворної опіки Божої Матері є і чудотворна ікона Її у монастирській церкві ОО. Василян у Погоні. На тім місці, де за давнім переданням іще за короля Данила мало започаткуватися чернече життя, повстав монастир у Погоні в 1634 році. На Покуті було – почавши від XV ст. – багато чернечих осідків так, що при кінці XVII ст. начислювано 32 монастирі, та всі вони, однак, скоро скінчили своє існування. Залишився аж до останніх днів тільки монастир у Погоні, В 1736 році Іванна з Потоцьких Велигорська збудувала монастирську церкву Успення Пресвятої Богородиці в подяку за ласки одержані при тамошній чудотворній іконі Божої Матері.

Погонецька чудотворна ікона Божої Матері потішала засумованих, підносила тих, що впали духом, привертала здоровя немічним, уздоровляла калік. З жертв, зложених тими, хто дізнав чудесної помочі, справлено срібну суконку та срібні корони; крім того було ще два медаліони і двадцять п'ять вот, дарунків вдячності, що украшали цю ікону.

Сьогодні того вже нема! Австрійська держава за цісаря Йосифа II, обдерла чудотворну ікону Матері Божої з Погоні з усіх дорогоцінностей; забрали срібну шату і срібні корони та й усі vota, що прикрашали цю ікону. Проте ікона Божої Матері була і надалі у великому почитанні усього Покуття. І хоч жадоба ненаситного австрійського скарбу забрала і золото і срібло з чудотворної ікони Погонецької, то Мати Божа не перестає зсилати свої ласки тим, хто у Ней помочі просить і хто стоїть під її прапором, як правдивий, щирий її поклонник.

Милі Браття і Сестри! Дорожім нашою традицією, традицією особливого почитання Пресвятої Богородиці! Наші славні прадіди були піонерами культу Марії, вони відкрили не тільки для нас але і для сусідніх народів новий марійський світ. Користаймо і ми з всякої нагоди, щоб поширювати почитання Пресвятої Богородиці та стояти на сторожі її чести і слави. Скільки тут є такої доброї нагоди особливо для Марійських Дружин, братств, товариств і церковних організацій старатися про поширення особливішого почитання Пресвятої Богородиці не тільки як нашої Небесної Цариці, але і як Цариці Українського Народу. Та не тільки маємо це робити зорганізовано, але кожний і кожна з нас, має святий обов'язок своїм власним життям бути пропагандою для Пресвятої Диви Марії.

Хай наша набожність до Пресвятої Богородиці не замикається в ялових і безхосенних почуваннях. Але треба нам всіма нашими талантами стреміти до згармонізування нашого духа з духом нашої Пресвятої Неньки. Тоді Вона, Пресвята Мати, бачучи в нас свої прикмети, скаже перед Всевишнім Господом Богом, про кожного з нас: "Оце мої діти". Це буде великою нагородою за те, що в Христових словах: "Це мати Твоя" – ми вчули не тільки визвання до любови Її як нашої Матері, але й до відзеркалення Її в наших душах, в почутті обов'язку, що дитина має бути відбиткою своєї матері.

Погляньмо щераз з далечини на наше Галицьке Покуття, на Погонецький монастир ОО. Василян і чудотворну ікону Божої Матері в монастирській церкві в Погоні.

Перед Першою світовою війною започаткована була будова нової церкви і монастиря, на жаль, перервала її на фундаментах московська інвазія. Аж перед Другою світовою війною погонецький монастир був гарно перебудований, але нова большевицька інвазія земель Західньої України, цим разом уже зовсім поклала кінець його триста-літньому існуванню. Так упала твердиня колишньої розбудови чернечого життя на Галицькому Покутті.

Але Пресвята Божа Мати жде наших молитов і зітхань у своїй чудотворній погонецькій іконі. Вона звідтам глядить за нами, розсипаними по всьому світі. Просім Її і благаймо, щоб покрила нас своїм чесним омофором, щоб дала нам єдність і силу та двигнула наш нарід з недолі, до колишньої слави.

ПРО ПОЛОЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ Ікону БОЖОЇ МАТЕРІ

Сьогодні маю проповідувати про чудотворну ікону колишньої Полоцької Божої Матері. Тепер ця ікона, вже кілька соток літ, називається Ченстоховською іконою Божої Матері. Та заки я буду говорити про саму цю ікону, мушу вам сказати, чому ця ікона первісно називалася Полоцькою, та хто був тим, що мав цю ікону в Полоцьку. Отже ж прошу уважно послухати цієї дуже гарної історії.

Дочка полоцького князя Ігоря, п'ятого потомка в простій лінії від великого князя св. Володимира Великого, називалася свята Предислава. Хоч її життя було в достатках, а сама вона була вродливої краси, проте вона не любила світових розкошів. Найрадше вона любила читати св. Письмо та інші книжки релігійного змісту. З тих побожних книжок вона навчилася любити Господа Бога,

свого найвищого Творця, та Йому одному хотіла посвятити все своє життя на вірну службу. Тому, хоч багато княжих синів старалися позискати її за свою жінку, св. Предислава не прийняла ніякого земського жениха, бо вона всім своїм серцем полюбила Небесного Царя. А коли батько хотів її примусити заручитися з одним гарним і багатим князівським сином, вона потайки втікла з батьківського дому до одного жіночого монастиря. Ігуменя в цьому монастирі була колишня княгиня Романія. Коли вона переконалася, що серце Предислави горить бажанням посвятитися всеціло Господеві Богові прийняла її до монастиря і при облечинах надала їй ім'я Євфросинії. Родичі Предислави з сльозами в очах благали її, щоб покинула монастир і повернулася додому. Але св. Предислава глибоко в своєму серці мала захищені Христові слова, що сказав був: "Хто любить батька або матір більше як мене, не є мене достойним, і тому вона успокоїла своїх родичів, впевняючи їх, що вона почувається тепер дуже щасливою і залишилась надальше в монастирі, поступаючи щораз то вище на дорозі монашої звершенности.

Одного разу попросила св. Предислава полоцького єпископа Ілію, щоб дозволив їй жити в самотності, у комірці, що була біля притвору катедральної церкви Божої Премудрости, Єпископ знав про її ангельське життя і гарячу любов Бота, і дозволив на це, що просила. І жила св. Предислава інакше ангел в людському тілі, замкнувшись в комірці при церкві. Весь час вона молилася, постила, а при тім переписувала побожні книги; бо в тих часах не було ще друкарень, та й так поширювала науку й славу Божу в народі. Коли ж її хто за ті книжки платив, вона ті гроші роздавала убогим.

По кількох літах такого уединеного життя, одної ночі в сонній з'яві побачила вона ангела, що взяв її за руку, вивів за місто до місцевости Сілець, де була мала деревина церковця і так сказав до неї: "Тут треба тобі замешкати, бо Господь Бог хоче через тебе многих привести на спасенну дорогу". Таке об'явлення повторилося три рази. На те св. Предислава сказала "Готове серце моє, Боже, готове серце моє". Таке саме видіння мав також єпископ, якому ангел сказав: "Введи Божу Служебницю до церковці Спасителя в Сільці, і примісти її при ній; бо Господь хоче, щоб там повстав монастир Богові посвячених дівичь". Коли єпископ сказав про своє видіння Предиславі і коли дізнався, що й вона бачила в сні ангела, та чула від нього такі самі слова, обидвоє подякували Господу Богу за виявлення святої Божої Волі.

Тоді єпископ попросив до себе на нараду батька св. Предислави, князя Ігоря і його повідомив про ангельське видіння і Божу Волю. Всі погодилися з цією Божою Волею і разом з єпископом відправили святу дівичку і осадили її при церкві в Сільці, а згодом збудували там жіночий монастир для дівчат, що хотіли в чистоті і невинности серця служити Господеві.

У тім новім монастирі стала св. Предислава ігуменею, а рівночасно учителькою (тобто магістрою) і провідницею до спасіння для інших дівчат, що бажали все своє життя посвятити на службу Господу Богові. Дивлячись на Боговгодне життя св. Предислави, Сестри-монахині кріпилися в своїх святих постановах та закріплювалися до ревнішої служби Богові. Монахині працювали над піднесенням Божої хвали в той спосіб, що брали участь в церковних Богослуженнях, вчили світських дівчат гарного церковного співу, старалися про прикраси Божого дому дорогочінними вишивками, тафтами та різними іншими тканинами, по-мистецьки виготовленими. Св. Предислава спроводила до свого монастиря свою молодшу сестру, княжну Грядиславу, а опісля й свою стричну сестру княжну Звениславу. Звенислава мала приготовану дорогочінну одежу на весілля, вона привезла її з собою, зложила все до стіп св. Предислави і сказала: "Мати Ігумене і моя дорогенька сестричко! Ось маєш усі мої дорогочінні строї! Вони тепер для мене нічого не варті. Віддаю це все до церкви Спасителя, а сама бажаю служити Йому і серцем і душею, якнайвірніше, та схилити свою голову під Його солодке та легке ярмо". Св. Предислава радо прийняла її, казала постригти і облекти, надаючи їй ім'я Євфрасії. Крім цього вступили до цього монастиря ще дві княжни: Киринія і Ольга, дочки брата св. Предислави. До них сказала св. Предислава: "Бажаю жертви вашої дівичости для освячення нашого народу!" Обидві княжни впали до ніг св. Предислави і сказали: "Нехай діється з нами Божа Воля, а твоя молитва нехай править нами!.."

В короткому часі цей монастир був замалий, бо дуже багато дівчат вступало до монастиря. Тоді св. Предислава постановила вибудувати нову муровану церкву разом з монастирем. За рік будова була скінчена. І св. Предислава зажадала спроводити до своєї нової церкви жону Пресвятої Богородиці, одну з тих трьох ікон, що їх, за старинним переказом мав намалювати св. Євангелист Лука, ще за життя Божої Матері. І для цього, після гарячих молитов – св. Предислава вислала післанця до Царгороду, до царя Комнена, з проханням подарувати їй цю ікону, що була в Ефезі.

Грецький цар, видячи велику любов св. Предислави до Господа Бога і Божої Матері, вволив її волю, спровадив чудотворну ікону Пресвятої Богородиці з Ефезу до Царгороду й переслав її до Полоцька св. Предиславі. Св. Предислава прийняла цю ікону з невимовною радістю, поставила її у своїй монастирській церкві та прикрасила її золотом і дорогоцінними каменями. В часі татарських нападів на Україну, цю ікону перенесено під опіку князя Льва, сина Галицького короля Данила.

Якийсь час, ця свята чудотворна ікона переховувалася в монастирській церкві ОО. Василян у Львові. Опісля, з огляду на воєнні часи, перенесено її на переховання до княжого замку в Белзі. Звідсіля забрав її польський князь Владислав Опольський і примістив її в Ченстохові, в році 1382, в монастирі ОО. Павлінів. З уваги на величезне число чудес і ласк Пресвятої Богородиці, зв'язаних з цією іконою Пресвятої Богородиці, годиться відмітити, що Пречиста Божа Мати, в тій своїй св. іконі привернула багатьом людям зір, уздоровляла нагло з різних грудних недуг, взагалі лікувала недуги душі і тіла. Та й тепер ця наша свята княжа ікона Божої Матері – дальше славиться багатьма-пребагатьма чудесами.

За той час, коли ця чудотворна ікона була в монастирській церкві св. Предислави в Сільці коло Полоцька – історію і численні чуда, що сталися перед цією св. іконою, описав професор і ректор могилянської Академії, о. Йосиф Галатовський у творі і під наголовком "Небо нове".

Милі Браття і Сестри! В нинішній проповіді Ви чули історію, хто спровадив на Україну цю чудесну Полоцько-Белзьку, тепер Ченстоховську, ікону Божої Матері. Тепер знаєте, хто перед тією св. іконою молився. Перед тією іконою молилася св. Предислава – ігуменя жіночого монастиря.

І як колись, так і сьогодні Пречиста Божа Мати глядить зі своєї чудотворної ікони на доньок того самого народу, що й донькою його була княжна Предислава. Вона глядить на Вас і кличе Вас: "Доньки України – ідіть слідами своєї української княжни, св. Предислави! Погляньте на славні часи жіночого чернецтва на Україні, і побачите, що там були вибрані діти українського народу. Там були княгині, княжни, боярські дочки, там був цвіт українського народу. А що спиняє Тебе, теперішній цвіте нашого народу, щоб посвятитись всеціло єдино достойному Вашої дівчої любові – Небесному Цареві – Ісусові Христові?.. Численність монахинь у чернечих Чинах і Згромадженнях – є найкращим доказом Христового духа в суспільстві, в народі. А чому ж сьогодні ідея саможертви послабла в нашій народі? Чи нема вже більше гарячих молодечих сердець, щоб з усією ревністю посвятитися для свого Народу, щоб по всім своїм силам причинитися до закріплення Христового Царства в нашому народі?

А чейже, напевно є багато-багато таких між Вами, що могли б стати ревними монахинями – коли б тільки мали відвагу прийняти Христове запрошення: "Дочко! Іди за Мною!" На жаль, на жаль! Багатьом достатки цього світу, багатства, покуса світової свободи, або таки, попросту сказати – захланність маєтків – грубий матеріалізм прислонюють очі, погляд на неоціненні духовні скарби, бо скарби неба, а не землі!

А може й декого з Вас, дорога молоде, що слухаєте оцієї моєї проповіді, запрошує Пресвята Божа Мати, щоб Ви пішли за покликом її Сина Ісуса. Може Ви вже почули у своєму серці це запрошення покликання?.. Подумайте, скільки в нинішніх часах є спонук, щоб побожні дівчата вибрали собі монаше життя. Чи історія чернецтва в нашому народі не запалює Вашого серденька, самій стати черницею-монахинею? Чи не є це найкращі мрії молодечого запалу піти слідами наших славних черниць, слідами святої ігумені Предислави-Євфросинії і продовжувати цю прекрасну традицію українського чернецтва, що записане золотими буквами в історії Української Церкви і Народу? Ідіть і заповняйте монастирі і, вдивляючись у святу ікону Божої Матері, що перед нею молилася св. Предислава з сотнями своїх монахинь – стреміть до досконалости і до святости. Тоді та гірка доля, яку переживає наш нарід в Україні – минеться наче мряка і повернуться золоті часи, як були колись, коли чернече життя було в Україні честю і славою народу.

ПРО ПОЧАЇВСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Є в народі давнє побожне передання, що засновником Почаєва була сама Божа Мати. Первісна назва цієї місцевости мала бути "Поча-Дів", яка збігом часу зіллалась в одну назву: Почаїв. Інші виводять назву Почаїв від річки в Київщині: Почайна. Сьогодні Почаїв, містечко крем'янецького повіту на Волині. Мешканців має 2,500, переважно Українців. Почаївська Лавра, славний монастир на всю Україну, заснований ще в XIII ст. Згадується в літописі з початком XIV ст. В 1720 р. став

українським католицьким. Від 1833 року православним і від тоді названий Лаврою. При монастирі 1618 р. перша друкарня Транквіліона Ставровецького, що видав тут своє "Зерцало Богословія". Постійне друкарство було там від року 1730. Визначний осередок граверства XVIII ст. Головна церква Лаври в стилі рококо з половини XVIII ст., з фресками Пренятицького.

Але вернімось у далеку давнину Почаєва, до того часу, коли Пречиста Божа Мати вперше об'явилася на горі дня 17 квітня 1198 р. Свідками цієї появи Божої Матері був "чоловік із Тернополя", пан Іван Туркул і пастушок Іван Босий, що на цій горі пас овечки. Цей Тернопілець Іван Туркул, як каже передання, побудував первісний монастир.

Другий раз об'явилася Божа Мати на Почаївській скалі 15 серпня 1260 р. По тій появі Божої Матері залишилася відбитка стопи Матері Божої, що була витиснена в цій скалі і з неї витікло джерело цілющої води. Ще й сьогодні нарід оспівує цю появу Божої Матері, в гарній церковній пісні:

"Пасли пастирі вівці на горі,
Увиділи Матір Божу на скалі.
На тій скалі стопку знати,
Де стояла Божа Мати
З неї воду лють
Всім людям дають..."

Як в оповіданнях "Печерського Патерика", так і в збірці оповідань Й. Галятовського говориться про чуда Пресвятої Богородиці, п. н. „Небо Новое" і пов'язується здебільша з українським життям.

Чудотворна ікона Матері Божої в Почаєві походить із XVI ст. Її Історія така: Ця ікона Матері Божої була зразу власністю родини Гойських. Ця родина одержала була цю ікону з Царгороду. Пані Гойська завважала була, що її ікона Матері Божої видає з себе якусь дивну надземську ясність. Ця чудесна ясність піддала думку п. Гойській, що ікона мусить бути чудотворна. Вона порадила своєму братанкові Пилипові Козинському, сліпому від народження, щоб молився перед тією іконою і просив Божу Матір за повернення зору. Пилип послухав цієї ради і почав сердечно благати Пресвяту Богородицю перед її іконою за вилікування зі сліпоти. Божа Мати вислухала його благання і він одного разу в часі молитви прозрів.

Після цього Гойські почували себе недостойними держати у власному домі цю чудотворну ікону Божої Матері і подарували її до монастирської церкви в Почаєві. При цій нагоді вони ще й наділили монастир ґрунтами. По її смерті, спадкоємець лютеранин – Фірлей, відобрав запис, напав на монастир, пограбував його і чудотворну ікону Матері Божої забрав із собою. Аж після двадцяти років ігумен Іван Залізо виграв процес і так ікона повернулася знову до почаївської монастирської церкви Успення Божої Матері.

В році 1661 почали списувати чуда, що діялися за посередництвом чудотворної ікони Божої Матері, у монастирській хроніці. Одно з найславніших чудес сталося дня 23 липня 1675 р., це була чудесна оборона почаївського монастиря і церкви в часі нападу Турків і Татар. У тому році Турки і Татари нашли були на Україну. Бісурменські ватаги, з наказу турецького султана Могаммеда IV руйнували села й міста, вирізуючи в пень бідне населення. Хан Нуредін пройшов через Збараж і наблизився до Почаєва, щоб пограбити і знищити монастир і все те, що там було.

Застрашене населення збіглося до Почаєва з усієї його околиці, шукаючи захисту перед неволею та мордами. Турки й Татари облягли місто та почали наступ на монастир. Облога монастиря тривала від 20 до 23 липня 1675 р.

Монастир не мав охоронних мурів, тільки був обведений високим дерев'яним парканом. Тому Туркам не було трудно здобути монастир. Козаків і бійців не було багато в монастирських укріпленнях і тому оборона монастиря була майже неможливою. А на якусь відсіч чи поміч, не було взагалі ніякого сподівання

Однак, ані монахи, ані ті, що схоронилися до монастиря, не втрачали надії на чудесну поміч Пресвятої Богородиці. Вони у своїх гарячих молитвах благали в Неї порятунку для церкви, для монастиря і для себе. Саме тоді Турки розпочали нагальний наступ, щоб за одним ударом взяти і слабо укріплений і слабо боронений монастир.

Від ранку 23 липня 1675 р. розпочали Турки наступ на монастир. В найкритичнішій хвилині наступу, коли здавалося, що неминуха загибля вже нікого не мине, монахи почали співати кондак: "Возбраній воєводи...", а за ними весь там зібраний нарід заспівав цю прегарну пісню. І ось

несподівано сталося дивне чудо: Небо розкрилося, Мати Божа явилася над монастирською церквою і розпростерла білий омофор над своєю обителлю. Коло Матері Божої, праворуч, стояв преподобний Йов Почаївський і молився. І Турки, і наші люди бачили Матір Божу, але Турки думали, що це звичайний привид і почали ще сильніше стріляти. Та кулі турецькі, що летіли на містечко, верталися до Турків і ранили їх. Турецький полководець, щоб опанувати несподівану ситуацію, кинув усі свої резерви в наступ на монастир, та в тій же хвилині і Турки, і Татари, зчинили крик: "Чудо! Чудо!" Коли ж до того Турки побачили Пресвяту Матір Божу, як Вона стала на укріпленнях монастиря, настала страшна метушня і переляк серед наступаючих лав Турків і Татар. Наступ не тільки заломився, але перемінився в страшну втечу. Турки й Татари втікали навмання. Тоді залога монастиря вийшла на відкрите поле і кинулася в погоню за втікаючими турецькими і татарськими військами. Багато-багато мусулманів лягло на полі бою, а рештки недобитків повернулися безславно до своїх.

Це чудесне врятування почаївського монастиря зазначено в історії. Всі старинні записки стверджують, що Турки й Татари залишили облогу монастиря, хоч легко можна було його здобути, бо, як я вже згадував, і укріплення було слабе і також слаба була оборона. Та могутності Пречистої Божої Матері ніяка ворожа сила не може опертися. Омофор Пресвятої Божої Матері сильніший від найсильнішої зброї ворогів.

На пам'ятку цього чудесного врятування Почаївського монастиря повстала прекрасна пісня подяки, яку зложили люди після розгрому ворогів. Ось вона:

"Ой, зійшла зоря вечерова
Над Почаївом стала.
Виступало турецьке військо
Як та чорна хмара.
Турки з Татарми брами облягали,
Монастир звоювати,
Мати Божа Почаївська
Буде нас рятувати.
Отець Залізо із келії вийшов
Та слізми умліває:
„Ой, рятуй, рятуй, Божая Мати,
Монастир загигає!"
Ой, вийшла, вийшла Божая Мати
На хресті вона стала,
Кулі вертала, Турків убивала,
Монастир рятувала.
Турок не вірить, із лука мірить
На монастир ціляє і тії стріли назад летіли,
Самі їх повбивали.
А ми люди всі, християни,
До Бога всі вдаряймо
Матері Божій, Почаївській
Поклон всі создаваймо".

В днях від 14 до 20 червня 1770 р. Екзарх всієї України, Кир Сильвестер Рудницький-Лубіяницький розслідував правдивість тих чудес, що сталися за посередництвом чудотворної Почаївської ікони Божої Матері і визнав їх правдивими. За 110 літ, то значить від року 1721 до року 1831 записано 539 чудес, які сталися за молитвами до Пресвятої Богородиці, занесеними перед тією чудотворною іконою.

Дня 1 травня 1773 р. Апостольська Столиця видала декрет, силою якого короновано цю чудотворну Ікону Божої Матері. Коронація відбулася величаво. Понад 100,000 народу і понад 1,000 католицьких священиків взяли участь в тому торжестві. При звуках сурм і гарматніх вистрілів накладав корону на голову Матері Божої та Ісуса Христа екзарх Сильвестер. На пам'ятку коронації вибито різні медалики. В Римі вибито 12 відмін медаликів Почаївські Богоматері.

В 1831 році, московський цар Николай I, один із найбільших гонителів нашої католицької Церкви, відобрав Васи́ліянам Почаївський монастир. Кажуть, що при відході з монастиря оо.

Василіяни забрали з собою правдиву чудотворну ікону Божої Матері, а на її місці залишили вірну копію. Правдива чудотворна почаївська ікона лежить десь в укритті, ніхто не знає, де вона захована. Але, є віра в народі, що повернеться ця чудотворна ікона Матері Божої на своє місце і тоді вернеться колишня сила і слава України.

Милі Браття і Сестри! Хай почуття наших сердець спрямує Всевишній до стіп цієї правдивої чудотворної ікони Пресвятої Богородиці, а уста наші хай висказують благання всього нашого народу: „Маріє! Божа Ненько! Зглянься над недолею нашого народу на його Рідній Землі! Прискори хвилю визволення, приверни славу козацьким дітям! Прожени лютого ворога з Української Землі, як прогнала була Турків з-під Почаєва! Змилуйся над нашими Рідними і не випускай нас з-під Свого могутнього Покрову.

ПРО САМБІРСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Самбір належить до найстарших галицьких міст. У 1554 році, старанням перемиського єпископа Антона Радилівського збудовано дерев'яну церкву, яка простояла різні лихоліття до 1737 р. У своєму історичному ході часу доступна великої чести, бо ікона Пресвятої Богородиці стала відома нашому народові зі співчуття страждучим і хворим. Ціле західне українське Підгір'я, сходиться до Неї з далеких гір шукати помочі в Тієї доброї Матері, що співчуває йому в неволі та виявила те співчуття плачем.

Перший раз Мати Божа заплакала в самбірській іконі кривавими сльозами дня 15 вересня 1727 р. Ікона була в домі родини Добрянських. У родині були два учні, що ходили до школи в Самборі. Один із цих учнів Петро, поглянув на ікону та побачив на ній криваві сльози. Кривавий піт був теж видний на голові Матері Божої.

Олена Добрянська попросила свого пароха о. Андрія, щоб перевірів чудо. Очевидно парох о. Андрій прийшов зараз до дому п. Добрянської, щоб перевірити і сльози, і піт на іконі, про що його відразу ж таки повідомлено. Про ті сльози оповідає дослівно о. Андрій, що був наочним свідком того першого чуда. Його зізнання: Дня 15 вересня 1727 р. служив я Службу Богу. Після Служби Божої попросила мене п. Олена Добрянська, вдова по бувшій писарю, щоб я прийшов до її дому. В тім домі мешкали учні, що вчилися в школі оо. Єзуїтів. Один із них, Петро Манастирський, літ 14, поглянув на ікону Матері Божої, що була в тому домі і спостеріг знаки, а радше криваві сльози в очах і на голові Божої Матері. Цей піт кілька разів відновлявся. Коли я це вчув від учеників та поглянув власними очима на цю плакучу ікону Божої Матері в присутності Константина Секетаровича, зятя п. Добрянської і п. Войтіха Хетмінського, сусіда, випросив я цю ікону Матері Божої від п. Добрянської. Вона дозволила взяти її до церкви. Ця ікона намальована на полотні, лице темне, а внизу герб якогось пана. Цей пан намальований зі своєю жінкою. Він тримає в руці картку з написом: "О всепїтая Мати". Дальшими свідками плачу ікони були: Адріян Дебієр, секретар і запідатель самбірської економії; о. Кузьмінський, префект оо. Єзуїтів у Самборі, що брав ікону до рук, придивлявся з усіх сторін і признав правдивість чудесного об'яву сліз; Осип Прондзінський, секретар; два грецькі купці: п. Йота і п. Кирнакі та о. Адріян Серієвич, монах Бернардин.

На доручення єпископа, дня 20 вересня 1727 р., самбірський декан о. Теодор Нащочить перевірів на місці ікону та опечатав її шовком. Дня 28 вересня 1727 р. сльози відновились. Тим разом єпископ вислав Духовну Комісію в складі: о. Єзекиїл Бончаківський, лаврівський ігумен; о. Ананія Топольницький, о. Варлаам Филипович і о. Теодор Нащочить, самбірський декан. Комісія перевірила ікону і признала явище плачу чимсь надприродним та вирішила, що ікону слід вважати чудотворною.

Чотири чудесні uzдоровлення попередили приїзд другої єпископської комісії, яку вислав єпископ Єронім Устрицький. Ця комісія складалася з дев'ять осіб. Провід Комісії був у руках о. Єроніма Кузьмича, єпископського сповідника, та о. ігумена Єзекиїла Бончаківського, з Лаврова. Ця комісія переслухала очевидців плачу ікони Божої Матері під присягою. Рівнож під присягою зізнавали чотири чудесно uzдоровлені, що були uzдоровлені після від'їзду першої комісії.

Єпископська комісія, перевіривши ікону і переслухавши зізнання як очевидців плачу ікони, так і чудесно uzдоровлених, визнала надприродність усіх цих явищ і подій.

Ікона Божої Матері плакала двадцять п'ять неділь, або 175 днів, від 15 вересня 1727 р. то 9 травня 1728 р., з деякими перервами. Тисячі народу перейшло попри цю святу ікону і з острахом та

співчуттям приглядалися сльозам Божої Матері. Плакала Мати Божа; плакав і наш нарід над нашим лихоліттям. Це був спільний плач над долею нашого народу що його Рідна Земля стояла тереном воєн і руїни.

Після виконання всіх урядових засобів, тобто, по ствердженні всіми очевидцями чудесних явищ присягою, Єпископський Ординаріят особливою грамотою проголосив самбірську ікону Богоматері – чудотворною іконою. Грамота має дату: 3 грудня 1727 р., і як таку поручив її почитати, та в усіх потребах звертатися до неї з своїми просьбами і благаннями. Апостольська Столиця надала відпуст чотири рази в році, а саме: На Стрітення Господнє, на Положення Ризи Пресвятої Богородиці, на Успення Матері Божої і на Різдво Матері Божої. А грамотою з 8 червня 1908 р. проголосила головний престіл чудотворної ікони в самбірській церкві – упривілейованим престолом.

А тепер скажу Вам про декілька чудесних uzдоровлень за посередництвом чудотворної самбірської ікони Матері Божої. І так:

1. Степан К. рубав дрова в лісі і необачно зранив собі ногу сокирою. Він злегковажив рану, обв'язав якимись шматами і далі продовжував свою роботу. Вечором повернувся додому а коли вранці прокинувся зі сну, відчув у собі гарячку. Гарячка підносила та об'являла то морозом, то палаючим обличчям. Покликали лікаря, а цей, оглянувши рану, перев'язав її та заспокоїв хворого, і родину, що рана не є небезпечна, та що за декілька днів загоїться, і хворий знову буде здоровий. Хворий повірив лікареві та ждав поліпшення, але воно не приходило. Рана не тільки, не гоїлася, але навпаки – щораз більше боліла і почала ятритися. Лікар знову прийшов та цим разом ствердив сильне погіршення. Він поручив негайно їхати до шпиталю до поблизького міста.

Степан терпів болі, але зносив їх терпеливо. Він думав собі, як я приймав здоров'я з Божих рук, то треба покірно приймати й хворобу та болі. Все прецінь є в Божих руках! При тім хворий молився до Пречистої Божої Матері і просив її про особливу поміч у тій своїй недужі.

В шпиталі лікарі усталили, що в зараженій нозі є гангрена, та що негайно треба зробити операцію й відтяти ногу. Жах пройшов по всьому його тілі, коли це сказали хворому. Він же мав жінку, дітей. Хто ж буде на них працювати, як він стане калікою?

Та хоч лікарі дуже наставляли, щоб Степан погодився на операцію – він таки не погодився. Просив своїх, що з ним приїхали, щоб запровадити його перед чудотворну Симбірську ікону Матері Божої, що вже тоді славилася чудами. Припав навколішки у стіп св. ікони і, заливаючись рясними сльозами, говорив до Матері Божої, у св. іконі: "Маріє, Ти знаєш – я ж батько шестеро дітей! Хто ж їх вигодує, якщо я стану калікою, нездатним до праці? Зглянься наді мною, умилосердися Найдорожча Мати і Неба Пані!" Не міг нічого більше сказати. Хлипав і плакав. Та Пречиста Божа Мати не завела його довіря до Неї, в її поміч.

По декількох хвилинах біль устав у нозі. Степан в одній хвилині став зовсім здоровий. Здивовані лікарі оглянули ногу і заявили, що тільки чудо сталося, що вона нараз стала здорова, бо гангрена зникла, рана відразу загоїлася. Вдячний Степан і вся його родина пішли на прощу до Самбора та публично зложили подяку Божій Матері за це чудесне uzдоровлення.

2. Після українсько-польської війни, з невідомих причин повстав був пожар на подвір'ю приходства в Скалаті, Галичина. Горіла стара хата, а що в той час був рвучий подільський вітер, була небезпека, що згорить все обійстя, вся господарка і приходство, і церква. В тім страшнім положенні винесено з приходства копію Самбірської Матері Божої, піднесено її вгору з окликом: "Мати Божа, рятуй!" І в тій же хвилині вітер змінив напрям, і почав віяти в противну сторону, що влегшило зльокалізувати вогонь і понад усе: очевидне врятування і церкви і приходства від спалення.

Чуда за посередництвом самбірської чудотворної ікони Божої Матері не переставали діяти. Особливо чуда з Першої світової війни приспішили святочну коронацію самбірської чудотворної ікони Богоматері, що відбулася 28-го серпня 1928 р., з окремого дозволу і благословення Апостольської Столиці.

Та настало страшне лихоліття на нашій землі – комуністична Москва, продовжуючи акцію білих царів Николая й Катерини, в підступний та підлий спосіб, при допомозі наслідників Юди Іскаріота, знищили насиллям і терором нашу Українську Католицьку Церкву на землях Західньої України. Наша Церква примушена була зійти у т. зв. "підземелля". Та безхарактерним вивертням і виродкам Галицької Землі заблаглось "московської ласки", заблаглось зложити чолобитню московському патріярхові Алексєєві. У склад цієї делегації священників, входили, крім єпископа М. Мельника секретар дрогобицької єпархіяльної управи, протоєрей М. Беца, та отці протоєреї А.

Лошній, С. Маркевич, М Павлосюк, І. Ткач, і отці священники П. Білінський, Л. Борс, Я. Рокитський і В. Терпай. Ця делегація придумує злочин, що всіми вірними Галицької Землі потряс до глибини серця. Отже рішили вони зняти чудотворну ікону Матері Божої з самбірської церкви, де вона була понад двісті тридцять літ у глибокій пошані і побожному почитанні нашого народу, і завезти її до Москви, як "дарунок" для московського патріарха. І своїми святотатськими руками зняли чудотворну ікону Самбірської Божої Матері та повезли у Москву.

Але, що ж? Що діється по дорозі? По дорозі до Києва помер наглою смертю секретар дрогобицької єпархіяльної управи, протоєрей Беца. А в самому Києві вмирає 9-го жовтня 1955 р., також наглою смертю, провідник цієї ганебної делегації, єпископ Михаїл Мельник. Не знаємо, як там ці святотатці вручали свій вкрадений дар московському патріархові, бо ця ікона, що її везли в дарі, була тільки копією оригіналу, але знаємо, що це наглядний знак Божого пальця, що обидва із Самбора, що везли цю копію ікону Самбірської Божої Матері на заслання в Москву, єпископ і секретар єпархіяльної управи не доїхали туди, а вмерли в дорозі скоропостижною смертю!

Скільки трагічності криється в тому факті, що наш славний чудотворний образ зв'язаний історично й релігійно з Галичиною, мав бути вивезений у ворожу нам Москву, як "дар" московському патріархові, що насильно знищив у Галичині Українську Католицьку Церкву. Однак правдиву ікону лицарі Пресвятої Божої Матері своєчасно скрили в безпечне місце, а залишилася тільки добре підроблена копія ікони Божої Матері.

Та ми, поклонники Чудотворної Ікони Самбірської Богоматері, зітхнім до Господа Бога, та скажимо у своєму серці: „Боже, Ти знаєш, чому такий допуст діткнув нашу Церкву! Ми спокійні, бо знаємо, що без Твоєї святої волі нічого на землі не діється. Видно, що мусіла могутня в заступництво, чудотворна ікона Божої Матері піти аж в саме кубло червоної Москви, щоб там розтоптати голову змії, що настає на п'яту Твоєї святої Церкви. Ми віримо, ми сильно віримо, що недалекий той час, коли правдива чудотворна Самбірська ікона Матері Божої вернеться в честь і славі на своє місце в Самборі, і з руїни встане до слави і наш нарід і наша Українська Католицька Церква, бо така буде воля нашої Небесної Неньки.

ПРО СТРАДЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ Ікону БОЖОЇ МАТЕРІ

"Ой, хто з вас терпить, хто журу має,
Най в Страдче спішить, ласки благає
Ту Страдецьку Матір Божу,
Ту Пречисту Квітку гожу, —•
Вона всіх там жеде,
Полекшу дає.
Хто хворий – слабий; того лікує,
Хто бідний, сумний, жаль його чує,
Хто в нещастю упадає,
Тому щиро помагає,
Мати на горі,
У Страдчі селі".

Де є те село Страдче?... Двадцять кілометрів на захід від Львова, в куті поміж львівсько-янівським шляхом і дорогою Страдче-Мшана, над рікою Верещицею, стоїть стрімка Страдецька гора. На вершці гори (359 метрів) стоїть парафіяльна церква, давніше Василянська, за нею цвинтар, а там і село Страдче. В погідний день, далеко на овиді, синіють Карпати.

Кільканадцять метрів від вершка гори, на північному узбіччі, знаходиться славна страдецька печера, в якій є печерська церква Божої Матері Нерушимої Стіни. Історія Страдча зв'язана з печерами. Вона така ж як історія всього українського народу. І її сторінки записані кров'ю мучеництва. Первісна назва села Страдче була: Стрілиська. На основі різних знахідок в часі археологічних дослідів стверджено, що Страдецький Печерський Манастир сягав княжих часів і існував від половини XI до половини XIII ст. Вище входу до печери, на горі, було городище, з якого до сьогодні збереглися фрагменти валів. Історія першої половини XIII ст., вияснює нам значіння того городища положеного на пограниччі галицького князівства, що в тому часі було тереном завзятої боротьби за галицький княжий престіл. Точкою опори в тій внутрішній війні було між іншими в тих

сторонах і страдецьке городище. Та війна була така завзята, що навіть страшний напад Татар не закінчив її. Князі воювали з наїзниками, але не припиняли міжусобної війни.

В іпатськiм літописі під 1243 р. записано, що Володислав допоміг Ростиславові зайняти місто Галич. Коли в тім часі неprisутній у Галичі Данило, довідався про те, прийшов під Галич, розбив війська Ростислава і зайняв Галич. Коли ж Батій вертався з Угорщини, один з його загонів напав на утікаючого з Галича Ростислава в північно-східній частині Страдча, т. зв. по сьогодні Бірок, розбив його нечисленну дружину і приневолив до втечі.

Так і видно, що на страдецькій горі збігались дороги зі сходу й із заходу, з полудня і з півночі, тому і весь цей простір землі вимагав особливішого укріплення у формі городищ. А Страдецька гора – вже з природи вивінувана, як на середньовіччя, нездобутими укріпленнями, бо вже з полудня і з півночі має високі і стрімкі узбіччя, а з західної сторони височезні кам'яні стіни.

А проте у 1243 р., на страдецькій горі відігралась страшна трагедія. В часі битви Татар з дружиною Ростислава, про яку я щойно згадав, хтось із людей, укритих перед Татарами у страдецькій печері, вистрілив з лука до переїжджаючого Татарина. Та хоч стріла тільки перелетіла побіч нього, Татарин зчинив крик, завернув частину загону, що йшов на поле битви в Бірок, і так зовсім несподівано, Татари відкрили вхід до страдецької печери, в якій тоді схоронилося було перед Татарами мало що не дві тисячі людей. Коли татарське візвання, щоб укриті в печері вийшли з неї – залишилось без наслідку, тоді Татари розложили вогонь у головному коридорі печери, щоб димом видусити тих, що в ній сховалися.

Черці не були з людьми в печерах, але в церкві (в городищі). В якийсь спосіб довідалися вони про страшну подію, сходять з городища, вбрані у святочні ризи, до печери, де перед входом – Татари докінчували свою пімсту над безборонними людьми. Поклонившись їм ченці просили погасити вогонь і не карати невинних за нерозважний вчинок однієї людини. Та розярений хан з кпинами відповів на покірну просьбу ченців, що хіба їхньою кров'ю погасить розложений вогонь. На ті слова Татари кинулися з ножами на ченців і вигубили їх. Так по-лицарськи віддали ченці своє життя "за друзі своя"...

Тоді перестало існувати село Стрілиська, а на його місце, аж згодом повсталала нова оселя – Страдче.

Є в народі повіря, що після страдецької трагедії зійшла з неба Божа Мати до страдецьких печер та плакала над мучениками і знищеною чернечею обителлю. Від тоді вся околиця Страдча в особливий спосіб почитає ікону Пречистої Діви Марії що в страдецькій церкві вславилась багатьма і великими чудами. Ця страдецька чудотворна ікона Божої Матері, переможно перетривала частину всіх отих лихоліть що їх перейшов український нарід. Не ушкодили її навіть в часі двох світових воєн. Хоч у часі Першої світової війни ворожі гранати порозбивали мури церкви і понижили все нутро тільки одна чудотворна ікона Пречистої залишилась зовсім неткнена. Видно така була воля Тієї, що постійно опікувалась нашою рідною землею, все любила український нарід і ридала над його недолею. Вона й, мабуть, хотіла, щоб та її ікона на все залишилася серед її любого народу.

Страдецьку церкву багатократно відзначали римські папи надаванням великих відпустів, а покійний Папа Пій XI надав страдецькій церкві повний відпуст на кожний день року (грамотою Прот. ч. 2876/36) і (грамотою ч. 4142/36) встановив на страдецькій горі хресну дорогу з єрусалимськими відпустами.

Нічого дивного, що в храмовий день церкви, на Успення Пречистої Діви Марії, тисячі прочан, не раз з дуже далека, спішать на Страдецьку гору, щоб поклонитися старинній чудотворній іконі Пречистої Діви Марії і тим святим місцям, які до сьогодні залишилися славними свідками давноминулого".

Та настали часи на Україні, для нашої Церкви гірші від татарського лихоліття. В 1941 р. згинув мученичою смертю, страдецький парох о.д-р Николай Конрад і тамошній дяк Володимир Прийма. Багатьох страдецьких парафіян запроторили на Сибір, у Казахстан і багато невинно згинувло навіть у своїй власній хаті.

А може знов приходить Пречиста до страдецьких печер, що в них перед віками виливала Свої сльози – плакати над недолею українського народу, може тією своєю духовою приявністю зворушує серця своїх вірних дітей і вливає в них силу надіятись проти надії і видержати час сучасного страшного лихоліття.

А крізь віття сосон, що покривають страдецьку гору – наче відгомін давньої пісні, лине в

широкий світ, на легких крилах вітру, разом із зітханням паломників усіх часів:

"О, Пресвята Страдецька Мати
Зволь нам в потребі руку подати, –
Покріпи нас і спаси нас,
І до щастя поведи нас,
Нашу родину –
Всю Україну!.."

Багато чудес записано в парафіяльному літописі. Страдецька Божа Мати навіть на далеку віддаль опікувалася тими, що в неї помочі благали, що її щиро любов свого серця виявляли. А тепер часами приходиться така думка, що багато людей або забули на любов до Пречистої, або взагалі живуть без любови до Пречистої Діви Марії. Видається наче серце деяких людей не тужить за Матір'ю Любови і тому позбавлене внутрішньої радості, яку зазнають ті, що своїм серцем щиро люблять і побожно почитають Божу Матір.

Земське щастя, тимчасове і проминаюче життя в добробуті, опанували всю нашу душу. І зі страхом та жахом завважуємо, як деякі з тих людей, що тільки дбають про свою вигоду й гуляще життя, щораз далі відходять від нас, від наших звичаїв, від усього того, що наше, що рідне нашому серцю. Ось де причина, що багато є й таких, які забувають про чудотворні ікони Пречистої Діви Марії в нашій Рідній Землі, на Україні. А що вже говорити про те, що ледве, чи багато найшли б ми ікон, копій наших чудотворних ікон, якщо могли б заглянути до кожної нашої української родини, до кожної хати?..

Хоч ми за морем, хоч ми далеко від нашої Батьківщини, лишмо думками й почуттями нашого серця до Страдецької Матері Божої. І хто сумний, і хто журу має, і хворий, у всякому нещасті – хай пільги-помочі благає в Страдецькій Божій Матері. Вона все всім помагала й кожному з нас допоможе, якщо справді щиро будете просити Матір на горі у Страдчі в селі.

ПРО ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Місто Теробовля положене на Поділлі, над рікою Гнізною. Початок Теробовлі дуже давній. При кінці XI ст. і на початку XII ст., за Ростиславичів, Теробовля була столицею удільного князівства.

В XVII ст. відома була вже в теробовельській монастирській церкві чудотворна ікона Пречистої Діви Марії, до котрої навіть з дальших сторін приходили прочани, щоб перед цією іконою Богоматері випрошувати для себе різних ласк і благодатей.

Під політичним оглядом сімдесять років сімнадцятого століття були в Україні більш як жахливі. Боротьба за гетьманську булаву затьмарила ум тих, що хотіли її держати. І Многогрішний, і Сірко, і Самойлович, і Ханенко, і "сонце руїни" Дорошенко, навипередки рвали "з матері полатану сорочку здимали..." ("Розрита могила", Т. Ш.).

В тому 1672 р., всією Україною стрясла жахлива вістка, що сам турецький султан Могамед IV, а з ним і кримський хан Селім-Гірей, виступили в похід на чолі 300,000 турецької армії, йдучи на підмогу Дорошенкові. Вже в тім самім році (1672) Турки здобули укріплене старинне місто Кам'янець Подільський. А що султан Могамед IV не хотів в'їздити в здобуте християнське місто, бо в ньому було багато церков – він наказав очистити місто від християнства. І зараз після цього Турки повикопували з кладовищ християнських мерців і повикидали тіла геть за місто на жир собакам. Відтак позривали з церков хрести, а на їх місце повставляли турецькі півмісяці. Церкви понищили, пограбували... А святими іконами вимостили всю дорогу, якою мав вїжджати султан.

Осадовившись в Кам'янці Подільському, стали Турки висилати свої загони на всі сторони на грабунки. Вони палили села, вбивали тисячі невинних людей, а молодь забирали в яsir, у неволю".

В 1673 р. Турки підступили під Теробовлю, щоб зайняти те старинне княже місто. В тому часі Теробовля майже не мала жадної оборони. Місто не мало мурів, а козацького війська було всього кілька сотень. Однак мешканці Теробовлі не втратили відваги. Вони покинули місто та відійшли до старинного замку, який був оточений сильним муром. За мешканцями Теробовлі прийшли до замку і монахи з монастиря та принесли з собою чудотворну ікону Пречистої Діви Марії. І хоч люди не довіряли власним силам, бо для оборони вони були і заслабі і було їх замало, але всю свою надію на рятунок поклали на Богоматір, що ще в 1663 р., у своїй чудотворній іконі заллялася була сльозами,

так наче б попереджувала мешканців Теробовлі про недалеке нещастя.

Ось і прибули Турки у великому числі під Теробовлю. Коли побачили, що Теробовля має слабу оборону, тільки цей один замок на горбі, з легковажністю стали здобувати цей замок і були певні, що за першим слабим приступом – замок буде в їхніх руках. Незабаром однак переконалися, що не так легко буде здобути замок, як це їм здавалося.

Впродовж чотирнадцять днів Турки облягали Теробовельський замок і не могли його здобути. Оборона замку була в досвідчених руках хороброго і відважного сотника Івана Суловського. Козаки й інші оборонці були рішені радше вмерти як потрапити в бісурменські руки.

А Турки палали жадобою мордів і пімсти. Під градом куль оборонців, вони таки підступили під самі мурі замку і підложили сильні міни, щоб висадити замок у повітря, а його оборонців похоронити під його звалищами.

Окружені в замку довідалися про небезпеку і приготовлялися до страшної смерті. А однак, у їх серцях жевріла "надія проти надії" на чудотворну поміч Богоматері. І коли козацькі сотні відбивали на мурах ворожі наскоки і приступи, всі інші люди, разом з монахами, клячучи молили Божу Матір у чудотворній іконі помочі і рятунку.

Нараз, наче блискавка заблис запалений порох і страшний гук розривних мін стряс землею. Та що це?.. Мури стоять, як стояли. Все, що жило, вибігло на мурі і не можуть вірити власним очам!.. Сталося велике, нечуване чудо! Вся сила вибухаючих турецьких мін відбилася від мурів і вдарила на Турків! Тисячі Турків лягли трупом на полі бою від власних мін і від власних стрілів.

Два молдавські воєводи, що були в той час у турецькому війську, оповідали, що як Турки побачили, що Пречиста Діва Марія ходила по замкових мурах у ясно-соняшних ризах і відвертала від мурів турецькі кулі й міни, відступили від Теробовлі в такому переполосі, що навіть свої моздіри і гармати залишили на полі бою. А козаки й народ з монахами клячучи перед чудотворною іконою Богоматері дякували з глибини серця за дізнану чудотворну поміч.

Це чудо записане очевидцями на дерев'яній таблиці, яка переховується в монастирі Отців Василіян у Львові.

Слава про чудесний рятунок Теробовельського Замку рознеслася по всій Україні. І стали йти прочани до Теробовлі тисячами, щоб перед чудотворною іконою Богоматері доступити помочі й опіки у своїх потребах і нещастях.

Тодішній львів. єпископ Й. Шумлянський, що віддавна був великим поклонником теробовельської чудотворної ікони Богоматері, рішив перенести цю ікону до святоюрської церкви у Львові, бо вважав, що в Теробовлі було б небезпечно залишати чудотворну ікону з огляду на тодішні дуже небезпечні часи. У Львові зразу поміщено чудотворну ікону Богоматері в тій церкві, яку вибудував ігумен о. Євтимій, а єпископ Шумлянський вибудував у тій церкві осібну каплицю, де приміщено цю ікону на гарно пристроєному престолі.

І так як нарід ішов раніше на прощу до чудотворної ікони Богоматері до Теробовлі, так тепер нарід тисячами йшов на прощу до Неї до Львова, до церкви св. Юра, особливо на великий відпуст Покрови Пречистої Діви Марії, щоб поручитись Тій, що здавен-давна покривала нас своїм омофором і берегла й опікувалася нашим народом.

За описом очевидця, Пречиста Діва Марія щераз прилюдно прославилася великим чудом у чудотворній теробовельській іконі. Було це 1704 р., коли Шведи наклали на Львів великий окуп, якого мешканці Львова не були в спроможі заплатити. Обурений шведський генерал загрозив містові плондруванням і грабіжжю. Налякані люди звернулися з гарячою просьбою до Пречистої Діви Марії в чудотворній теробовельській іконі та просили в Неї порятунку й помочі. Коли ген. Шембок увійшов до церкви і побачив на власні очі, як Пречиста Діва Марія розплакалася в тій іконі і як з її очей потекли сльози, хоч сам був лютеранином – наляканий, зрікся окупу і чимскорше відступив з військом від міста.

Пречиста Діва Марія завжди всім помагала, що перед її чудотворною теробовельською іконою благали помочі в своїх нещастях і потребах. І тепер Вона ні однієї просьби не лишає без вислухання, хто тільки щиро звертався до Неї в цій св. іконі.

А тепер, погляньте у свою душу, у свою пам'ять, у своє серце, і дайте щирі відповідь: чи часто молитесь перед чудотворною теробовельською іконою Богоматері, як у своїх духовних, так і дочасних потребах і в потребах нашого народу? Чи наші мистці-малярі відтворили хоч одну копію теробовельської чудотворної ікони, тут далеко від Рідної Землі, щоб була з нами? Чи наші

видавництва ікон – видали хоч би в маленькому форматі цю чудотворну теребовельську ікону Богоматері? Чи наші політичні й просвітні діячі, хоч раз прилюдно завізвали нарід до молитви перед чудотворною теребовельською іконою Богоматері про кращу долю і про волю для Української Землі? І можемо ми ще дивуватися, що "люд у кайданах, край у неволі..."

А там, у святоюрській храмі у Львові, по правій стороні в бічному престолі, стоїть чудотворна теребовельська ікона Богоматері і жде... чейже хтось ще живе в народі, що має до Неї повне довіря і благодатиме в Неї допомоги встати з руїни Українському Народові і Українській Землі – до колишньої слави...

ПРО ТЕРНОПІЛЬСКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

На Поділлі, над річкою Серетом, є гарне, розлоге місто Тернопіль. Воно засноване в 1540 році. Перед Другою світовою війною начислювало воно вже коло сорок тисяч мешканців, в тому числі було 25% Українців, 29% Поляків і 46% Жидів.

Найстаршою церквою в Тернополі була церква над ставом, під покровом Воздвиження Чесного Хреста Господнього, її називали: надставною церквою. Вона була вимурована в тім самім році, коли й засновано було місто Тернопіль, тобто в 1540 році. (Сьогодні вона має за собою 425 років існування.) крім цієї надставної церкви, в місті Тернополі є ще дві церкви, а саме, одна в середмісті, т. зв. Середня Церква, при колишній Руській вулиці, що є під покровом Рождества Христового. Ця церква первісно була дерев'яна та при кінці XVI ст. згоріла і тоді в 1600 році почато будувати нову муровану церкву на тому самому місці. Церква вимурована в формі укріплення з баштами і стрільницями. Її торжественно посвячено 1 січня 1608 р. Святив її єпископ Єремія Тесаровський. І ще є одна наша церква в Тернополі, т. зв. Манастирська, при вул. Острозького, вимурована в 1836 р., з прегарною дзвіницею. На кілька літ перед Другою світовою війною її дуже поширено і прегарно украшено старанням і коштом ОО. Редемптористів, що коло неї мали свій монастир. (Тепер цю церкву і дзвіницю знищили большевицькі окупанти України).

Час, коли засновано місто Тернопіль і побудовано в нім першу нашу церкву, був під оглядом релігійним, часом занепаду Української Церкви. Першим львівським єпископом відновленої галицької єпархії був архимандрит святоюрського монастиря у Львові, Макарій Тучапський, якого висвятив в 1540 р. київський митрополит Макарій II. Після смерті єпископа Макарія став львівським владикою Арсеній Балабан (1549-1568 р.), а згодом Гедеон Балабан (1569-1607 р.), за володіння якого львівське єпископство підупало було докраю так, що прізвище Балабанів увійшло було в приповідку. На означення чогось негативного, вживали вислову "це балабанський звичай". Це був час, коли вся Європа переживала моральну кризу й не було країни, де б цієї кризи не було, починаючи від Італії і Франції, а кінчаючи Німеччиною і Московщиною.

Реакція вийшла з низів, із кореня, бо корінь українського народу був здоровий. На захист Церкви стало міщанство. В XV-XVI століттях – Братства, що в них організувалися міщани при Церкві, в короткому часі підпадають під вплив т. зв. цехових організацій так, що згодом церковні братства перейшли на зразок цеховий, мали свій правильник, сувору дисципліну та розвивали серед своїх членів громадську і національну свідомість.

Перше нещастя, що грозило загладою молодому містові, був відомий похід величезної турецько-татарської армії, що йшла на Україну під проводом самого турецького султана Могамеда IV, в 1672 р. Тоді татарські загони кримського хана Селім Гірея, наступного року, т. зн. 1673, рівночасно вдарили на Теребовлю і Тернопіль. Із відомого татарського шляху, Татари вдерлися до Тернополя й окружили його так, що про відсіч навіть не могло бути думки, бо з трьох сторін окружені міщани й козаки, що тоді стояли в Тернополі залогою, відбивалися з валів, маючи тільки опір на церкві Рождества Христового, де була сильна обсада і гармати та на ставі, з якого не могли вороги загрожувати містові. Нарід зібрався у надставній церкві і в гарячій молитві просив Матір Божу про чудесну допомогу. В часі відправлювання Параклиса, т. зн. великого Молебня до Пресвятої Богородиці, вчули люди проймаючий крик коло церкви і рівночасно вбігає переляканий Жид, що стояв у часі відправи недалеко церкви. Він побачив над церквою якусь паню, що розстелювала – як він казав – якесь довге вузьке полотно в повітрі над церквою. Та яке було його велике здивування, коли, вбігши в церкву, він пізнав у тім образі (іконі), Її, що перед нею клячучи, молився нарід. Це була Пречиста Божа Мати. Саме в тім часі пригнався на коні Татарин з-під Теребовлі, де власними

мінами і стрілами Татари дізнали діймаючої поразки, з дорученням, щоб і цей загін чим скоріше відступав за ріку Збруч. Це була очевидна чудесна охорона Тернополя від певної загибелі.

В історії нашого церковного життя в Тернополі є дуже важна дата – 1730 рік. Був це час, коли гетьманом на Великій Україні обрано, в порозумінні з московським урядом, миргородського полковника, Данила Апостола. Це був останній із співробітників Мазепи, втаємничений у його протимосковські пляни, людина освічена, визначний знавець військової справи, що бував у далеких походах, між іншим, навіть у Персії. При кінні 1729 р: гетьман Апостол поїхав до Москви і був при тому, як помер молодий московський цар Петро II (18. I. 1730). Члени "Верховного Савета" покликали на царицю, дочку царя Івана Олексієвича – Анну Іванівну, яка коронувалася на московську царицю 28. IV. 1730 р. в Москві. Нова цариця під політичним оглядом була прихильно настроєна до України. За її дозволом вернулись в Україну Запорожці, що від 1716 р. жили у Аleshківській Січі, в турецькому підданстві, та крадькома в наметі перед іконою Богоматері молили Бога словами: "О, милий Боже України – не дай в неволі на чужині згинуть козакам..."

На жаль, у релігійному житті, в тому самому часі, церква на Україні дізнавала великих утисків. Неосвічене і темне московське духовенство нахабно втручувалось у церковні справи на Україні та наносило велику шкоду Українцям, не тільки для самої віри, але і для церковної архітектури.

Знову ж та частина України, отже і Галичина, що були тоді під польською займанщиною, була виставлена і на польонізацію, і на латинізацію свого населення. Митрополит Атанасій Шептицький, що вступив на киево-галицький митрополичий Престіл у 1729 р., просить Апостольську Столицю про допомогу проти насильної польонізації і латинізації українського населення. І тодішній папа Климентій XII, декретом з 29. VII. 1731 р., пригадує Полякам, що булла папи Урбана VIII з 7. II. 1624 р. важна і зобов'язує до послуху, та що перехід з одного обряду на другий без дозволу Апостольської Столиці неважний і недійсний!

Сумні, отже, часи переживав тоді наш нарід. А коли візьмемо ще до уваги, що були це часи страшних епідемічних хворіб – чуми і холери, то положення і життя нашого народу було дуже оплакане. Тоді й Матір Божа заплакала в своїй Тернопільській іконі над долею нашого народу. А історія тернопільської ікони ось така:

В часі Великого Посту 1730 р., в хаті шевця Василя Маркевича в Тернополі, появились сльози на образі (іконі) Божої Матері, який в його родині був у великому почитанні. Василь Маркевич був заможним промисловцем-купцем, належав до цеху, до найкращих і найбільш впливових сфер міщанства. Його мешкання було над стрімким, високим східним берегом ставу, недалеко від греблі, що замикає став з південної сторони, по якій йде дорога до Львова. Власне його дім був у сусідстві надставної церкви.

Місцевий священик зі свідками ствердив правдивість чуда. Бувший львівський єпископ, а в тодішньому часі вже киево-галицький митрополит Атанасій Шептицький, прислав духовну комісію, яка канонічно розслідила й усталила правдивість сліз плакучої Ікони Пресвятої Богоматері, а справу передала до рішення митрополитові Кир Атанасієві. Митрополит признав, що сльози на іконі Божої Матері є дійсними сльозами і надприродного походження і проголосив її, своїм декретом в 1730 р., чудотворною іконою, та доручив цей декрет прочитати два рази, в часі двох празників, а саме на Положення Ризи Божої Матері і на Покров Пресвятої Богородиці, та у ці дні відправляти Службу Божу з виставленням Найсвятіших Тайн і відбувати процесійний похід. В році 1737 цей декрет поновлено, а в 1744 році, потвердив його митрополит Григорій Яхимович.

Після першого декрету митрополита Кир Атанасія, чудотворну ікону Божої Матері перенесено торжественно з дому Маркевичів до церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього, тобто до надставної церкви й уміщено його за головним престолом для прилюдного почитання. Тут уславилась Пречиста Божа Мати у тій чудотворній іконі численними чудами, доказом чого є численні дари вдячності, вота, завішені довкруги ікони в кількох рядах.

В часі Першої світової війни, з огляду на безпеку чудотворної ікони, перенесено її до середньої, тобто парафіяльної церкви Рождества Христового. Чудотворну ікону вміщено над головним престолом на грубій червоній оксамітній заслоні.

Батато-пребагато людей приходило перед цю ікону Пречистої Діви Марії Тернопільської, багато-пребагато людей проливало гіркі сльози в своїх тяжких хвилинах життя! І Вона, Предобра Ненька, вливала розраду в зболілі серна і чудесно помагала у всякій потребі.

Чи можна зчислити ті важкі зітхання, ці болі, прикрощі, смутки людей, що може не раз дійшли б були й до розпуки, що їх нарід виявляв і виповідав перед іконою своєї любові Неньки. Але й ніхто не в силі зчислити і тих радісних виявів подяки за вислухані просьби і молитви, за несподівану і не раз проти надії, дізнану поміч у важких хвилинах життя.

Хто ж із нас не потребує помочі й заступництва Пречистої Диви Марії? Всі ми потребуємо Її пресвятої опіки, до Неї звернім наші очі і думками та почуваннями нашого серця лиймо перед престіл у тернопільській церкві, над яким стоїть чудотворна ікона Божої Матері. Вона й сьогодні просить Свого Сина кращої долі для нашого народу. Там Бона добра мати "плаче й за нами – в тернопільським храмі", як перед двісті тридцять роками плакала в тій Своїй іконі над гіркою долею нашого народу.

Шкода, що дотепер ще нема якогось товариства, що мало б за ціль видання чудотворних ікон Пречистої Диви Марії, щоб і на далекій еміграції ми могли дальше почитати Пречисту Діву Марію в наших святих іконах, як її почитали колись наші батьки й матері. Кінчу цю проповідь строфою пісні до чудотворної ікони Тернопільської Божої Матері:

"Але Ти ласк повна, Небесна Царице!
Що чудо вчинила в подільській столиці,
Покрий нас покровом прийми нас наново
В свою оборону до смерти, до скону".

ПРО УЛАШКОВЕЦЬКУ ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ

"З повной, щирою груди пісню заспіваймо,
Улашківську Матір Божу прославляймо.
Тут Вона вславилась в храмі чудесами,
Тут істочник ласки знайдуть християни".

Гомінко лунала ця пісня до Пресвятої Богоматері по східньо-галицькому Поділлі. Манастирська церква, де була чудотворна ікона Пресвятої Богородиці і монастир в Улашківцях, був єдиним залишком з густої сітки, що вкривали всю ту країну по обох боках Збруча. З уваги на вікову татарську небезпеку, були це здебільша скельні манастирці та печерні келії у глибоко врзаних у подільську плиту узбіччях Дністрових приток, особливо при їх мальовничих устях над Стрипою, над Джурином і над Серетом.

Подібне мало бути теж первісне поселення улашківських монахів у скалистих згибах, високо піднесеного правого рамени Серету. За давнім переданням, ще у XIV столітті започатковано таким способом монастир в Улашківцях. Пізнішим слідом такого використання досить просторих печер є долішня печерна каплиця св. Івана Предтечі з XVII ст. і дещо вище над нею церковця Різдва Пресвятої Богородиці з-перед 1678 р., що служила для церковного вжитку аж до Першої світової війни. Після уступлення Турків зі Східнього Поділля – Улашківці стали так розростатися, що тоді побудовано ще третю церкву при джерелі над печерами.

Але властивий розвиток улашківського монастиря зв'язаний із переставленням церкви на сьогоднішнє місце, на самому верху високого узбережжя, та поруч неї побудовано в 1738 р., просторий монастир. Та зараз таки 1740 р. улашківський монастир зазнав великої руїни, під час замішань у тодішній Польщі, коли то московський генерал Миних, ограбив церкву з її дорогоцінностей, забрав усі грамоти і бібліотеку та вивіз у кайданах ігумена монастиря, о. Йосифа Брилинського, ЧССВ, до Києва, де він помер від знущань за вірність для католицької Церкви. Нове життя настало в улашківському монастирі, коли прийшов для монастиря даровий наділ орного поля та лісок, т. зв. "На Чагарах", а ще більше, коли побожна родина Добринських-Ратиборських подарувала манастирській улашківській Церкві чудотворну ікону Богоматері. Від тієї хвилини улашківська манастирська церква стала, попри Зарваницю, найбільшим відпустовим осередком усього Поділля і багатотисячні прочани наповнювали Улашківці в дні відпусту, особливо в день св. Івана Предтечі. Завдяки щедрим жертвам прочан переведено в 1797 році основну перебудову обох скальних церков а згодом у 1866 році повстала теперішня мурована церква за ігумена отця Ігнатія Нагурського. В році 1898 основно поправив її і підвищив церковну баню ігумен о. Маркіян Шкірпан, пізніший місіонер і перший василіянський протоігумен у Бразилії, що помер у 1941 р. Так відновлена манастирська церква в Улашківцях стала видна далеко, довкруги на всю околицю та мала щораз

замітніший вплив на все довкілля.

Чудотворна ікона Пресвятої Богородиці в Улашківцях вже в часі татарських нападів на Україну була в величезному почитанні народу. Всі люди вважали цю чудотворну Улашківську ікону прибіжищем нещасливих і охороною перед жорстокістю Татарви.

Вона була справді: "Всіх скорбящих радість". Бо хто ж по Ісусі Христі так дуже старається про нас, як не Пречиста Божа Мати? Хто так потішав нас, у наших смутках, злиднях, горю й неволі, як Пречиста Мати у чудотворній Улашківській іконі? І коли візьмемо в руки книгу "Життя Святих", коли точно перестудіюємо життя і діла кожного Святого чи Святої Угодниці Божої, то не знайдемо поміж ними ані одного й ані одної, що так співчували б нам у наших недомаганнях і терпіннях як Пресвята Богородиця. А це різні недомагання, і недуги тіла, і недуги душі, а ці останні, тобто недуги душі, найбільше нам докучають. І саме у цих недугах Пресвята Богородиця є незаступною, найвірнішою потіхою грішників. Вистачить тільки розкрити перед Нею нашу душу і показати їй усі гріховні рани, а Вона вмиє, таки зараз, спішить на підмогу своїми всеобильними ласками, підносить нас на дусі, потішає. У своїй материнській Доброті, Вона навіть попереджає нас і спішить на поміч скоріше, чим ми звикаємо її помочі. Тому, часто повторяймо коротку стрілисту молитву: "О, Пречудна Мати Божа Маріє, в Улашковецькій іконі, потішай нас завжди, а особливо в годині нашої смерті. Прийди тоді взяти наші душі і занести їх до Свого Сина, що буде для нас Суддею Справедливості".

Радуйся всіх прибіжище! Бо Ти, Пречиста Божа Мати, все була готова помагати, хто у стіп Твоїї чудотворної Улашковецької ікони просив у Тебе помочі. Ти не давала довго вичікувати на сповнення тих благань, що з ними приходили багатотисячні прочани перед Твою чудотворну ікону. Ти все боронила й обороняла тих, що були в небезпеці, а особливо в небезпеці перед гріхом і перед пеклом. Тому то вже в книзі "Пісня пісень" (VI, 3) надхненний письменник називає Тебе Маріє "грізною, як армія готова до бою..."

О, милі Браття і Сестри, якби ми в небезпеках гріха завжди прибігали до Пречистої Богоматері, ніколи не поборили б нас наші вороги. Тепер Маріє, просимо Тебе, будь нашою сильною підмогою! Так, постановім собі завжди прибігати до Пресвятої Диви Марії в її чудотворній іконі в Улашківцях, у всіх наших покусах, а будьте певними, що з далекої даліни, Чудотворна Улашківська Божа Мати нам допоможе перемогти всякі злобно-ворожі наступи диявола на наші душі.

Радуйся Царице мучеників! Зовсім справедливо називається так Пречиста Божа Мати, бо її мучеництво, по смерті її Сина на хресті, перевищало муки і терпіння всіх мучеників всіх часів. Вона стояла під хрестом. Мама звичайно втікають, коли бачать смерть своїх дітей, а не можуть їм допомогти, але Пречиста Діва Марія не втікає. Вона невідступно знаходиться коло Ісуса, аж доки Він не віддав Свого духа Небесному Отцю. "Стояху же при кресті Ісусова мати его" (так читаємо в св. Євангелію Йоана XIX, 5). Коли Христос умирав, Божа Мати жертвує Предвічному Отцеві життя Свого Сина, але рівночасно й сама конає і переносить більший біль, чим може його завдати і найлютіша смерть.

Ось чому, в часах тривоги і терпінь, в часах татарських і турецьких нападів на нашу землю, народ, що у східному Поділлі найбільше був виставлений на небезпеки терпінь, страждань, а то й мученичої смерті, коли дикі орди з димом пускали і церкви, і монастирі, і плюндрували та нищили надбання нашого народу, – линув наш нарід до Улашковецької чудотворної ікони Богоматері. Бо у її стіп дізнавав пільги, набирав сили, щоб не заломатись, не впасти, а видержати в обороні свого рідного краю.

З далекої далі, через моря, через ріки, гори, ліси й бари, полиньмо сьогодні до чудотворної ікони Богоматері в Улашківцях, і всіма почуваннями нашого серця віддаймо їй честь і шану, кажучи:

"Ти, о, Царице наша, берегла наш нарід від нападів Печенігів і Половців, і в часі татарської руїни, не дала народові попасти в розпуку, вливаючи в серце терпелівість і розраду! Ти плакала над нами на Своїх святих іконах. І багато міст і сіл Ти чудесно охороняла від наїздів ворожих і заглади. Влий і в наші серця надію правдивої радості, і причини сили нашим змаганням та покрій нас від всякого зла, своїм чесном омофором".

ПРО ЧУДОТВОРНУ ІКОНУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ХОЛМІ

Холмська українська єпархія належала до року 1830 до юрисдикції галицьких митрополитів. Однак у цьому 1830 році, виключно з політичних причин, заходом деяких політичних кол, не зважаючи на гострий спротив галицького митрополита, кардинала Михайла Левицького, Холмщину вийнято з-під юрисдикції галицької митрополії і підчинено безпосередньо юрисдикції Апостольської Столиці.

Після шістьох літ почалось переслідування Української Католицької Церкви на Холмщині. По смерті єпископа Порфірія Важинського (1804), холоським єпископом став ігумен холмських оо. Василян, Фердинанд Ціхановський. Розвиток єпархії спиною царювання Миколи I. Тоді московський уряд починає нищити Українську Католицьку Церкву з середини. І як завжди, так і тим разом московський уряд взяв собі до помочі суспендованого Василянина Білевича, що його московська влада поставила кандидатом на протоігумена цих останніх ще, п'ятьох василянських монастирів, які залишилися незліквідовані. В наслідок цього на василянській капітулі 1838 р., повстав був роздор серед оо. Василян, і, тільки завдяки рішучості єпископа Филипа Шумборського, вибрано протоігуменом відповідну на це становище людину, о. Домбровського. Але московський уряд не дозволив йому перейняти урядування і він у 1847 р. виїхав перед переслідуваннями до Риму.

Переслідування Української Католицької Церкви в Холмщині викликало в цілому світі справедливе огірчення й обурення. Отже Москва починає тепер іншими засобами "навертати" Українців католиків на православ'я. Вона вмішується в адміністративні справи нашої Церкви, чільніших священників арештує і висилає на заслання, на Сибір. Вкінці 30. VI. 1864 р. появляється царський указ, яким майже зовсім скасовано юрисдикцію холмської єпархії, бо українське духовенство узалежнено від "Правительственной Комісії для духовних справ". Останні чотири василянські монастирі на Холмщині зліквідовано, залишився тільки один Манастир ОО. Василян, у Варшаві.

Дня 1 січня 1865 р. почалася ліквідація священників, їх насильно усувано з їхніх становищ. На села кинено загони козаків, які, катуючи вірних, "навертали" їх на православ'я. Вкінці, дня 3. жовтня 1866 р., увязнено всю капітулу і генерального вікарія, о. Калинського, і запроторено їх на заслання до Вятки, а генерального вікарія, о. Калинського, замучено на смерть. Папа кидає клятву на назначеного Москвою адміністратора холмської єпархії і видає 17. жовтня 1867 р. енцикліку в справі переслідування віри батьків українського народу. Але Москва не перериває свого диявольського діла, і йде дослівно по трупах Українців – вірних католицькій церкві. Докудів, коло Білої, Кодня, а згодом Дрелів, Пратулин – це мученицькі стовпи Голготи Української Католицької Церкви на Холмщині. Священників вязнили, вивозили на заслання. Вкінці й людей, що ставали в обороні своєї віри, вязнено і змордовано! Наприклад, у Докудові московська поліція била жінок по 80 нагаїв! В Кодні – десять трупів і ранених Українців католиків встелили шлях до церкви, по яких впроваджено православного батюшку. Таке то було "навертання" Українців католиків на православ'я на Холмській Землі: масові увязнення, катування, заслання на Сибір; московська поліція і військо стріляли до безборонного народу, тільки за те, що не хотіли віддати своєї церкви православним. Так було в Пратулині, Дрелозі і багатьох інших місцях. Холмщина кривавилась, села горіли, а трупи Українців католиків чимраз густіше вкривали Холмську Землю.

Такими засобами, вогнем і мечем, старалася Москва випалити з українського народу Холмщини і Підляшшя вікове привязання народу до Апостольської Столиці, до єдино правдивої Христової Церкви – Української Католицької Церкви.

А тепер перенесімся думками до столиці Холмщини, до міста Холму. Місто Холм є над рікою Угеркою, притокою Буга. Його оснував князь Володимир Великий, а укріпив і перемінив у нездобуту твердиню галицький король Данило около 1237 р. Місто було дуже добре укріплене. Пізніше престольне місто Шварна. До XIV ст. Холм, час від часу, був княжим містом. Важний осередок культури й мистецтва. Була тут катедра заснована Володимиром Великим, церкви побудовані королем Данилом: Івана Золотоустого, з фігуровими різьбами різьбаря Авдія і вітражами, Козми та Дамяна, та Богородиці. В околиці Холма збереглися оборонні вежі з XII сторіччя, коло сіл Білявино і Столпе; тепер повітове містечко. Населення в Холмі є коло 25,000 душ.

В Холмі, в катедральній церкві, є чудотворна ікона Божої Матері. За побожним переказом, цю ікону мав намалювати св. Євангелист Лука, на кипарисовому дереві. Про те, коли привезено її зі Сходу на наші землі, є різні здогади. Деякі іконописці приписують це діло св. Володимирові

Великому, а ще інші князеві Ярославові Мудрому. Та є одна певність, що ця ікона була спочатку в Києві, але з часом з уваги на напади орд зі Сходу, її перенесено на західні українські землі і приміщено в церкві, в укріпленому місті Холмі. Король Данило спішить до її храму з подякою і щедрими дарами за поміч у час походу на Чехію. Єпископ Холму Яків Суша в XVII сторіччі і єпископ Максиміліян Рилло, у XVIII сторіччі, подали найдокладніше історію ікони, в якій між іншим начислюють 704 чудес.

В Акафисті уложенім в честь Пресвятої Богородиці перед Її чудотворної іконою в Холмі, згадують у загальному багато цих численних чудес. В ній кажеється, що Божа Мати в чудотворній Холмській іконі є в бідах – сильною помічницею, для покривджених – заступницею, для засмучених розрадою, для хворих уздоровленням, для зморених працею – швидкою помічню та кожному, хто з довірям прибігає до її чудотворної Холмської ікони, Вона виявляє незчисленні вияви милосердя. Так, що наче Вона стала для нашої, Української Землі світлом чудес та милостей. А відтак згадується про особливіші чудотворні діла. І так: Коли Татари руйнували околицю Холма і, наблизившись до міста, окружили його, тоді дві холмські князівни впали на коліна перед чудотворною іконою Холмської Божої Матері, молилися за рятунок для міста і в молитві обіцяли, що вступлять до монастиря, якщо буде їхня молитва вислухана. А нарід, взявши чудотворну ікону Божої Матері, обносив її в процесії довкола церкви. І сталося велике чудо: Божа Мати настрашила Татар дивним видінням недоступної кріпости – так, що ворожі татарські полки в розтічі відступили.

Знову ж, як треба було церкву поширити, в якій була чудотворна Холмська ікона Богоматері, а грошей не вистачало, тоді з'явилася Божа Мати священникові Василянинові, що збирав гроші на ту ціль, у подобі вродливої жінки яка подала звиток з лептою на ту ціль. Коли ця пані зникла, й монах розвинув цей збиток, показалося, що повна сума грошей, потрібних на цю перебудову, була схована в тому звитку.

Рівнож у цьому Акафисті є згадка про дивне чудо, як один міщанин з Холму, на ім'я Яків, потопає в річці Угерці, та не маючи ніякої помочі, почав взивати Пречисту Діву Марію про поміч. Тоді Мати Божа з'явилася на річці і витягнула його за руки так, як колись це зробив був Ісус Христос, що потопаючого св. Петра витягнув за руку з Генезаретського озера.

Дня 15 вересня 1765 р. цю ікону коронував український католицький єпископ Максим Рилло. На цю пам'ятку вибито в Римі медалі, з однієї сторони був напис: Холмська Божа Мати, а з другої сторони: св. Йосафат.

Ще раз Українці на Холмщині переживали люті дні вандальського переслідування в 1938 р. Тоді Поляки зорганізовано повели вандальський наступ на церкви Холмщини і безмилосердно руйнували їх, нищили і безчестили. Коли тоді всі офіційні чинники – одні, несвідомі зла, або хибно поінформовані, інші свідомі зла мовчали, "не встрявали в нечисту справу", тоді Митрополит Андрей Шептицький підніс свій рішучий, суворий і сильний голос протесту – написавши і проголосивши у тій справі пастирське послання в обороні переслідуваних наших братів і сестер на Холмщині. В цьому посланні Митрополит Андрей пише найвиразніше: "...Населення Холмщини зранене у найсвятіших і найблагододніших почуваннях. А всі зєдинені з Вселенською Церквою восточні болюють над ударом, завданим самому ділу зєдинення". Ми болюче мусимо відчувати всі терпіння наших братів, а протихристиянські поступки мусимо нап'ятнувати. Нищення церков у місцевостях, де Церква потрібна народові, заборона церковних Богослужень і карання за молитву – мусимо вважати за факти релігійного переслідування... Для переслідуваних, так як і для нас, є потіхою, що Бот справедливий дивиться з неба на наші терпіння. Доля народів у Божих руках. Бог зможе з терпінь бідного народу випровадити правдиве тривале добро для нього, славу та перемогу для святої Вселенської Церкви".

Маємо надію в Бозі, що вкоротці терпіння нашого народу переміняться в радість, що кайдани спадають з нашого народу, і український нарід буде на своїй землі господарем і паном.

А тепер полиньмо нашими думками до чудотворної Холмської ікони Богоматері і в щирій молитві скажимо до Неї: "О, Всехвальна Мати, Царице Неба і Землі. Ми прибігаємо до Твоєї чудотворної ікони і благаємо: покрий нас покровом Свого милосердя, визволи нас і приспіти нашому народові день слави!"

ПРО ПОЯВИ БОЖОЇ МАТЕРІ В ГАЛИЧИНІ В 1954 І 1955 РР.

Ніде правди діти, але воно таки так є: Божа Мати не забуває про наш нарід, і як та добра мати, що завжди спішить до тієї дитини, що терпить, так і тепер Вона не тільки в небі заступається за нами перед престолом Всевишнього Бога, але Вона сходить з неба і ходить по нашій Галицькій Землі, щоб людей потішати й у вірі утверджувати.

Різні вістки приходять тут до нас з Української Землі, як наприклад, про різні чудесні події, оновлення святих ікон і тому подібне. Але вістка, що певно провірена, дійшла до нас останніми часами, що Мати Божа явилася одній нашій дівчині, на ім'я Анна, що їй виявила Свою святу волю, то це, щось небувале, то це щось надзвичайне, щось дуже великого значення.

Дня 20. грудня 1954 р., згадана дівчина була на Службі Божій у Дубовиці, парафіяльній церкві села Середнє, Войнилівського району, Станиславівської області. Перед освяченням, тобто перед тим, як священник силою Ісуса Христа перемінює хліб і вино в Найсвятіші Тіло і Кров Христову, щось сталося з Анною небувале: вона не бачила ані престола, ані священника, ані людей в церкві – все це наче зникло з-перед її очей. Вона тоді бачила те, чого в жаден спосіб годі подумати, щоб у церкві те можна було видіти. Що ж вона бачила? Вона бачила Середнянську гору, те місце, де була криниця й джерела, хоч ця дівчина ніколи там не була й ніколи того всього не бачила.

На тій горі вона побачила, як стояла жива Мати Божа, вбрана в білу суконку перепоясану голубим поясом, а довкола її голови було 12 зір, які кидали світло довкола, розсіваючи його проміннями аж до небозводу, ноги Матері Божої були без обуви і були білі наче сніг. Руки мала розпростерті, повні Божих благодатей.

Пречиста Діва поглянула на Анну і відізналась до неї сумним голосом: "Доню, доню, доню, – ти бачиш, яку я маю повноту благодатей та не маю кому роздати, бо скільки є доньок і синів, то майже всі відвернулися від Мене і ніхто Мене про ніщо не просить. Я бажаю зробити велике звільнення для бідних грішників, бо погибель близька, як за часів Ноя; не потопом, але вогнем буде знищення, потопом вогню нарід буде знищений, бо протрішився перед Богом. Такого упадку ще не було від початку світу як тепер! Тепер є царство Сатани. Я буду перебувати на цій горі. Звідси я бачу всю вселенну, бачу багато грішників і буду роздавати свої ласки через це джерело, з якого тут випливає водиця. Хто буде приходити, каятися за свої гріхи і приймати цю воду з вірою, того Я уздоровлю на душі і тілі, і той не згине, як прийде погибель".

Дальше Мати Божа доручила Анні, щоб на тому місці, де Вона стояла своїми ногами, аби там приготували печеру і поставили ікону Непорочного Зачаття Діви на знак, щоб люди знали, де явилася Божа Мати. Окрім цього доручила ще Мати Божа, щоб приготовлено джерело для посвячення води, щоб вона пішла до греко-католицького священника, аби посвятив ці джерела на свято Непорочного Зачаття, але, щоб все це робити в тайні.

Коли те все видіння скінчилося, здавалося тій дівчині, що вона не на землі, а в небі. Якесь така велика любов наповнила її серце, що, якби не Божа поміч – то не видержала б цього пережиття.

Після Служби Божої – Анна пішла вперше в своєму житті на цю гору в Середнім, і перша на тому місці зложила поклін Пресвятій Божій Матері та, цілуючи ті місця, що Пречиста на них стояла в часі явлення.

Друга поява Пречистої Матері Божої була в день Непорочного Зачаття в 1954 р. На горі була печера гарно прибрана, а в ній – жона Непорочного Зачаття Пресвятої Богоматері. Зібралось шіснадцять осіб найвірніших, прийшов священник, віддав поклін Божій Матері і посвятив джерело на велику радість зібраних там людей. Незабаром після відходу священника-пароха, прийшло ще двох священників, один греко-католицький, а другий римо-католицький; вони принесли з собою Найсвятіші Тайни й умістили їх на переді статуї Божої Матері. Після Молебня, греко-католицький священник виголосив прегарну проповідь. Після Благальної пісні (Суплікації), благословення Найсв. Тайнами, відспівано многоліття Святішому Отцеві, Духовенству і Українському Народові. По скінченій відправі, священники сповідали і причащали. Після того зірвалася, тільки на горі, буря, світло погасло. На місці, де була відправа, залягла густа мряка, яка заслонила всіх там присутніх людей перед зловним світом. Однак, тим людям видавалося, що вони наче в небі. Буря тривала так довго, як довго люди були на горі, а як люди розійшлися, буря втихомирилася і хмари розійшлися.

На відправу опізналися дві особи, і хоч вони добре знали про те місце, не могли одначе туди трапити, бо хмари все прислонили. Того дня поміж 6 а 7 год. вся гора Середнянська заясніла. Здалеку видавалося немов би село горіло, а зблизька не було видно ніякої полуміні, тільки вся гора виглядала

ніби золотом облита, а над нею ясніло небо і чути було ангельські співи. Це чудо бачили всі ближчі дальші села з району і області. Луну, що біла з тієї гори, було видно в місті Долині й у Львові.

Багато-багато людей йшло, не шукаючи дороги, а навпростець почерез рови і замерзлі потоки, аби побачити, що діється, що це за ясність. Люди падали на коліна, щиро молилися, цілували ту святу землю, що на ній стояла Божа Мати.

Після того дня на горі з'явилася наперед Мати Божа, а потім Ісус Христос.

На Стрітення 1955 р. Божа Мати знову являється і вказує рукою на зранене своє серце. При тім сказала до Анни: "Ти молишся до Мене, щоб я помилювала грішників, але вони по більшій частині приходять тут з цікавості, а не з розкаяння і тим своїм невірством ранять Моє серце".

На Благовіщення 1955 р. Пречиста Божа Мати знову з'явилася, і тоді, дивлячись, що нема майже нікого на горі, що ніхто не користується джерелами, промовила жалісним голосом тричі: Покути, Покути, Покути.

Першого травня 1955 р. з'явився на цій горі Ісус Христос – дививсь на полудне; був одягнений у червоному одязі, а в руці держав жезл. Так як у першу неділю Посту, так у половині травня (15. V.), а відтак на Вознесіння Господнє з'явилась Божа Мати на горі в Середнім. Тільки, що в день Вознесіння Господнього було на горі багато людей. Тоді Мати Божа висказала своє бажання, щоб на горі був священик і хрест, показала два місця, де повинен би стояти хрест.

В навечеря останньої неділі травня 1955 р., зібралось на горі около 70 осіб. Ще з вечора прибрали печеру цвітами, вінками і поставили ікону Непорочно Зачатої Матері Божої. Засвітили свічки і молилися. Опісля зійшлося більше людей і тоді відправили Молебень до Матері Божої. Поміж людьми були наші монахині, були мужчини, жінки, старші й молодші. Всі очікували на одного нашого дуже ревного священика з підземельної Церкви. Около другої години вночі священик прийшов. На його привітання нарід заспівав пісню в честь Матері Божої: "Радуйся Царице Мати Милосердя..." Почалася сповідь. По скінченні сповіді, а перед Службою Божою, священик сказав дуже зворушливу проповідь, закликаючи нарід до покути. Около 5-ої години ранку почалася Служба Божа. Під час Служби Божої всі люди завважили, що цей старий священик наче перемінився, стояв коло престолу наче молодий ангел, а не людина, особливо в часі Освячення і Св. Причастя. В часі Служби Божої люди мали різні видіння. А впродовж цілого дня було чути на горі спів невидимого хору.

В часі 16-ої появи Пречистої Божої Матері, якийсь голос на горі Середнянській, між іншим говорив таке:

"...Через Середнянську гору пошириться католицька віра в цілм світі – всі полинуть на гору Господню – Дух Божий перемаже всяку злобу – настане обнова народу, який встане з гріхів п'їтми, воскресне до нового життя – буде одне стадо і один пастир, одне серце, один дух, одна слава – всі подивлятимуть велике Боже милосердя. Тут дізнаватимуть Божих благодатей – на тій горі зеднаються народи в любові – і настане Божий мир".

В часі 17-ої появи Божої Матері, Пречиста журилася, що погібіль недалеко, а люди не користають з Божих благодатей. Кілька кроків перед Пречистою стояв Архангел Михаїл, у правій руці держав вогняно-золотистий меч. Лицем звернений був на південь.

Двадцята поява була дня 21 листопада. В той день Анна (чи як її кличуть Ганя) мала таке видіння: Бачила як множество померлих душ, звернених лицем до кивот з витягненими руками – просили помочі. Після того Анна просила деяких людей, щоб давали на Службу Божу за душі померлих. Коли ця Служба Божа відправлялася, тоді Анна мала видіння, як Мати Божа роздавала їм ласки зі Служби Божої, а обличчя душ, що перед тим були темні – ставали опісля ясними.

Стільки, милі Браття і Сестри, в листі з-поза залізної заслони. Лист писала достовірна особа. Але, що там наша Церковна влада не має змоги перевести розсліду тих появ у Середньому, то мусимо здержатися з їх оцінкою. Треба нам всім молитися, щоб Господь прояснив цю справу, бо це ж справді щось велике перед нами, коли Божа Мати ходить по нашій землі, а навіть сам Христос – як Цар являється з жезлом у руці.

Милі Браття і Сестри! Не пропустіть ні одного дня, щоб не почитати Пресвяту Богородицю. Користайте з всякої нагоди, яку св. Церква подає, щоб виявляти Матері Божій нашу любов. В її торжественні свята приступаймо до св. Тайн Покаяння і Евхаристії, а особливо наслідуймо її чесноти. Тоді Пречиста Божа Мати не опустить нас з-під свого Покрову.

"ПОД ТВОЮ МИЛОСТЬ ПРИБИГАЄМ..."

Сотки літ наш нарід стояв на сторожі християнської культури і своїми грудьми здержував на своїй рідній землі різні орди і ватаги Гунів, Герман, Печенігів, Половців, Турків і Татар. У цій останній світовій війні наш нарід платив важкими втратами, невинною кров'ю своїх дітей, стаючи в обороні своєї Церкви і свого народу.

Така оце важка доля нашого народу... Гинули наші прадіди, закуті в кайданах, на далекому Сибірі, на Соловках та в Казахстані та всі вони і з ними ми звертаємо свої очі до Пречистої Диви Марії – Цариці Українського Народу, та просимо, щоб не випускала нас зі своєї опіки.

Хто ж не знає цієї зворушливої молитви-піснi, яку наш нарід співає так широко, так сердечно, клячучи перед чудотворними іконами Пречистої Диви Марії?.. Цієї зворушливої піснi, що несеться з кожної нашої церкви, з кожної нашої молитовниці, в небесні простори, ген аж перед небесний престол нашої Небесної Неньки?..

"Под Твою милость прибігаєм Богородице Діво..." Неначе чую цей пориваючий спів цієї нашої прегарної молитви, як з мільйонів грудей наших братів і сестер у Старому Краю, зі степів і гір, з долів і лугів – несеться в небесні простори до Тебе Божа Мати... Мільйони очей звернені до Твоїх святих чудотворних ікон, шукають свого рятунку в Тебе, о Мати Милосердя. А скільки гарячих сліз спливає з очей, скільки ж уст сердечно просять: "Молитов наших не презри во скорбiх..." Не погорди нашими молитвами в журбах... О, Маріє! Ми всі прибігаєм до Тебе, під Твій святий омофор, всі з довірям і упованням підносимо руки до Тебе і широко-широко просим: "Молитов наших не презри во скорбiх..."

Так моляться діти, що хочуть бути радістю для своїх родичів. Так моляться молоді, коли ударяють на неї покуси, а вона хоче зберегти дорогоцінний скарб невинності. Такою молитвою Пречиста Діва Марія ніколи не погордить. І ви нещасні, що згрішили – не попадайте в розпуку – Пречиста Діва Марія не погордить вашим розкаянням і для вас випросить благодать навернення і витривалості в добрім. "Молитов наших не презри" – лине щира молитва до Богоматері з уст подругів, з уст родичів. Пречиста Діва Марія знає всі ваші журби, Вона розуміє Ваші зітхання й Ваші просьби... "Не презри" – о, Маріє, прихили своє ухо до тих стареньких, опущених, до хворих і вмираючих – вони ледве чутним, дрижачим голосом Тебе благають "Не презри – не погорди!..."

Бідні сироти коло домовини тата або мами благають Тебе, о, Пречиста „во скорбiх – в журбах". Родичі благають за навернення розпусного сина, за вправшу доньку". А коли у воєнному лихолітті, тяжкі удари долі нищать родинне вогнище, добробут, до кого ж тим нещасним було звертати свої очі, як не до Тебе всіх скорблящих радосте і покривджених заступнице?.. Бо Ти Єдина розумієш розбиті серця і вливаєш у них співчуття і розраду...

"Но от бiд iзбави нас..." Це значить, особливо освободи нас від гріхів і нагод до гріхів... Бо „нема миру безбожним!" (Ісаї, глава 57, стих 21), бо "сму́та і триво́га на всяку душу чоловіка, що чинить зле" (Рим. II, 9).

А може хтось, що чує ці мої слова, може "Прибіжище грішників" – дає в цей спосіб нагоду для застанови над станом своєї душі, щоб у цей спосіб допомогти йому зірвати з гріхом, з грішним життям... Брате! Сестро! Якщо справді маєш добру волю стати з грішного життя, то молися гарячо: "Но от бiд iзбави нас", а ця твоя молитва буде напевно вислухана.

Є ще одна біда, якої мусимо всі зазнати – а це є смерть. Пречиста Діва Марія і в цій біді може нам дуже багато допомогти. Вона може захоронити нас в годині смерті від злого ворога та щасливо перепроводити до Свого Сина. Щасливий, хто вмирає в присутності Небесної Неньки. Про цю благодать треба нам молитися "но от бiд iзбави нас..." "Єдина чистая і благословенная..." Так кінчиться ця чудова й чарівна молитва до Пречистої Диви Марії, що нею наш нарід віками прославляє Пресвяту Богородицю – нашу Небесну Неньку. Де цієї молитви не шепчуть людські уста, де не співає її розмолений наш нарід? Вона лине в небесні простори і з бідної хати і з заможних хоромів і з тюрем, і з заслань, і з неволі і звідтам, де на руках наших земляків бряжчать важкі кайдани. Всюди там наш нарід звертає свої очі до Тебе о Маріє, й милости в Тебе сердечно просить. В часі, коли західні області України дісталися під большевицьку займанщину, зараз таки вислано на заслання в татарські степи Туркестану багато наших рідних. Коли одного дня в 1944 році, по скінченій цілоденній важкій праці, наші нещасні невольники двадцятого століття, заспівали перед нічним

спочинком "Под Твою милость прибігаєм". вийшло напроти них багато Татар і питаються:

– Чи ви Галичани?

– Так, – відповідають наші земляки. – Ми Українці-Галичани.

– А чи ви вірите ще в того самого Бога і любите Божу Матір, так як ваші прадіди?

– Віримо, – відповідають здивовані наші земляки, чудуючись, чому Татари так випитують їх про їхню віру.

– А чи вмiєте співати пісню "Под Твою милость? – Так, ми якраз щойно її проспівали.

Тоді Татари в найбільшій радості провадять їх на грiб свого давнього вождя Тiмур-Хана і просять:

– Заспівайте тут "Под Твою милость".

І заспівали наші рідні пісню до Пресвятої Богородиці. На звуки цієї пісні Татари, наче скошена трава, впали на землю. А пісня "Под Твою милость" лунала-лунала. То наче плач дитини, то наче голос розпуки зболілого серця, ген аж по-під зорі звiздистого степу... то знову безсильно спадала на землю... аж тихо-тихесенько вмовкала, наче завмираючі струни козацької бандури...

Тоді виступив старенький чоловік, Татарин і каже: "Вже минуло сімсот літ, як у 1243 р., наші прадіди під проводом Тiмур-Хана, вертаючись, з далекого походу, напали на монастир і людей, що скрилися були в печерах – видусили димом. А монахів, що прийшли просити помилування для тих, що в печерах, вирізали, навіть не дали їм доспівати цієї пісні "Под Твою милость..." І як повернулись наші із того походу – вихвалялися, як то вони перебили монахів, не давши їм скінчити пісні, що її перед своєю смертю співали. Тоді наші татарські священики засумувалися і предсказали, що велика Божа кара впаде за це на наш нарід, і не буде вона знята з нас, аж як прийдуть тут Галичани і заспівують цю пісню "Под Твою милость...", до Матері свого Спасителя, Божого Сина. І так сталося, бо ми попали наперед в неволю білого царя, а тепер стогнемо в неволі червоного тирана. Але ми віримо, що нині знята з нас Божа кара. А ви, Українці-Галичани будьте благословенні, бо хоч і ви в кайданах, але ви принесли нам розраду і надію на кращу майбутність".

Милі Браття і Сестри! Коли Господь Бог зберіг у татарському племені надію, що прийде для них день прощення – то і над нами змилюється "Єдина чистая і благословенная" і дасть нам ще нашими очима побачити кращу майбутність нашого многострадального народу і наше власне воскресіння до вічної слави...

Але не забуваймо про почитання наших рідних чудотворних ікон Матері Божої. Молімся перед ними до Пречистої Божої Матері і з глибини серця благаймо її, щоб нас зберігала під своїм омофором, цією пречудною молитвою-піснею "Под Твою милость прибігаєм..."